

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

ศึกษาความสัมพันธ์ของบทบาทสตรีกับความเข้มแข็งของกลุ่ม ภูมิศึกษา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ตำบลคูยายหมี อำเภอสานามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

Study on the Relationship between Women Role and Group Strength: Case Study of Saving Group for Developing Yang Dang – Farm Woman Group at Tumbon Kuyaimee, Amphoe Sanarm Chaikhate, Changwat Chachoengsao

โดย

นางสาววิรินดา ศรีวิสัย

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท. บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 17 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2525

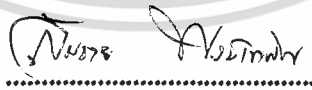
ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

15 พค 45

(ผศ.ดร. ทิววรรณ ลิ้มงูร)

กรรมการปัญหาพิเศษ

18 พค 45

(อาจารย์สมชาย พงษ์เทพิน)

หัวหน้าภาควิชา

17 พค 2525

(อาจารย์สุขุมารณ์ ชันศรี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ศึกษาความสัมพันธ์ของบทบาทสตรีกับความเข้มแข็งของกลุ่ม กรณีศึกษา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ตำบลคูยายหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

Study on the Relationship between Woman Role and Group Strength : Case Study of Saving Group for Developing Yang Dang – Farm Woman Group at Tumbon Kuyaimee, Amphoe Sanarm Chaikhate, Changwat Chachoengsao.

T096415

โดย

นางสาววิรัชดา ศรีวิสัย

ร/พ.

๗๖๙๒๔
๒๕๔๕

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน 96415

วันเดือนปี..... ๖ ๖๖๖๖๖๖

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความบริบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร) พ.ศ. ๒๕๔๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ศึกษาความสัมพันธ์ของบทบาทสตรีกับความเข้มแข็งของกลุ่ม ภูมิศึกษา กลุ่ม
ออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

โดย : นางสาววิรัชดา ศรีวิสัย

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ : .....

(ผศ.ดร. ทิพวรรณ ลิ้มงูร)

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของบทบาทสตรีกับความเข้มแข็งของกลุ่ม ภูมิศึกษา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ตำบลคูขุดหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา มีสมาชิกภายในกลุ่ม 150 คน วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ เพื่อศึกษาความเป็นมาของชุมชนและกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ระดับของบทบาทของสตรี ระดับความเข้มแข็งของกลุ่ม และความสัมพันธ์ของบทบาทสตรีกับความเข้มแข็งของกลุ่ม ปัญหาและข้อเสนอแนะของสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ สตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ Simple Random Sampling จำนวน 45 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติ คือ การหาค่าร้อยละ ค่าพิสัย ค่ามัธยฐานเลขคณิต

ความเป็นมาของชุมชนนี้ เดิมตำบลคูขุดหมีเป็นตำบลในอำเภอพนมสารคาม ต่อมามีการแยกตัวเป็นอำเภอสนามชัยเขต จึงขึ้นอยู่กับอำเภอสนามชัยเขต ชาวบ้านส่วนใหญ่อพยพมาจากจังหวัดทางภาคอีสาน ส่วนมากภาษาที่ใช้เป็นภาษาไทยพรวน ความเป็นมาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง เริ่มก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2529 จากแม่บ้านจำนวน 5 คน ได้รวมกลุ่มกันปรึกษาหารือเพื่อหาทางช่วยเหลือสมาชิกภายในกลุ่มกันเอง และได้รับการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ และฝึกทักษะในการบริหารจัดการกลุ่มจากเจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาชนบทแคว้นบมสียัด และในการจัดตั้งมีสมาชิกเข้าร่วม 13 คน จนปัจจุบัน (พ.ศ. 2544) มี 150 คน สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง พบว่า สตรีส่วนใหญ่อยู่อายุเฉลี่ย 36.96 ปี มีระดับการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา 1 – 6 ร้อยละ 75.56 สถานภาพทางการสมรสนั้น แต่งงานอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 86.67 สมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5 คน ต่อ 1 ครอบครัว ประกอบอาชีพหลัก คือ รับจ้าง ร้อยละ 31.11 มีรายได้ต่อปีเฉลี่ย 35,000 บาท อาชีพรอง คือ รับจ้าง ร้อยละ 35.56 มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายได้ต่อปีเฉลี่ย 27,400 บาท ด้านที่ดินในครอบครัวพบว่า ร้อยละ 84.44 มีที่ดินเป็นของตนเอง โดยมีตั้งแต่ 1 – 30 ไร่ ร้อยละ 51.11 แหล่งเงินทุนนั้นพบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีหนี้สิน ร้อยละ 84.44 โดยมีจำนวน มากกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 40.00 กู้จากกลุ่มออมทรัพย์ฯ ร้อยละ 64.44 ด้านเวลาการเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มพบว่า ร้อยละ 40.00 เป็นสมาชิกตั้งแต่ปี 2528 – 2533 โดยระยะเวลาเฉลี่ยแล้ว 102 เดือน ส่วนสาเหตุสำคัญที่เข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม ร้อยละ 95.56 สนใจเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มเอง และเหตุผล คือ มีความต้องการในการออมทรัพย์ ร้อยละ 100 จำนวนญาติพี่น้องของสมาชิกที่ร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มพบว่า ร้อยละ 91.11 มีญาติพี่น้องในกลุ่ม เฉลี่ยมีญาติพี่น้องเฉลี่ย 4 คน ด้านระดับของบทบาทสตรีในด้านการบริหารจัดการกลุ่มมีระดับบทบาทมาก บทบาทของสตรีที่มีต่อกลุ่มในด้านการเรียนรู้และการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มในระดับบทบาทมาก ด้านบทบาทของสตรีที่มีต่อกลุ่มด้านการเข้าร่วมกิจกรรมและการพัฒนากิจกรรมพบว่า กิจกรรมออมทรัพย์สตรีที่เข้าร่วมกิจกรรมมีระดับบทบาทมาก กิจกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปสตรีมีบทบาทในระดับน้อย เนื่องจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมน้อย และกิจกรรมปลูกผักกินยอดแบบยังยืนสตรีมีบทบาทในระดับน้อย ด้านระดับของความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์ฯพบว่า ความเข้มแข็งด้านสมาชิก มีความเข้มแข็งในระดับมาก ความเข้มแข็งของกลุ่มด้านคณะกรรมการมีความเข้มแข็งในระดับมากที่สุด ความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการกลุ่มอยู่ในระดับความเข้มแข็งมากที่สุด ความเข้มแข็งของการดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่มพบว่ามีความเข้มแข็งในระดับมาก และความเข้มแข็งของการมีความรู้สึกร่วมในกลุ่ม พบว่ามีความเข้มแข็งระดับมากเช่นกัน ความสัมพันธ์ของบทบาทกับความเข้มแข็งของกลุ่มพบว่าบทบาทของสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯในด้านการรับผลประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มการยอมรับและเชื่อมั่นในตัวคณะกรรมการมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งมากที่สุดในด้านสมาชิก คณะกรรมการ การบริหารจัดการ ที่ทำให้ทราบว่าสมาชิกมีความเข้าใจในบทบาทของตนเองในกลุ่มความไว้วางใจของสมาชิกทำให้กรรมการมีการดำเนินงานที่โปร่งใส ชัดเจน เป็นระบบ มากขึ้น และสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกในกิจกรรมการออมทรัพย์ที่มีการส่งเงินฝากทุกครั้งทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งทางการบริหารจัดการด้านการเงิน มีเงินหมุนในกลุ่มให้กับสมาชิก นอกจากนี้บทบาทด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่กลุ่มจัดยังพบว่าสมาชิกมีบทบาทน้อย ส่วนปัญหาของกลุ่มออมทรัพย์ฯเพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดงที่พบส่วนมาก เป็นที่ตัวสมาชิกในเรื่องการขาดเข้าประชุม การไม่รักษากฎเกณฑ์ในการเข้าประชุม ปัญหากรรมการมีงานล้นมือ จนทำให้มีกรรมการที่ต้องทำงานหนักกว่าผู้อื่น และปัญหาของสถานที่ประชุมที่เป็นตัวทำให้สมาชิกไม่ค่อยสนใจในการประชุมเนื่อง จากสถานที่ประชุมมีขนาดเล็ก และอุปกรณ์ขยายเสียง ไม่พร้อมทำให้เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือจาก คณะกรรมการ ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษหลายๆท่านที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ คร.ทิพวรรณ ลิ้มงูร ซึ่งเป็นประธานกรรมการปัญหาพิเศษ และ อ.สมชาย พงษ์เทพิน ซึ่งเป็นกรรมการปัญหาพิเศษ โดยให้ คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการทำปัญหาพิเศษมา โดยตลอด นอกจากนี้ยัง ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ตำบลคูยาศหมี อำเภอสนามชัย เขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งอำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูล จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

วิรินดา ศรีวิสัย

พฤษภาคม 2545

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนิยม	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทสตรี	6
ความหมายของบทบาท	6
บทบาทของสตรีในชนบท	8
แนวคิดด้านความเข้มแข็งของกลุ่ม	8
ความหมายของกลุ่ม	8
ความเข้มแข็งของกลุ่ม	12
ปัญหาและอุปสรรคของสตรีในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม	20
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนา	23
ประวัติความเป็นมา วัตถุประสงค์ หลักการจัดตั้ง	23
ขั้นตอนการจัดตั้ง วิธีการดำเนินงาน	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
ประชากร	30
เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	30
การวิเคราะห์ข้อมูล	31

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผลการวิจัย	
ตอนที่ 1 ความเป็นมาของชุมชนและกลุ่มออมทรัพย์เพื่อ	34
การพัฒนาแม่บ้านยางแดงและข้อมูลของสมาชิก	
1.1 ความเป็นมาของชุมชน	34
1.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง	34
ความเป็นมา	34
วัตถุประสงค์	35
โครงสร้างของกลุ่ม	35
บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ	36
จำนวนสมาชิก	37
แผนงานของกลุ่ม (ปัจจุบันและอนาคต)	38
หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่ม	39
1.3 ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์	39
เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง	
ตอนที่ 2 บทบาทของสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง	49
ตอนที่ 3 ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง	65
ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ของบทบาทสตรีกับความเข้มแข็งของกลุ่ม	77
ตอนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ	79
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการศึกษา	81
ข้อเสนอแนะ	91
เอกสารอ้างอิง	92
ภาคผนวก	
แบบสัมภาษณ์	96

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญัตินี้

ตารางที่	หน้า
1. แสดงการกระจายของข้อมูล จำแนก ตามอายุ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา	40
2. แสดงการกระจายของข้อมูล จำแนกตาม สมาชิกภายในครอบครัว อาชีพหลักและรายได้	42
3. แสดงการกระจายตัวของข้อมูล จำแนกตามอาชีพรองและรายได้	43
4. แสดงการกระจายตัวของข้อมูล จำแนกตามที่ดินในครอบครอง และภาระหนี้สิน	45
5. แสดงการกระจายตัวของข้อมูล จำแนกตามการเข้าร่วมเป็นสมาชิก จำนวนเดือน และ เหตุผล ในการเข้าร่วมเป็นสมาชิก	47
6. ระดับบทบาทของสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	52
7. ระดับบทบาทของสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ด้านการเรียนรู้และติดต่อสื่อสารกับกลุ่ม	55
8. ระดับบทบาทของสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมและพัฒนากิจกรรม (กิจกรรมออมทรัพย์)	58
9. ระดับบทบาทของสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมและพัฒนากิจกรรม (กิจกรรมตัดเย็บเสื้อผ้า)	60
10. ระดับบทบาทของสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมและพัฒนากิจกรรม(กิจกรรมปลูกผักกินยอด)	62
11. ระดับบทบาทของสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมและพัฒนากิจกรรม	64
12. ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ด้านสมาชิก	66
13. ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ด้านคณะกรรมการ	68
14. ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	71

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15. ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ด้านการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม	74
16. ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ด้านความรู้สึกร่วมในกลุ่ม	76

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. ภาพวงจรชีวิตกลุ่ม	13
2. กิจกรรมการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน	14

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

Introduction

ความสำคัญของปัญหา (Statement of the Problem)

บทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคมอดีตที่ผ่านมา นั้น มักถูกจำกัดหน้าที่โดยชนบทรรมนิยม ประเพณี เช่น มีหน้าที่ในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบงานบ้านงานเรือนในครอบครัว มากกว่าที่จะเป็นผู้มีบทบาทในสังคมภายนอก สตรีไทยส่วนใหญ่ในสมัยโบราณจึงถูกจำกัด โดยชนบทรรมนิยม ประเพณีโดยมีบทบาทหน้าที่ภายในครอบครัว เช่น ในวัยเด็กของสตรีต้องเรียนงานเย็บปักถักร้อย จักรสาน เป็นต้น จนทำให้ไม่มีโอกาสได้เล่าเรียนหนังสือเขียนผู้ชาย เมื่อสตรีเหล่านี้เติบโตขึ้นจนถึงวัยครองเรือนหน้าที่ของสตรีเหล่านี้คือ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลงานบ้าน ปรนนิบัติสามีและดูแลบุตร ริดายังเป็นสตรีในชนบทด้วยแล้ว นับว่าเป็นบุคคลที่มีปากเสียงน้อยที่สุด เกี่ยวกับความเป็นอยู่ด้าน เศรษฐกิจในประเทศกำลังพัฒนา ความยากจน การอ่านหนังสือไม่ออก และสุขภาพที่ไม่ดีทำให้สตรี ที่อยู่ในชั้นและวรรณะต่ำที่สุด ต้องทำงานหาจูงหามค้ำ และเหน็ดเหนื่อยในช่วงชีวิตอันสั้นอย่าง หาทงเลี้ยงไม่ได้

กิตติมา ตักศิพรพลอย (2542) กล่าวว่าสตรีจำนวนมากเริ่มเข้ามามีบทบาททางด้าน เศรษฐกิจกันมากขึ้น ทั้งนี้เพราะสถานการณ์ในปัจจุบันนั้นบีบบังคับ ทำให้ผู้หญิงจากที่เคยทำแต่ งานบ้านก็เปลี่ยนมาทำงานนอกบ้านกันมากขึ้น เพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อบ้าน ไม่ใช่เรื่องสำคัญที่จะ เห็นห้องต้องกันว่าผู้หญิงต้องพึ่งพาอาศัยผู้ชายอย่างไรบ้าง แต่ในช่วงระยะเวลา 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ขอบเขตและรูปแบบของสตรีบางแห่งในโลกได้เปลี่ยนแปลงไปมาก เป็นที่น่าสนใจว่าการ เปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะปรับตัวได้โดยไม่ทำให้เกิดความยุ่งยากตามมา ชาวานาสตรีบางคนใน สมัยก่อนทำงาน โดยไม่ได้รับค่าจ้าง แต่ปัจจุบันนี้ได้รับค่าจ้างเมื่อทำงานด้านเกษตรกรรมหรือด้าน อุตสาหกรรม

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2526:4) ได้กล่าวถึงบทบาททางด้านเศรษฐกิจ ผู้หญิงมีบทบาทสำคัญไม่ว่าจะมองในด้านของการผลิต การจัดการปัญหาการผลิต การบริโภค การ จำแนกแจกจ่าย สังคมได้ฝากภาระ (หรือผลภาระ) ไว้ให้กับผู้หญิง อย่างมากทั้งในการผลิต กำล้างคนหรือแรงงานทดแทน การเสริมสร้างพลังงานทดแทนพลังงานที่สูญเสียไปให้แก่แรงงาน ชาย เพื่อให้พร้อมสำหรับการทำงานในรอบวันหรือวันต่อไป

การไม่ใส่ใจต่อการวิเคราะห์เรื่องบทบาทหญิงชาย ทำให้การมีส่วนร่วมและประเด็นปัญหา ของสตรีมักถูกกละเลยมองใน โครงสร้างทางเศรษฐกิจ เช่น ตลาดและสถาบันการเงิน โครงสร้าง พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม นโยบายและโครงสร้างต่างๆยังมีส่วนทำให้เกิดความไม่เท่าเทียม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กันระหว่างหญิง-ชาย ถึงแม้ว่าโลกาภิวัตน์ของเศรษฐกิจจะสร้างโอกาสการสร้างงานใหม่ๆ ให้แก่สตรี แต่ก็ยังมีแนวโน้มที่ทำให้ความไม่เสมอภาคระหว่างชาย-หญิงกลับเลวร้ายลง ในขณะที่ด้วยกันโลกาภิวัตน์และการรวมตัวทางเศรษฐกิจ อาจสร้างความกดดันต่อสถานการณ์แรงงานสตรี ทำให้ต้องปรับตัวสู่ภาวะใหม่และหาแหล่งงานอื่นๆ เมื่อแบบแผนการค้าเปลี่ยนแปลงไป จึงจำเป็นต้องเพิ่มการวิเคราะห์ถึงผลกระทบของโลกโลกาภิวัตน์ต่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของสตรี แนวโน้มเหล่านั้นปรากฏอยู่ในลักษณะของอัตราการว่างงานต่ำ การคุ้มครองมาตรฐานแรงงานมีน้อยหรือไม่มีเลย สภาพการทำงานเลวร้าย โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับสภาพการทำงานและความปลอดภัยของสตรี ระดับทักษะต่ำและการขาดความมั่นคงในงาน และการประกันสังคม ทั้งในภาคเศรษฐกิจในระบบและนอกระบบ ดังนั้น การทำงานของสตรีจึงเป็นปัญหาที่จริงจังและกำลังขยายตัวมากขึ้นในหลายประเทศ

ปัจจุบันภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สภาพสังคมมีการใช้เงินตรามากขึ้น มีการเพาะปลูก เข้าสู่ระบบตลาดมากขึ้น แม้กระทั่งสังคมในชนบทไกลๆ ห่างจากตัวเมืองก็มีการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือแรงงานกับเงินตราเพิ่มขึ้น นอกจากนี้เมื่อผลเมืองเพิ่มขึ้นที่คนทำกินในชนบทมีจำกัด ความจำเป็นทางเศรษฐกิจในครอบครัวสตรีจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเข้ามามีบทบาทในการหารายได้เพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว ไม่สามารถจำกัดบทบาทเป็นเพียงผู้อ่อนแอพึ่งสามีตลอดไปได้ การเปลี่ยนแปลงนี้ได้ทำให้สตรีเริ่มก้าวเข้ามามีบทบาทในครอบครัวร่วมกับบุรุษในการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง

กิตติมา สักดิ์เพชรพลอย (2542) กล่าวว่านับตั้งแต่องค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้มีปีสตรีสากลขึ้นในปี พ.ศ. 2518 ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาความสามารถของสตรี ส่งเสริมสถานภาพ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529) ได้วางนโยบายการพัฒนาชนบทโดยมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศอย่างจริงจัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สตรี โดยเฉพาะสตรีในชนบทมีสถานภาพที่ดีขึ้นทางเศรษฐกิจและการเมือง และการมีส่วนร่วมในทุกกลไกของกระบวนการพัฒนาประเทศ

สตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง นับว่าเป็นกลุ่มองค์กรหนึ่งที่น่าสนใจ เป็นองค์กรระดับหมู่บ้านและเป็นองค์กรเครือข่าย ระดับท้องถิ่น โดยการแนะนำและสนับสนุนกระบวนการเสริมการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่ม จาก โครงการพัฒนาชนบทแควระบบ - สีซัด โดยให้ความรู้ในด้านการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาตนเองของสมาชิก ที่เป็นแม่บ้านเกษตรกร เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ การมีส่วนร่วมของสมาชิก นอกจากนี้ยังได้รับการเสริมความรู้จากศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดฉะเชิงเทรา ให้ความ

ช่วยเหลือในด้านต่างๆ จนกระทั่งปัจจุบัน (พ.ศ. 2544) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง มีอายุการก่อตั้งถึง 15 ปี

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง หมู่.6 ตำบลคูขุยหมี อำเภอสยามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นกลุ่มสตรีที่มีจุดน่าสนใจศึกษา เนื่องจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดงได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2529 โดยการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือโดยภาครัฐและเอกชนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของชุมชน เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน การช่วยเหลือกัน เพื่อความเข้มแข็งของกลุ่ม โดยมีบทบาทของสตรีเป็นกำลังสำคัญ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นทำการศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง เพื่อให้ทราบแนวคิด ประวัติความเป็นมาของกลุ่มในกระบวนการในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง การบริหารและการจัดการ ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน และบทบาทของสตรีที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกลุ่ม ทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และคุณภาพชีวิตของครอบครัวของสมาชิกภายในกลุ่ม ตลอดจนอุปสรรคและปัญหาต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนากลุ่มอื่นๆต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Objective of the Study)

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของชุมชนและกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง
2. เพื่อศึกษาบทบาทของสตรีสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดงที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของกลุ่ม ในด้าน สมาชิก คณะกรรมการ การบริหารจัดการกลุ่ม การดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และความรู้ที่ร่วมกันในกลุ่ม
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง

ขอบเขตของการศึกษา (Scope and Limitation)

เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง หมู่ที่ 6 ตำบลคูขุยหมี อำเภอสยามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อศึกษาถึงความเป็นมาของกลุ่ม กระบวนการดำเนินงาน การบริหารและการจัดการด้านต่างๆภายในกลุ่ม และบทบาทของสตรีที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของกลุ่ม และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ซึ่งผลจากการศึกษาจะเป็นเรื่องเฉพาะกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดงนี้เท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถทราบบทบาทของสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ที่มี ความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของกลุ่ม เพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่มให้มีความ เข้มแข็งขึ้น
2. ทราบถึงความเข้มแข็งทางด้านสมาชิก คณะกรรมการ การบริหารจัดการกลุ่ม การดำเนิน กิจกรรมกลุ่ม และ ความรู้ที่ก้าวร่วภายในกลุ่ม
3. ทราบถึงปัญหาอุปสรรคที่สมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ได้รับจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อที่จะนำปัญหาดังกล่าวไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการ หาแนวทางปรับแก้ไขต่อไป

นิยามศัพท์ (Operational of Definition of Terms)

สมาชิกสตรี หมายถึง บุคคลที่ได้เข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้าน ยางแดง

บทบาท หมายถึง หน้าที่ที่สมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้าน ยางแดงจะต้องปฏิบัติในตำแหน่งที่ได้กำหนดขึ้นภายในกลุ่มออมทรัพย์ฯ

กลุ่ม หมายถึง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง

ความเข้มแข็งของกลุ่ม หมายถึง กลุ่มชุมชนที่มีความสามารถบริหารจัดการได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพื่อแก้ไขปัญหาค่าความยากจนและปัญหาอื่นๆ รวมทั้งยังสามารถเผชิญกับภาวะวิกฤตต่างๆได้เป็นอย่างดี (ปารีชาติ วัลย์เสถียร และ คณะ, 2543 : 260)

ความเข้มแข็งของสมาชิก หมายถึง สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในการเป็นสมาชิกกลุ่ม มี ส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม มีเวลาให้กับงานกลุ่ม เลือกตั้งกรรมการบริหารงาน กลุ่ม

ความเข้มแข็งของคณะกรรมการกลุ่ม หมายถึง คณะกรรมการสามารถดำเนินงานในกลุ่ม ได้โดยได้รับความไว้วางใจจากสมาชิก ตัวกรรมการมีความสามารถการแก้ไขปัญหาได้ดี

ความเข้มแข็งของการบริหารจัดการกลุ่ม หมายถึง กลุ่มสามารถดำเนินการไปได้โดย ตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกได้ดี กลุ่มมีความมั่นคง มีสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ความเข้มแข็งทางด้านความรู้ที่ร่วมภายในกลุ่ม หมายถึง สมาชิกมีความสามัคคี ช่วยเหลือ
เกื้อกูลกัน ภายในกลุ่มและนอกกลุ่ม รวมทั้งความรู้ที่รักในชุมชนของตนเอง

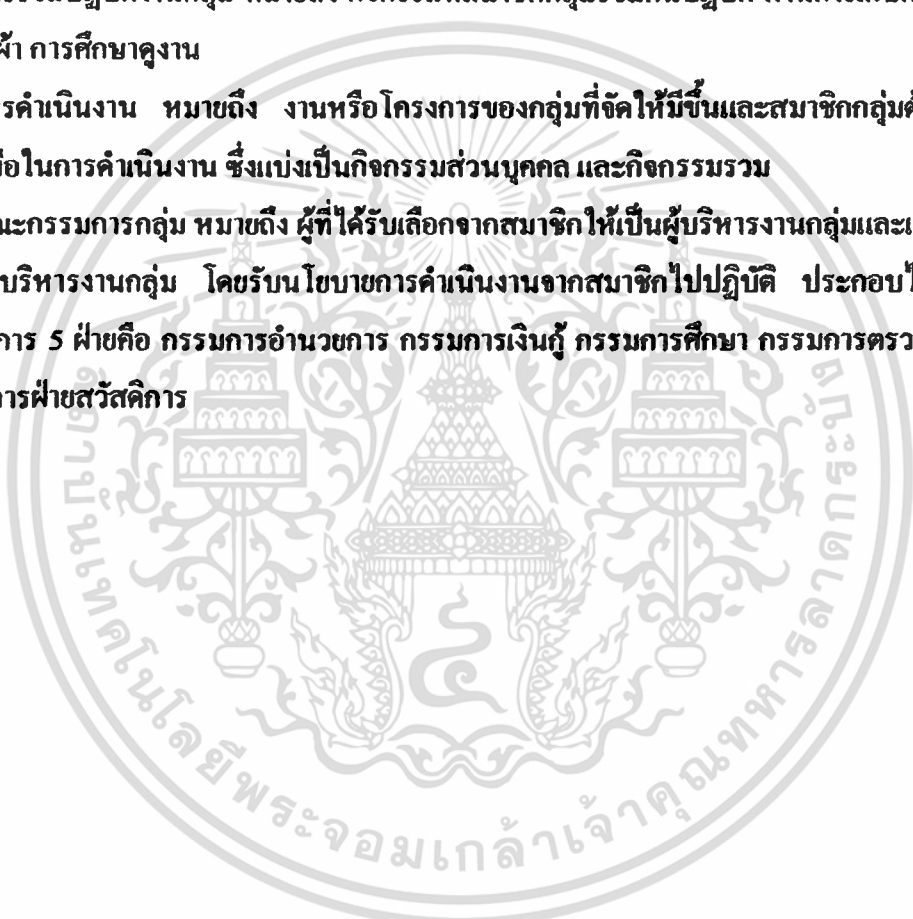
การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกกลุ่มยอมรับเพื่อการพัฒนาแม่บ้านอย่างแข็ง มีการ
ปฏิบัติงานร่วมกัน

การร่วมประชุมกลุ่ม หมายถึง การที่สมาชิกกลุ่มเข้าร่วมประชุมในการดำเนินกิจกรรมของ
กลุ่มตามระยะเวลาที่กำหนด

การร่วมปฏิบัติงานกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมที่สมาชิกกลุ่มร่วมกันปฏิบัติ ด้านการเกษตร การ
ตัดเย็บเสื้อผ้า การศึกษาดูงาน

การดำเนินงาน หมายถึง งานหรือ โครงการของกลุ่มที่จัดให้มีขึ้นและสมาชิกกลุ่มต้องให้
ความร่วมมือในการดำเนินงาน ซึ่งแบ่งเป็นกิจกรรมส่วนบุคคล และกิจกรรมรวม

คณะกรรมการกลุ่ม หมายถึง ผู้ที่ได้รับเลือกจากสมาชิกให้เป็นผู้บริหารงานกลุ่มและเป็นจุด
รวมในการบริหารงานกลุ่ม โดยรับนโยบายการดำเนินงานจากสมาชิกไปปฏิบัติ ประกอบไปด้วย
คณะกรรมการ 5 ฝ่ายคือ กรรมการอำนวยการ กรรมการเงินกู้ กรรมการศึกษา กรรมการตรวจสอบ
และกรรมการฝ่ายสวัสดิการ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

Review of Related Literature

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานและแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทสตรี

1.1 ความหมายของบทบาท

1.2 บทบาทของสตรีในชนบท

2. แนวความคิดด้านความเข้มแข็งของกลุ่ม

2.1 ความหมายของกลุ่ม

2.2 ความเข้มแข็งของกลุ่ม

3. ปัญหาและอุปสรรคของสตรีในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม

4. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนา

4.1 ประวัติความเป็นมา วัตถุประสงค์ หลักการจัดตั้ง

4.2 ขั้นตอนการจัดตั้ง วิธีการดำเนินงาน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทสตรี

1.1 ความหมายของบทบาท

สุรพล พุฒคำ (2534) ให้ความหมายของบทบาทว่า “บทบาทและหน้าที่เป็นของคู่กัน ซึ่งกำหนดควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลนั้นๆจะได้รับ บทบาทเป็นเงื่อนไขที่บุคคลดำรงตำแหน่งนั้น จะต้องทำรวมทั้งสิทธิต่างๆที่ได้รับมาพร้อมกับตำแหน่ง ซึ่งเป็นสิทธิและหน้าที่ที่จะต้องไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่น”

สุชา จันทร์เอม และสุรางค์ จันทร์เอม (2523) ให้ความหมายของบทบาทว่า “บทบาทมีความหมายใกล้เคียงกับสถานภาพมาก บทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลในสถานภาพต่างๆพึงกระทำ นั่นคือเมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้สถานภาพใด อย่างไรแล้ว บุคคลในสถานภาพนั้นๆจะต้องประพฤติปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนด

สงวน สุทธิเลิศอรุณ, จำรัส คีวงสุวรรณ และวิดิพงษ์ ธรรมมานุสรณ์ (2522 : 48) ได้มีแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องสถานภาพหรือฐานะ (Status) และบทบาท (Role) ดังนี้คือ “มองว่าสถานภาพเป็นนามธรรม ซึ่งหมายถึงฐานะหรือตำแหน่งจะเป็นเครื่องกำหนดบทบาทของตำแหน่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นั้นๆ ว่า ตำแหน่งนั้นๆ จะมีภารกิจหรือหน้าที่อย่างไรบ้าง ฉะนั้นเมื่อมีตำแหน่งเกิดขึ้น สิ่งที่ควบคู่กับตำแหน่งก็คือ บทบาทของตำแหน่ง เพราะว่าทุกๆ ตำแหน่งจะต้องมีบทบาทกำกับ” โดยได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับเรื่องบทบาทไว้ดังนี้

1. บทบาทที่กำหนดไว้ หรือบทบาทตามอุดมคติ (the socially prescribed or ideal role) เป็นบทบาทตามอุดมคติ ที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งไว้

2. บทบาทที่ควรกระทำ (the perceived role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรจะทำ ในหน้าที่ของตำแหน่งนั้นๆ ซึ่งอาจจะไม่ตรงตามบทบาท ตามอุดมคติทุกประการ และอาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลก็ได้

3. บทบาทที่กระทำจริง (the performed role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้กระทำไปจริงตามความเชื่อ ความคาดหวัง ตลอดจนความกดดันและโอกาสที่จะกระทำ ในแต่ละสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

ไพบุรณ์ ช่างเรือน (2516 : 31) ได้ให้คำอธิบายเรื่องบทบาทไว้ดังนี้

การที่สังคมได้กำหนดเฉพาะเจาะจงให้เราปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทโดยบทบาทหนึ่งนั้น เรียกว่าเป็นบทบาทที่ถูกกำหนด (Prescribed role) ถึงแม้ว่าบุคคลบางคนจะไม่ได้ประพฤติปฏิบัติตามบทบาทที่คาดหวัง โดยผู้อื่น เขาก็ยังคงยอมรับว่าจะต้องปฏิบัติไปตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้ ส่วนบทบาทที่ปฏิบัติจริง (enacted role) เป็นวิธีการที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่งของเขา ความไม่ตรงกันของบทบาทที่ถูกกำหนด กับบทบาทที่ปฏิบัติจริงนั้นอาจมีสาเหตุมาจาก

1. บุคคลขาดความเข้าใจในส่วนของบทบาทที่ต้องการ (lack of understanding)
2. ความไม่เห็นด้วย (not to conform) หรือไม่ลงรอยกับบทบาทที่ถูกกำหนด
3. บุคคลไม่มีความสามารถ (inability) ที่จะแสดงบทบาทนั้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ไพบุรณ์ ช่างเรือน (2516 : 31) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับบทบาทไว้ดังนี้

บทบาทจริงที่บุคคลแสดงนั้น ไม่แน่นอนเสมอไปว่าจะเหมือนกับบทบาทที่ควรจะเป็นไปตามปกติสถานของสังคมเพราะ บทบาทที่บุคคลแสดงจริงๆ นั้น เป็นผลของปฏิกริยาแห่งบุคลิกภาพของบุคคลที่ครองสถานภาพร่วมกับบุคลิกภาพของบุคคลอื่นที่มาร่วมในพฤติกรรมและเครื่องกระตุ้นต่างๆ ที่มีอยู่ในเวลาและสถานที่ที่เกิดการแสดงบทบาท

จากแนวความคิดเรื่องบทบาทที่กล่าวมา พอจะสรุปประเภทของบทบาทได้ดังนี้

1. บทบาทที่ถูกกำหนด (prescribed role)
2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (performed role)
3. บทบาทที่ควรกระทำ (perceived role)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 บทบาทของสตรีในชนบท

วิรัช กงคะจันทร์ (2524) กล่าวว่า สตรีในชนบท จะมีจำนวนของผู้ไม่รู้หนังสือมากกว่าผู้ชาย โครงการที่สอนให้คนรู้หนังสือ ส่วนใหญ่ก็มุ่งเฉพาะแก่ผู้ชาย สตรีชนบทส่วนใหญ่ต้องเลี้ยงลูก และขาดอาหาร ทั้งนี้เนื่องจากตั้งครรถ์บ่อยครั้ง การเลี้ยงลูกด้วยนมตนเองและการมีลูกคึกๆ กันโดยไม่มีวันเวลาว่างเว้น จึงทำให้สุขภาพทั้งแม่และเด็กไม่ดีเท่าที่ควร กิจกรรมทางการเกษตรส่วนใหญ่ สตรีในชนบทได้มีส่วนร่วมกระทำอยู่ด้วยภายในวัฏจักรของครอบครัวทั้งสิ้น แต่ไม่ได้รับการยอมรับ โดยมีค่าเป็นเงินเป็นทอง ทั้งนี้เพราะว่าสตรีไม่ได้รับการตอบแทนใดๆ จากกิจกรรมดังกล่าวเลย ดังนั้นความช่วยเหลือของสตรีไม่ได้รับการพิจารณา ไม่ว่าจะเป็โครงการที่จะเพิ่มผลผลิตก็ตาม ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการขาดงานส่งเสริมและฝึกอบรมสำหรับสตรีในการเพิ่มความรู้ และทักษะในการทำการเกษตรสมัยใหม่ ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของสหกรณ์และระบบสินเชื่อการเกษตร การแปรรูปอาหารและการตลาด

หิงพิศ ดุลยพัชร (2530 : 148-150) กล่าวไว้ว่าในชนบทของประเทศ บทบาทของสตรีแม่บ้านส่วนใหญ่ในสังคมมักจะอยู่ภายในครอบครัวได้แก่ ดูแลงานบ้านให้ดำเนินไปอย่างเรียบร้อย ควบคุมค่าใช้จ่ายในบ้าน อบรมบุตรธิดา ช่วยเหลือสามีทำงานในไร่นาเพื่อการเลี้ยงชีพ และร่วมตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการทำธุรกิจเกษตร แต่สตรียังขาดความรู้ มีการศึกษาค่ำ เนื่องจากความยากจนขาดทุนทรัพย์ที่จะส่งเสริมให้ได้เรียนสูง ประกอบกับลักษณะของสังคมชนบทรรมนิยมประเพณีและวัฒนธรรมของชาวชนบท ถือว่าสตรีไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูงเพียงแต่เตรียมตัวเป็นแม่บ้านในอนาคตเท่านั้น หลังจากนั้นก็ช่วยหัวหน้าครอบครัวคือช่วยทำงานบ้าน ทำไร่ ทำนา ซึ่งคิดว่าไม่ต้องใช้ความรู้สูง เนื่องจากชนบทรรมนิยม ประเพณีและวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาเมื่อถึงส่วนทำให้สตรีส่วนใหญ่ในชนบทอยู่แต่ในบ้าน จะมีการสังคมบ้างก็เฉพาะบ้านใกล้เคียง ไม่มีโอกาสได้คุ้นเคยกับคนภายนอก จึงมีประสบการณ์ที่แคบและจำกัด มีความรู้และความสนใจต่อโลกภายนอกน้อย แต่ก็นับว่าสตรีเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาครอบครัว

2. แนวความคิดด้านความเข้มแข็งของกลุ่ม

2.1 ความหมายของกลุ่ม

นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พัฒน์ บุญธรรค์พันธุ์ (2517:147) ได้ให้ความหมายของกลุ่มไว้ว่า กลุ่มคือ “บุคคลรวมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีแบบแผนของการปฏิบัติต่อกันในทางจิตวิทยาและเป็นที่ยอมรับกันในสมาชิกของกลุ่มเอง และรวมทั้งกลุ่มอื่นๆด้วย ทั้งนี้ก็เนื่องจากกลุ่มมีแบบอย่างของพฤติกรรมร่วม โดยเฉพาะ”

อาภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง (2525 : 54) ให้ความหมายของกลุ่มว่า จะต้องประกอบด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. สมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมารวมกัน
2. การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิก
3. จุดมุ่งหมายและการทำกิจกรรมร่วมกัน
4. พฤติกรรมตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิก

จากคำจำกัดความเกี่ยวกับ กลุ่ม ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าเน้นข้อปลีกย่อยที่ต่างกันออกไปแต่โดยใจความใหญ่แล้วน่าจะจะไม่ต่างกัน คือ

1. กลุ่มจะต้องเกิดจากบุคคลอย่างน้อยที่สุด 2 คน มาประกอบกัน
2. กลุ่มจะต้องมีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า ทั้งกลุ่มและบุคคลจะแยกจากกันไม่ได้ จะต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กัน

3. มีความสนใจร่วมกัน
4. มีแบบแผนต่อกัน

จิตติ มงคลชัยอรัญญา (2518) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ “กลุ่ม” ว่าเป็นการร่วมพลังของคนจำนวนหนึ่งเพื่อแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่หรือร่วมกันกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (หรือหลายสิ่ง) เพื่อให้ได้รับประโยชน์ตามที่ตน (และกลุ่มของตน) ประารถนา การรวม (หรือร่วม) พลังนี้อาจมองได้ 2 นัย คือ ก) รวมพลังเพื่อต่อรอง เรียกร้อง ขอรับความช่วยเหลือจากภายนอก และ ข) รวมพลังเพื่อต่อรอง ดำเนินการด้วยตนเองให้มากที่สุดเพื่อการแก้ไขปัญหาของตน ซึ่งตามหลักการของการพัฒนาแล้ว การรวมพลังที่เหมาะสมในการพัฒนาน่าจะอยู่ในรูปแบบกลุ่มมากกว่า เพราะสามารถจะนำไปสู่การพึ่งตนเองได้ในที่สุด การที่ได้มีประสบการณ์ด้วยตนเองย่อมจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มากยิ่งขึ้น ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาอื่นๆที่ผ่านเข้ามาได้ แม้ว่าปัญหานั้นๆ จะมีความยากลำบากในการแก้ไขมากกว่าเดิมก็ตาม นอกจากการให้ความหมายของกลุ่มข้างต้น จิตติ ยังได้กล่าวถึงองค์ประกอบของกลุ่มว่าจะต้องประกอบไปด้วย

1. สมาชิก ซึ่งจะมีขนาดเท่าใดก็ได้ แล้วแต่ความจำเป็นในการรวมพลังเพื่อแก้ไขปัญหา นั้นๆ สิ่งสำคัญที่หึงมีในสมาชิก ก็คือ คุณสมบัติบางอย่างที่มีความคล้ายคลึงกัน ความไวเนื้อเรื่อใจกัน ความเชื่อมั่นหรือความมั่นใจในตนเองของกลุ่มและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

2. คณะผู้แทน ที่มีความรู้ ความสามารถบางประการที่เหนือกว่าสมาชิกซึ่งสมาชิกจะต้องใคร่ครอง พิจารณาและเสนอหรือเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่บางอย่างแทนตนเอง ซึ่งตนเองนั้นไม่สามารถกระทำได้

3. คณะจัดการ เป็นคณะที่จะดำเนินการที่จะทำให้ปัญหา ความต้องการของกลุ่มได้รับการดำเนินการแก้ไข ซึ่งในกลุ่มที่มีขนาดเล็ก บุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นคณะจัดการ อาจจะเป็นผู้แทนบาง คน หรือบางครั้งอาจเป็นสมาชิกบางคนก็ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนการกำหนดค่านิยมขององค์กรชาวบ้านหรือองค์กรชุมชน (สมพันธ์ เตะอะอิก, 2540 2-3) ได้ให้ความหมายขององค์กรชาวบ้านในหลายความหมายดังนี้ คือ

1. องค์กรชาวบ้านในความหมายของการรวมกลุ่มทำกิจกรรมในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารข้าว กลุ่มเกษตรผสมผสาน กลุ่มปศุสัตว์ ฯลฯ

2. องค์กรชาวบ้านในความหมายของการรวมกิจกรรมหลายๆ กิจกรรมในหมู่บ้านเข้าด้วยกัน

3. องค์กรชาวบ้านในความหมายของการประสานกิจกรรมเหมือนกันในต่างหมู่บ้าน เป็นเครือข่ายกิจกรรมต่างหมู่บ้าน เช่นองค์กรชาวบ้านเพื่อการพัฒนาอีสาน กลุ่มอีได้น้อย ฯลฯ เป็นต้น

4. องค์กรชาวบ้านในความหมายของการต่อรอง กับนโยบายรัฐหรือผลประโยชน์ร่วมของชาวบ้านในหลายๆหมู่บ้าน เช่น สหประชาเกษตรกรรายย่อย เป็นต้น

ประเภทของกลุ่ม

ในการจัดประเภทของกลุ่ม มีนักวิชาการหลายท่านได้จัดแบ่งประเภทของกลุ่มในหลายลักษณะ โดย พัทธน์ บุญยรัตพันธุ์ (2517: 149-150) แบ่งประเภทของกลุ่มเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆคือ

1. กลุ่มที่เป็นทางการ (Formal Group) ซึ่งทุกฝ่ายภายในกลุ่มประเภทนี้ค่อนข้างจะมีระเบียบแบบแผนที่แน่นอน มีกฎเกณฑ์แบ่งความรับผิดชอบกันเป็นสัดส่วน เป็นกลุ่มที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่กว่ามีพิธีการมากกว่าธรรมดา ถือหลักการติดต่อกันในทางสังคมเป็นใหญ่หรือพูดง่าย ๆ กลุ่มประเภทนี้จัดตั้งขึ้นมาก็เพื่อที่จะปฏิบัติงานซึ่งต้องใช้ความชำนาญงานพิเศษ เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ และนับเป็นกลุ่มที่มีเสถียรภาพมั่นคง ตัวอย่างที่เห็นได้ง่ายของกลุ่มประเภทนี้ก็คือ หน่วยงานราชการต่างๆซึ่งมีระเบียบวินัยและสายบังคับบัญชาที่แน่นอน เป็นต้น ในบางครั้งเราเรียกกลุ่มนี้ว่าทุติยภูมิ (Secondary Group) อย่างไรก็ดี กลุ่มที่เป็นทางการนี้ยังสามารถแบ่งออกได้เป็นอีก 2 ประเภทคือ

1.1 กลุ่มชนิดถาวร ซึ่งกลุ่มชนิดนี้เป็นหัวใจสำคัญของสังคมหรือองค์กรต่างๆ เช่น คณะผู้บริหารชั้นสูง แผนกต่างๆของห้างร้าน บริษัท คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน คณะกรรมการพัฒนาตำบล สภาตำบล กลุ่มสหกรณ์ชาวนา เป็นต้น

1.2. กลุ่มชนิดชั่วคราว ซึ่งได้แก่คณะกรรมการที่ถูกแต่งตั้งขึ้นมาทำงานโครงการหนึ่งในชั่วระยะเวลาอันจำกัด ผลงานสำเร็จ คณะกรรมการที่ถูกแต่งตั้งก็หมดภาระหน้าที่แล้วก็เลิกไป ฯลฯ เช่น คณะกรรมการจัดงานปีใหม่ หรือคณะกรรมการจัดงานวัด เป็นต้น

2. กลุ่มที่ไม่เป็นทางการ (Informal Group) กลุ่มนี้เกิดขึ้นได้โดยสมาชิกมารวมกันเองตามธรรมชาติ หรือที่เราเรียกกันว่ากลุ่มธรรมชาตินั่นเอง กลุ่มนี้มีขนาดค่อนข้างเล็กกว่า

การเสริมสร้างกลุ่ม

วารคมณ วังศัมหาชัย (2535 : 24) กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรประชาชน เนื่องจาก

1. การพัฒนาที่มุ่งเน้นตัวประชาชน ไม่มีทางเลือกอื่น นอกจากการจัดตั้งองค์กรประชาชน ให้มีสำหรับการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น และการพึ่งพากันระหว่างประชาชน
2. ในสังคมทำหน้าที่จัดตั้งบนพื้นฐานหลักการองค์กรประชาชน ดังนั้นการจัดตั้งองค์กรประชาชนจะเป็นเทคนิคให้การศึกษา ผ่านประสบการณ์สำหรับอนาคตของพวกเขา
3. องค์กรประชาชนไม่ใช่ของใหม่ในประวัติศาสตร์ ไม่ว่าระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ล้วนมีพื้นฐานจากหลักการองค์กรประชาชน
4. การจัดตั้งองค์กรประชาชน จะทำให้ประชาชนสามารถวางแผนได้อย่างเป็นระบบในการสนองความต้องการพื้นฐาน

ความจำเป็นในการเสริมสร้างกลุ่มดังกล่าว เป็นกระแสการพัฒนาที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ในขณะที่แนวคิด การสร้างองค์กรประชาชนเพื่อการพัฒนาในสังคมไทย แนวคิดเรื่องการสร้างองค์กรประชาชนเพื่อการพัฒนาว่า เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา โครงสร้างของชุมชนในเชิงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ กล่าวคือ เป็นการศึกษาถึงสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบัน ว่ามีการเปลี่ยนแปลงมาอย่างไร เช่น การผลิตแบบพอกินพอใช้มาสู่การผลิตเพื่อการค้า การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง จากชุมชนอิสระมาสู่การขึ้นต่อรัฐศูนย์กลางและวัฒนธรรมแบบชุมชนดั้งเดิม สู่วัฒนธรรมแบบทุนนิยม เป็นต้น การศึกษาถึงเงื่อนไขปัจจัยในการเปลี่ยนแปลง เช่น เงื่อนไขภายใน การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร สภาพการใช้ที่ดิน แรงงาน จากเงื่อนไขภายนอก การเข้าไปของศาสนา กลไกของรัฐและกลไกของตลาด เป็นต้น ศึกษาถึงบทบาทหน้าที่ของสถาบันต่างๆ ในชุมชน เช่น สถาบันครอบครัว และเครือญาติ สถาบันศาสนา นอกจากนี้ ยังศึกษาถึงพฤติกรรมความเชื่อ ที่สะท้อนออกมาในรูปพิธีกรรม ประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ ในกรณีของชุมชนที่อพยพมาครั้งใหม่ ก็ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมเดิม และความแตกต่างทางวัฒนธรรมของคนในชุมชน เป็นต้น ในการศึกษาจะทำให้เข้าใจถึงลักษณะเฉพาะและเห็นพลังต่างๆของชุมชน ก็ส่งเสริมให้ชาวบ้านได้เกิดจิตสำนึกต่อบทบาทและพลังเหล่านั้น

แนวคิดการรวมกลุ่ม

สมเดช ลิทธิพิงศ์พิทยา (2533 : 56) ได้แบ่งลักษณะของการรวมกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่สามารถรวมกลุ่มกันด้วยความเข้าใจ และจิตสำนึกที่จะเสียสละร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดกิจกรรมและผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นอันดับแรก ส่วนผลประโยชน์

ของสมาชิกนั้นจะเป็นผลพลอยได้ที่ติดตามมาภายหลัง กลุ่มในลักษณะเช่นนี้ จะมีความมั่นคงและเจริญเติบโตดีขึ้น ตัวอย่างเช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งมีกิจกรรมร่วมของสมาชิก

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่สมาชิกรวมตัวกันด้วยความมุ่งปรารถนาที่จะต้องการผลประโยชน์จากกลุ่มเป็นสำคัญ โดยมีได้คำนึงถึงว่าตัวเองแต่ละครั้งจะทำอะไร หรือให้อะไรแก่กลุ่มเพื่อประโยชน์ของกลุ่มบ้าง ตัวอย่างของกลุ่มชนิดนี้ก็คือ กลุ่มอาชีพทั้งหลายที่จัดตั้งขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการให้สมาชิกกลุ่มกู้ยืมเงินกองทุน ที่รัฐบาลให้การสนับสนุนมาใช้ในการประกอบอาชีพส่วนตัวของแต่ละคนอย่างอิสระนั่นเอง กลุ่มในลักษณะเช่นนี้ มักมีปัญหาเสมอ คือเป็นกลุ่มที่ไม่อาจเติบโตและคงอยู่ยั่งยืนได้เลย

2.2 ความเข้มแข็งของกลุ่ม

เมื่อนักพัฒนาได้ส่งเสริมให้มีการรวมตัวจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้ว สิ่งที่นักพัฒนาตั้งคำถามต่อแนวทางการพัฒนากลุ่มก็คือ จะต้องส่งเสริมและพัฒนากลุ่มให้เข้มแข็งได้อย่างไร วงจรชีวิตขององค์กรชุมชนมี 4 ขั้นตอนคือ

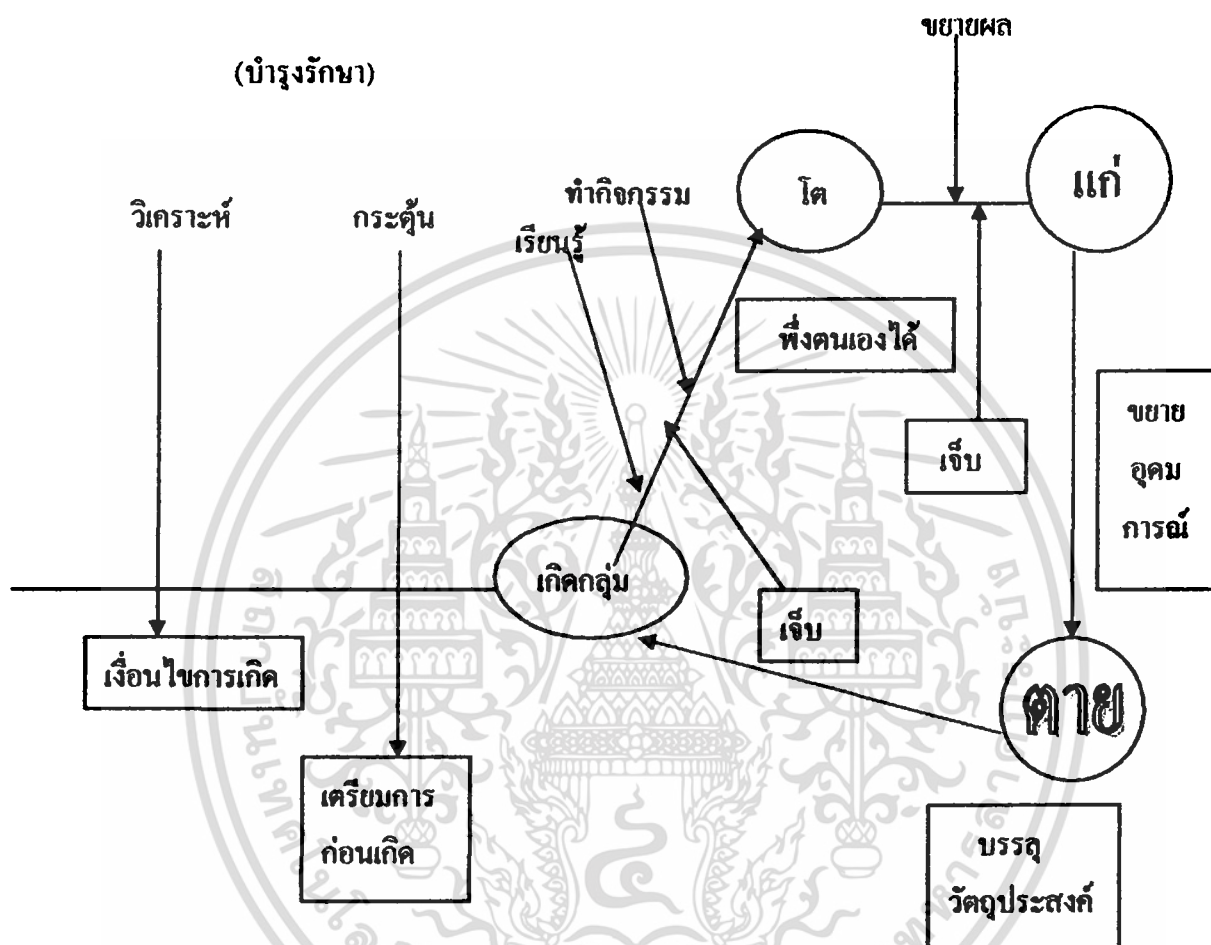
1. ขั้นก่อตัว สมาชิกตระหนักถึงความต้องการ ปัญหาและโอกาสของตนเอง รวมตัวกันเป็นกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ
2. ขั้นก่อตั้งกลุ่ม กำหนดวัตถุประสงค์ โครงสร้าง ระเบียบกติกา การรับสมาชิก การแสวงหาทรัพยากร
3. ขั้นธำรงรักษากลุ่ม ดำเนินกิจกรรมหรือขยายกิจกรรม
4. ขั้นการประเมินผล

ประเวศ วะสี (2537) กล่าวว่า การพัฒนาความเข้มแข็งแก่องค์กรชุมชน หมายถึง องค์กรชุมชนที่มีความสามารถบริหารจัดการได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและปัญหาอื่นๆรวมทั้งยังสามารถเผชิญกับภาวะวิกฤตต่างๆ ได้เป็นอย่างดี องค์กรชุมชนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดสำหรับความยั่งยืนของสังคมชนบทและสังคมทั้งหมด

ความเห็นของ Robert วงจรนี้ไม่เป็นวงจรปิด หากแต่เป็นกระบวนการเปิดที่มีความยืดหยุ่น และสามารถปรับตัวได้ ทิศทางของกลุ่มอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาการอธิบายวงจรของกลุ่ม / องค์กรชุมชน ตามแนวคิดของ Robert มีความคล้ายคลึงกับการอธิบายขั้นตอนการเกิด / พัฒนาของกลุ่มหรือวงจรชีวิตของกลุ่มของ

จิตติ มงคลชัยอรัญญา (2518:1-3) ว่ากลุ่มเหมือน “คน” มีเกิด แก่ เจ็บ ตาย ดังภาพ

วงจรชีวิตกลุ่ม

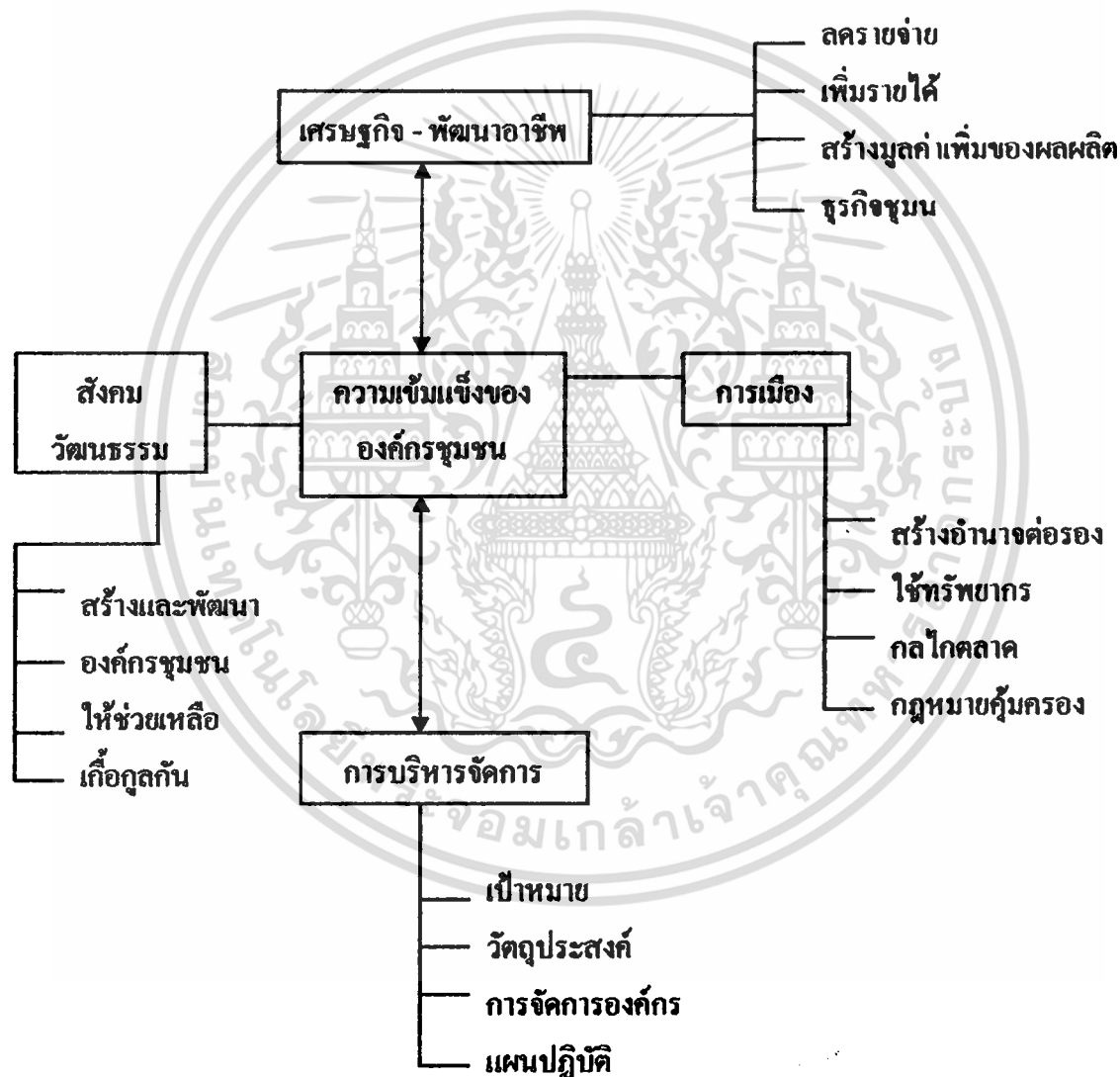
ที่มา :จิตติ มงคลชัชอริญา (2518)

จากวงจรดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า เงื่อนไขการเกิดกลุ่ม คือ การทำให้คนที่ต่างคนต่างอยู่ได้มองเห็นปัญหาของตน โดยก่อนที่เกิดการรวมกลุ่มควรมีการเตรียมการก่อนเกิดกลุ่ม ทั้งการกระตุ้นให้บุคคลเป้าหมายมองเห็นปัญหาของตนเอง การค้นหาผู้นำ การให้ข้อมูล และเมื่อเกิดกลุ่มแล้ว กลุ่มจะมีการทำกิจกรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ เมื่อกลุ่มดำเนินกิจกรรมประสบผลสำเร็จ มีการขยายผลเพิ่มขึ้น ก็คือการเติบโตของกลุ่ม ซึ่งระหว่างการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอาจจะต้องประสบปัญหาภายใน ทั้งปัญหาของสมาชิก ปัญหากรรมการ ปัญหาดำเนินการบริหารจัดการ เปรียบเสมือนกับ “กลุ่มเจ็บ” นั่นเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้นเพื่อที่กลุ่ม / องค์กรชุมชน จะเติบโตไปได้อย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง วิเชียร แสง โชติ (2539 : 78-79) ได้อธิบายบทบาทสรุปขององค์กรชาวบ้านในการพัฒนาความเข้มแข็ง คือ ต้องทำงาน แนวคิดและกิจกรรมทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการบริหารจัดการให้ควบคู่กันไปทั้ง 4 ด้าน กล่าวคือ

กิจกรรมการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน

ที่มา : จิตติ มงคลชัยอรัญญา (2518)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และภายนอกได้ ต้องศึกษาเรียนรู้กลไกตลาดและต่อรองกับภาคธุรกิจได้ รวมทั้งต้องผลักดันให้มีกฎหมายคุ้มครองการรวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชนแบบไม่ต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบของรัฐ แต่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล วิชาการ ข้อมูลและเทคโนโลยีต่างๆ

ด้านเศรษฐกิจ ต้องส่งเสริมกิจกรรมที่ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ มีการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า และการทำกิจกรรมธุรกิจชุมชนมีอำนาจ เช่น ปั่นน้ำมัน ร้านค้า การค้าขายผ้าพื้นเมือง แปรรูปข้าว แปรรูปวัว-ควาย เป็นต้น

ด้านสังคมวัฒนธรรม ต้องสร้างการรวมกลุ่มที่นำเอาวัฒนธรรมประเพณี การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มาเกาะเกี่ยวการรวมตัวให้เหนียวแน่นขึ้น

การพึ่งตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง ในปัจจุบัน ได้เพิ่มความสำคัญมากขึ้นในทางปฏิบัติ เสมือนหนึ่งเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา ในประเทศไทยแนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเองเกิดขึ้นราวปี 2525 ในช่วงที่ประเทศไทยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529) โดยได้มีนโยบายในการพัฒนาชนบทแนวใหม่ขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนพื้นฐานทางด้าน เศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่ชนบทยากจนเป็นการเฉพาะ จุดประสงค์เพื่อต้องการลดปัญหา ความยากจนในมิติต่างๆ ซึ่งเป็นสาเหตุที่บั่นทอนความสามารถในพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ และยังเป็นรากฐานที่ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมและการเมืองในรูปแบบต่างๆ ดังนั้นในแผนพัฒนา เศรษฐกิจสังคมแห่งชาติฉบับนี้ จึงให้ความสนใจในเรื่องของการพึ่งตนเองของบุคคล เสมือนหนึ่ง เป็นวิถี การยกระดับมาตรฐานการดำรงชีวิตของคนในชนบท

การกำเนิดแนวคิดการพึ่งตนเองยังไม่ปรากฏแน่ชัดแต่ก็เป็นรูปแบบหนึ่งของพฤติกรรม ทางสังคมที่ดำรงอยู่ตลอดมาของการพัฒนามนุษย์ในแทบทุกส่วนของโลก ภายใต้งู้นไขของ นิเวศวิทยา และภูมิศาสตร์กายภาพที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการพึ่งตนเอง เช่น ในสังคมที่อาศัย เกาะ เล็กๆกลางทะเล สังคมทะเลทราย สังคมที่อยู่ในเขตหนาวเย็นจัด หรืออยู่ในหุบเขาที่ไกลโหน สังคม เหล่านี้ไม่มีทางเลือกจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดปลอดภัยโดยอาศัยพวกเขาด้วยกัน ใน สังคมไทยเรามีพระพุทธศาสนา ที่เน้นการพึ่งตนเอง ความเอื้ออาทร ความพอเพียง ความเป็นชุมชน ความสมดุล ความสะอาด ความสงบ ความสว่าง เพื่อวิถีในการดำเนินชีวิตมาช้านานหรือที่เรียกว่า วัฒนธรรมชุมชน

ปราชญ์ หมอทองแดง (2534) ได้เสนอให้พิจารณามิติที่สำคัญ ที่เกี่ยวกับแนวคิดการ พึ่งตนเองคือ ความเป็นเอกราช และการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

ความเป็นเอกราช หมายถึงความเป็นอิสระ ซึ่งต้องประกอบด้วย ความเชื่อมั่นในตนเอง ความเพียงพอทางเศรษฐกิจในระดับสูง ส่วนความช่วยเหลือเกื้อกูล หมายถึง ความเสมอภาคซึ่งมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของความร่วมมือที่ไม่ก่อให้เกิดแบบแผนใหม่ของการพึ่งพา และลักษณะที่สำคัญของการพึ่งตนเอง คือ การผสมผสานระหว่างความเป็นเอกราชเข้ากับความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การพึ่งตนเองไม่ได้หมายถึง การแยกตัวเป็นอิสระ ซึ่งเป็นแบบโคคเคียวแยกตนเองจากผู้อื่น หรือปิดสังคมปิดประเทศไม่สัมพันธ์กับโลกภายนอก การจะให้บรรลุเป้าหมายของอุดมการณ์พึ่งตนเองก็ ต้องมีการต่อสู้ทางการเมือง

ปราณี หมอนทองแดง (2534) กล่าวว่า การพึ่งตนเอง หมายถึงการมีอิสระในการตัดสินใจ และสามารถระดมทรัพยากรของสังคมมาใช้ตามความคิดและแนวทางของตนเองได้ ทั้งรวมถึง หลักการจัดสรรทรัพยากรของผู้อื่นอย่างเอาเปรียบด้วย ปัจจัยสำคัญของการพึ่งตนเองในประเทศกำลังพัฒนา จะต้องกำหนดแนวคิดและนโยบายในการพัฒนา โดยอาศัยความเป็นจริงในสังคม เศรษฐกิจ ของตนเองเป็นพื้นฐานมากกว่าจะไปเอาอย่างมาจากประเทศที่พัฒนาแล้ว

ธำรง เปรมปรีดี (2534) ให้ความหมาย การพึ่งตนเองว่า ไม่ใช่ความเพิงพอนในการพึ่งตนเอง แต่เป็นการปะทะสังสรรค์ระหว่างตนเองกับบุคคลอื่นและสภาพแวดล้อมอย่างพลวัต สร้างสรรค์แสวงหาการเติบโตในแง่ความภูมิใจในความเป็นมนุษย์และความบอบบางของธรรมชาติ มากกว่าการแสวงหาประโยชน์ของมนุษย์และทำให้ธรรมชาติหมดไปในระยะเวลาอันสั้น

วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร (2530) ให้นิยามการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจว่า หมายถึง ความสมดุลระหว่างขีดความสามารถในการผลิตกับขอบเขตของการบริโภค

วิวัฒน์ชัย อัครถาวร (2541) ให้ความหมายว่า การพึ่งตนเองเป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำว่าพึ่งพา หรือ เป็นแนวคิดที่แย้งต่อการพึ่งพา การพึ่งพาในระดับประเทศ แยกได้เป็น การพึ่งพาทางเศรษฐกิจ การพึ่งพาทางการเมือง และการพึ่งพาทางวัฒนธรรม สำหรับการพึ่งพาทางเศรษฐกิจนั้น อาจแยกได้หลายลักษณะ คือ การพึ่งพาทางการค้า การพึ่งพาทางเทคนิควิทยาการ การพึ่งพาด้านการช่วยเหลือ การพึ่งพาด้านการเงินหรือเงินกู้ การพึ่งพาตนเองจึงมาใช้ในการปิดตัวเองจากความสัมพันธ์กับสังคมอื่นหรือโลกภายนอก สัมพันธ์ภาพนั้นจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค

สุเมธ ดันดิเวชกุล (2541) ให้ความหมาย การพึ่งตนเองว่า “ความพอมีพอกิน” โดยแบ่งเป็นการพึ่งตนเอง 5 ด้านคือ

1. ด้านจิตใจ ทำคนให้เป็นที่พึ่งตนเอง มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติโดยรวม
2. ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นการสร้างเครือข่ายชุมชน
3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ให้ใช้และจัดการอย่างฉลาดพร้อมทั้งหาทางเพิ่มมูลค่า

4. ด้านเทคโนโลยี(ภูมิปัญญาชาวบ้าน) จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีเข้ามาใหม่มีทั้งดีและไม่ดีแยกแยะยาก แต่ก็ต้องมีพอสมควรเพื่อการดำรงชีวิตในพื้นที่บ้านการพัฒนาจะต้องสอดคล้องกับภูมิสังคม

5. ด้านเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่นักพัฒนามักมุ่งที่การเพิ่มรายได้ แต่ไม่มีการมุ่งเพื่อที่จะลดรายจ่าย กล่าวคือ ต้องปรับทิศทางในเบื้องต้น มุ่งลดรายจ่ายก่อน

จากความหมายของการพึ่งตนเองดังกล่าวข้างต้น พอสรุปแนวคิดการพึ่งตนเองว่ามีลักษณะเด่นร่วมกัน 4 ประการคือ

1. ความมีอิสระในการกำหนดเป้าหมายและการตัดสินใจ
  2. ขึ้นอยู่กับความสามารถของตนเองได้
  3. สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ได้
  4. เป็นเรื่องของความรู้สึกของคนที่เห็นว่า สามารถบรรลุตามสิ่งที่ตนปรารถนาได้
- ระดับของการพึ่งตนเอง

ในการกล่าวถึงแนวคิดการพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสามารถเข้าใจได้ตรงกันมากขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องระบุถึงระดับของการพึ่งตนเองด้วย เพราะการพึ่งตนเองมีตั้งแต่ ระดับปัจเจกบุคคล ระดับชุมชน ถึงระดับประเทศ ซึ่งนำไปสู่ความหลากหลายของนิยามการพึ่งตนเองเป็นอย่างมาก ดังนั้นเพื่อให้เห็นภาพและเข้าใจถึงระดับหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยแล้วนำไปประยุกต์ใช้กับงานพัฒนา

ปราชญ์ หมอนทองแดง (2534) ได้แบ่งระดับของการพึ่งตนเองออกเป็น 2 ระดับดังนี้

- ระดับกลุ่ม(Collective) ได้แก่ การพึ่งตนเองได้ในระดับภาค ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น
- ระดับปัจเจกบุคคล(Individual) ได้แก่ การพึ่งตนเอง และการช่วยเหลือตนเอง จะแบ่งออกเป็น ระดับนานาชาติ ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น

ฉะนั้นจะเห็นคำว่า “ตนเอง” หรือ “self” นี้หมายถึงบุคคลเดี่ยวหรือหน่วยสังคมก็ได้

แนวคิดการมีส่วนร่วม

ความหมาย

มีนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมดังนี้

อภรพันธ์ จันทรสว่าง (2522 : 13) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าเป็นผลมาจากความเห็นพ้องต้องกันในเรื่องความต้องการ และทิศทางของการเปลี่ยนแปลงความเห็นพ้องต้องกันนั้นมีมากพอจนเกิดการริเริ่ม โครงการเพื่อปฏิบัติ กล่าวคือ ต้องเป็นการเห็นพ้องต้องการส่วนใหญ่ ที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการนั้นและเหตุผลที่คนมาร่วมปฏิบัติการได้ จะต้องมีการตระหนักว่าปฏิบัติการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งหมดทำโดยกลุ่มหรือในนามของกลุ่ม หรือกระทำผ่านองค์กร (organization) ดังนั้นองค์กร จะต้องเป็นเสมือนตัวทำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ

กรณีกา ชมดี (2524 : 1) ได้กล่าวว่า “...การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ความร่วมมือของประชาชน ไม่ว่าจะของตนเอง ของบุคคล หรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้าร่วม รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ...”

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527 : 103) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การ เกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้อง ดังกล่าวเป็นเหตุจูงใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทำให้เกิดความรู้สึก รับผิดชอบต่อกลุ่มด้วย

เสน่ห์ จามริก (2527 : 22) ให้ความเห็นว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน ไม่ได้หมายความว่า ประชาชนเข้ามาช่วยกิจกรรมตามที่นักวิชาการหรือองค์กรพัฒนาตั้งขึ้นแต่ที่จริงแล้วให้ ชุมชนมีกิจกรรมและวิธีการดำเนินการของตนเองในชุมชน

กาญจนา แก้วเทพ และกนกศักดิ์ แก้วเทพ (2530 : 40) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนา คือ การให้คนจนมีโอกาสเลือกทางเองมีโอกาสจัดการด้วยตนเอง มีโอกาส ใช้เครื่องมือด้วยตนเอง

ปกรณ์ ปรีชากร (2530 : 64) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชน คือ การที่ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข และร่วมมีผลประโยชน์

สรุปแนวคิดการมีส่วนร่วมจากความหมายต่างๆ พอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การ ที่ประชาชน องค์กรประชาชน ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐและองค์กรเอกชนได้ร่วมดำเนิน กิจกรรมหรือ โครงการที่ประชาชนมีความต้องการ จนเกิดความรู้สึกผูกพัน รับผิดชอบเป็นเจ้าของ มี ลักษณะร่วมกันทุกขั้นตอน ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการร่วมติดตาม ประเมินผลและได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

รูปแบบการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นมีหลายรูปแบบหลายลักษณะ เพราะจุดมุ่งหมายในการเข้า มามีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ย่อมแตกต่างกันออกไปตามความต้องการของท้องถิ่น แต่ จุดมุ่งหมายหลักของทุกคนเพื่อจะพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ได้มีผู้จัดรูปแบบ และลักษณะของการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนไว้หลายท่านดังนี้

ไพรัตน์ เจริญรินทร์ (2526 : 25) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า “... การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนที่แล้มา เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะ ร่วมสมทบ แรงงาน สมทบวัสดุ สมทบเงิน ร่วมคิด ร่วมทำ...” ซึ่ง พัทธน์ บุญยรัตพันธุ์ (2517 : 145) ได้กล่าวถึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะการมีส่วนร่วมไว้เช่นเดียวกันว่า “...การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีขึ้น โดยตลอด ตั้งแต่มีการวางแผนโครงการ การเสาะสละกำลังแรงงาน วัสดุกำลังเงิน หรือทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้น...”

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527 : 18) ได้สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

อดิน รพีพัฒน์ (2527 : 101) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนไว้ดังนี้

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมพัฒนาตามแผน
4. การประเมินผลงานกิจกรรมพัฒนา

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527 : 186) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมนั้นจะต้องมีเงื่อนไขอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม
2. ประชาชนต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วม
3. ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม

นอกจากนั้นยังขึ้นกับเงื่อนไขต่อไปนี้ คือ

1. ประชาชนต้องมีเวลา
2. ประชาชนต้องไม่เสียเงินทองมากเกินไปกว่าที่คาดว่าจะได้รับผลตอบแทน
3. ประชาชนต้องมีความสนใจ
4. ประชาชนต้องสามารถสื่อสารรู้เรื่องกันทั้งสองฝ่าย
5. ประชาชนต้องไม่รู้สึกกระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่หรือสถานภาพทางสังคม

ณรงค์ ศรีสวัสดิ์ (2525 : 3) ได้สรุปถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมโดยรวบรวมจากแนวความคิดของ Hay ว่า

...ในการมีส่วนร่วมทางสังคมของบุคคลนั้น มีปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องคือสถานภาพทางสังคม สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางอาชีพ และที่อยู่อาศัย โดยบุคคลที่มีสถานภาพทาง

สังคมและเศรษฐกิจสูง จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนมากกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำ...

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ส่วนดังนี้คือ

1. ร่วมคิด หมายถึง ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา ร่วมวางแผนตัดสินใจ ดำเนินกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในแต่ละกลุ่มซึ่งอาจจะทำการพิจารณาได้จาก

- 1.1 การมีส่วนร่วมพูดคุยปัญหาต่างๆ ของกลุ่มออมทรัพย์ แต่ละกลุ่ม
- 1.2 การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในเรื่องต่างๆต่อผู้ร่วมงาน
- 1.3 การมีส่วนร่วมในการประชุมหรือรับฟังคำชี้แจง

2. ร่วมดำเนินการ หมายถึง ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมเสาะแสวงหาพัฒนาลงมือปฏิบัติตามที่ได้วางแผนและตัดสินใจไว้ ซึ่งจะพิจารณาจาก

- 2.1 การมีส่วนร่วมวางแผนจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดฝึกอบรมต่างๆ ให้แก่สมาชิกชุมชน
- 2.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์คาน้ำที่ที่กรรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

พัฒนาชุมชนกำหนด

- 2.4 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์

3. ร่วมติดตามและประเมินผล หมายถึง ร่วมในการติดตามและประเมินผลในผลงานต่างๆ ของกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งพิจารณาได้จาก

- 3.1 การมีส่วนร่วมประเมินผลของแต่ละกิจกรรม
- 3.2 การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและปรับปรุงปัญหาที่สะสมในการปฏิบัติงาน
- 3.3 การมีส่วนร่วมในการติดตามผลงานต่างๆ ในแต่ละกิจกรรม
- 3.4 การมีส่วนร่วมดูแลช่วยหรือการปฏิบัติงานร่วมกับคณะกรรมการคนอื่นๆ ใน

แต่ละกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

3. ปัญหาและอุปสรรคของสตรีในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม

ศิริ ผาสุก (2529 : 40-45) ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนากลุ่มเกษตรกรดังนี้ กลุ่มเกษตรกร เป็นองค์กรของเกษตรกรผู้ผลิตที่เกิดขึ้นมาเพื่อพิทักษ์ปกป้องผลประโยชน์ของตน มิให้ต้องสูญเสียปัจจัยการผลิตให้แก่พ่อค้าคนกลาง แต่การที่จะพัฒนากลุ่มเกษตรกรให้เป็นองค์กรที่เข้มแข็งนั้น นับว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากมายประการคือ

3.1 เกษตรกรขาดความรู้

3.1.1 เกษตรกรขาดความเข้าใจในอุดมการณ์ขององค์กรของตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.2 เกษตรกรที่เป็นสมาชิก เมื่อขาดความรู้และผู้นำทำตนไม่เป็นที่ศรัทธา จึงไม่ให้ความร่วมมือในการควบคุมดูแล

3.2 ขาดการสนับสนุนจากทางราชการ

จากกลุ่มที่ประสบความล้มเหลว จะมีอยู่เป็นอำเภอๆ ซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดได้อย่างดีว่าส่วนราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายปกครอง ถ้าหากสนใจให้ความสนับสนุนแล้ว งานกลุ่มเกษตรกรในกลุ่มนั้นก็จะมีความก้าวหน้าไปได้ แต่ถ้ามีพฤติกรรมตรงกันข้ามก็จะประสบความล้มเหลว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาของกลุ่มเกษตรกรที่สำคัญซึ่งอยู่ที่สมาชิก ถ้าหากสมาชิกไม่ชำระหนี้ กลุ่มก็ดำเนิน ไปได้ยาก ดังนั้นถ้าหากทางราชการ ให้ความช่วยเหลือด้านนี้ได้ ก็จะมีส่วนช่วยส่งเสริมงานกลุ่มเกษตรกรได้มาก

3.3 ถูกครอบงำจากอิทธิพลท้องถิ่น

ในท้องถิ่นซึ่งมีพ่อค้าคนกลางมาก หรือพ่อค้ามีอิทธิพลมาก กลุ่มเกษตรกรในท้องถิ่นเกิดได้ยากมาก เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ถูกครอบงำโดยอิทธิพลของพ่อค้าคนกลางโดยสิ้นเชิงแล้ว เพียงแต่พ่อค้าคนกลางใช้วิธีการโจมตีว่า กรรมการทุจริต หรือ ห้ามชำระหนี้ กลุ่มเกษตรกรนั้นก็ประสบความล้มเหลวทันที

ส่วนกำนันก็นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่ง เช่นเดียวกันและถ้ากำนันเป็นพ่อค้าด้วยแล้วยิ่งประสบปัญหาเช่นเดียวกับพ่อค้า หรือแม้แต่กำนัน ไม่ได้เป็นพ่อค้าก็ตาม โดยหน้าที่ของกำนันนั้นเป็นหน้าที่ของฝ่ายปกครองที่ต้องรับผิดชอบมากทั้งตำบล ดังนั้นส่วนมากหรือแทบทั้งหมด กำนันจะไม่มีเวลามาคิดเรื่องกลุ่มเกษตรกรเลย ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งที่ควรแก้ไข

3.4 ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล

เมื่อกลุ่มเกษตรกรเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ด้านธุรกิจ (การค้า) ซึ่งตนไม่มีความสันทัดมาก่อน จึงไม่มีความมั่นใจว่าจะดำเนินการอย่างไรจึงสามารถทำให้กลุ่มเกษตรกรเจริญเท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้สิ่งที่ทำก็คือ การดำเนินการเท่าที่ทางรัฐบาลมีนโยบายให้เท่านั้น คือ เมื่อรัฐบาลมีเงินให้กู้ ก็กู้มาให้สมาชิก เมื่อมีนโยบายขายปุ๋ยเงินเชื่อก็ขายอย่างเดียว เมื่อมีการรับซื้อข้าวสาร ข้าวเปลือก ก็ขายข้าวสาร ข้าวเปลือก เท่านั้นพอ ดังนั้นนโยบายของรัฐบาลจึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาของกลุ่มเกษตรกร เช่น ธกส. ให้เงินกู้ผ่านกลุ่มเกษตรกรเช่นเดิม มีการรับซื้อข้าวเปลือก ข้าวสาร ผ่านกลุ่มเกษตรกร ฯลฯ กลุ่มเกษตรกรเหล่านี้จะขยายกิจการได้มากกว่านี้ทันที เพราะมีทุนและแรงงานพร้อมอยู่แล้วเพียงแต่ขาดความมั่นใจในการช่วยเหลือจากรัฐบาลเท่านั้น

3.5 ขาดความรู้ในด้านการบริหารธุรกิจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาที่มีความสำคัญยิ่งของกลุ่มเกษตรกรอีกประการหนึ่ง คือ การขาดความรู้ด้านการบริหารธุรกิจ ทั้งในด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน นอกจากนี้ การทำงานของกลุ่มเกษตรกรเป็นการทำงานเป็นคณะ ดังนั้น จากความเคยชินในการทำงานแต่ละบุคคลเมื่อมีการทำงานเป็นคณะ จึงมักปรับตัวเองให้เหมาะสมกับสภาพของการทำงานไม่ได้ ข้อจำกัดดังกล่าว ทำให้เกิดอุปสรรคขัดขวางในการที่จะพัฒนาไปตลอดเวลา

ในด้านการตลาด นับว่าเป็นหัวใจอันสำคัญยิ่งในการพัฒนากลุ่มเกษตรกร เพราะหัวใจในด้านการตลาดนั้นก็คือ ราคา ถ้าสามารถขายผลผลิตได้ราคาสูง ก็สามารถนำกำไรเข้ากลุ่มและสมาชิกในที่สุด

กานดา พรหมเกียรติ (2521) ได้ทำการศึกษาบทบาทของสตรีทางการเกษตรพบปัญหา ดังนี้ แม่บ้านเกษตรกรไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเรื่องการปรับปรุงอาชีพการเกษตร สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ควรส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเพื่อสะดวกในการบริหารความรู้ ตลอดจนจำเป็นต้องกระตุ้นให้สมาชิกมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด

กังสาด เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2532) ได้มีรายงานในทิศทางงานสถาบันเกษตรกรว่า สตรีเกษตรกรมีการเคลื่อนย้ายแรงงานมากยิ่งขึ้น เนื่องจากค้อยโอกาสในการรับวิชาการ เทคโนโลยี เช่น การตลาด การจัดการ สินเชื่อการเกษตร และพื้นที่ฟาร์มมีขนาดเล็กลงทำให้รายได้ไม่เพียงพอ สตรีดังกล่าวจึงจำเป็นต้องหารายได้เพิ่มขึ้น

สำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา (2535) ได้สรุปถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมสหกิจเกษตรไว้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับตัวสมาชิก

1) สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความสนใจกลุ่มน้อย และไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกมีภาระงานด้านการเกษตรและรับจ้างมาก

2) สมาชิกส่วนใหญ่ขาดเงินลงทุนหรือขาดการรวมทุนเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ

3) ตัวแทนบางกลุ่มเมื่อได้รับความรู้แล้วไม่นำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดแก่สมาชิกภายในหรือนอกกลุ่ม

4) สมาชิกบางคนมีความต้องการนำผลผลิตทางการเกษตรมาผลิตเป็นแบบอุตสาหกรรมในครอบครัว แต่ขาดความรู้และทักษะในการผลิต

5) ผลผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไม่ได้มาตรฐานทำให้ขาดตลาดจำหน่าย

6) ขาดกิจกรรมเสริมรายได้

7) การเคลื่อนย้ายแรงงาน

8) ขาดการวางแผนการดำเนินกิจกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่พนักงานเกษียณเกษียณ

- 1) เจ้าหน้าที่ที่มีไม่เพียงพอจึงทำให้ขาดการติดตามที่ต่อเนื่อง
- 2) ขาดวัสดุหรืออุปกรณ์ในการส่งเสริม
- 3) ขาดเทคนิควิธีการส่งเสริม
- 4) ขาดความตั้งใจและความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน

พิงพิศ ดุลยพัทธ์ (2537:3) กล่าวว่าอย่างไรก็ตามการที่จะส่งเสริมให้สตรีเกษตรกร ได้เข้ามามีโอกาสสูงขึ้น ในการเพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาขีดความสามารถในด้านการเกษตรนั้น นอกจากนโยบายและโครงการต่างๆ ที่ให้การสนับสนุนอยู่แล้ว ความเข้าใจอันถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทสตรีเกษตรกรของตัวเจ้าหน้าที่ผู้ทำการส่งเสริม ของเกษตรกรผู้ได้รับความรู้ และผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง บุคคลต่างๆเหล่านี้ต้องมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องบทบาทของสตรีเกษตรกรและต้องตระหนักว่า การพัฒนาการเกษตรจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ อย่างน่าพอใจ ถ้ายังยึดหลักเดิมอยู่ว่า สตรีมีบทบาทแต่เพียงการบ้านการเรือน และการเลี้ยงดูบุตรเท่านั้น

4. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนา

4.1 ประวัติความเป็นมา วัตถุประสงค์ หลักการจัดตั้ง

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2534 ก : 40-53) ระบุถึงนโยบายการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ประชาชนมีความสุขสมบูรณ์ โดยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น พร้อมทั้งสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะต้องสร้างผลงานเป้าหมายที่สำคัญให้ได้คือ การสร้างองค์กรประชาชนที่เข้มแข็ง ซึ่งนั่นก็คือการพัฒนาให้กลุ่มอาชีพต่างๆ มีขีดความสามารถในการระดมทุน การผลิต การตลาด และการเงิน การบัญชี ให้มากขึ้นโดยเน้นการส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนให้พอมีพอกินในครอบครัว งานที่สนับสนุนคือการปลูกพืชผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์ขนาดเล็ก และส่งเสริมให้ผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เพิ่มแก่ครอบครัว โดยการบริหารกลุ่มมีเงินทุนเป็นของตนเอง เรียกว่า ทุนเรือนหุ้น แต่ทั้งสองนโยบายดังกล่าวไม่บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้ ถ้าขาดการสนับสนุนในด้านการพัฒนาเงินทุนแก่ประชาชนองค์กรประชาชน และกลุ่มอาชีพเหล่านั้น ควรมีการรวบรวมเข้าเป็นกลุ่มเป็นสถาบันการเงินของประชาชนเอง เพื่อใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองได้ด้วยตนเอง จากแนวคิดดังกล่าวจึงสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนรู้จักการออมทรัพย์ การใช้จ่ายเงินให้ถูกต้อง และรู้จักการดำเนินงานด้านธุรกิจการค้าด้วยตนเอง พร้อมกับการรับผิดชอบร่วมกันได้อย่างเต็มที่ โดยเริ่มจัดตั้งครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา ก็ได้มีการแพร่ขยายการจัดตั้งออกไปทั่วประเทศตามเขตการพัฒนาชนบท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ มี 3 ประการคือ

1. เพื่อพัฒนาคน คือ ให้การศึกษาพัฒนาตนเองและเพื่อสมาชิก โดยใช้เงินเป็นสื่อ
ด้วยการฝึกให้รู้จักประหยัดและออม

2. เพื่อระดมเงินทุนของท้องถิ่น ไว้ใช้ในการประกอบอาชีพ

3. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยการปลูกฝังคุณธรรม 5 ประการ
ดังนี้ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจ ซึ่ง
หมายถึง รู้จักการก้าวเข้าไปช่วยอย่างชาญฉลาด ฟ้องส่งคืนตามกำหนด เมื่อสมาชิกทุกคนปฏิบัติได้จน
เป็นนิสัย ก็แสดงว่า มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ และไว้วางใจได้

การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บัญชีหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

1. หลักความเป็นเจ้าของ โดยยึดความเชื่อที่ว่า อะไรก็ตามถ้าหากสร้างความรู้สึก
เป็นเจ้าของได้ ความหวงแหนจะเกิดขึ้น ความรับผิดชอบในการดูแลเอาใจใส่จะติดตามมา

2. หลักการพึ่งตนเอง โดยเชื่อว่า

2.1 สัจจะจะก่อให้เกิดทุน หมายความว่า ถ้าผู้ใดได้ให้สัญญากับตัวเองว่า
จะประหยัดคอกอมนวันละบาท สองบาท ถ้าหากมีสัจจะต่อตนเองตลอดไป ก็จะสามารถเก็บออมเงิน
เพื่อเป็นทุน ได้อย่างน้อยเดือนละ 30 บาท

2.2 ทนอดจะก่อให้เกิดทุน หมายความว่า ถ้าสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ เลิก
สูบบุหรี่ เลิกดื่มเหล้า และนำเงินส่วนที่ใช้จ่ายในสิ่งเหล่านี้ ฝากไว้ในกลุ่มออมทรัพย์ฯ ทุกๆ เดือนจะ
กลายเป็นทุนมากขึ้น

2.3 อดทนจะก่อให้เกิดทุน หมายความว่า สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีความ
ขยันอดทนในการทำงาน ไม่เกียจงาน ผลทำให้มีเงินสามารถนำเงินมาฝากไว้กับกลุ่มออมทรัพย์ฯ
กลายเป็นทุนมากขึ้น

3. หลักคุณภาพ ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะประจำตัวของคนไทย ที่มีความเห็นอกเห็น
ใจเอื้อเฟื้อต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อยู่ในระดับสูงพอสมควร เมื่อได้มารวมกลุ่มทำกิจกรรม
ร่วมกันก็จะเกิดการช่วยเหลือกัน ในลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน

4. หลักการควบคุมกันเอง หมายถึง สมาชิกจะต้องช่วยเลือกตัวแทนขึ้นมา
บริหารงานในรูปคณะกรรมการ

4.2 ขั้นตอนการจัดตั้ง วิธึดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ฯ

แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูล ศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น การประกอบอาชีพ รายได้ การลงทุน และสภาพปัญหาต่างๆของชุมชน เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลได้จากขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์ร่วมกับผู้นำชุมชน เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา ว่ามีอะไรบ้าง ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับเงินทุน แหล่งทุน และการตลาด ให้หาทางแก้ไขปัญหา โดยการวางแผนการการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 วางแผนจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ฯ

1. นำความคิดเรื่องกลุ่มออมทรัพย์ฯ เผยแพร่แก่ประชาชน เพื่อให้สำนึกถึงปัญหาที่เขาประสบอยู่ว่าจะมีทางแก้ไขได้อย่างไร

2. รวมกลุ่มผู้นำและฝึกอบรมให้เข้าใจในหลักการ วัตถุประสงค์และวิธึดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์อย่างแท้จริง

3. ให้ผู้นำที่ได้รับการฝึกอบรมแล้ว นำแนวความคิดเรื่องกลุ่มออมทรัพย์ฯ ไปเผยแพร่ต่อญาติมิตร เพื่อนฝูง หรือ คนอื่นๆแล้วรวบรวมผู้ที่สนใจไว้

ขั้นตอนที่ 4 จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ฯ

1. นัดหมายผู้นำ ผู้ที่สนใจ สัมครใจและศรัทธา ในวิธีการของกลุ่มออมทรัพย์ฯ เข้าร่วมประชุม แล้วอธิบายวิธีการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ฯ อย่างละเอียดในทุกขั้นตอนให้ผู้เข้าร่วมประชุมฟังอีกครั้ง แล้วดำเนินการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ฯ ขึ้น สมาชิกที่ร่วมกันก่อตั้งครั้งแรกเรียกว่าสมาชิกก่อตั้ง

2. กำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ ของกลุ่ม เพื่อถือเป็นข้อปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับค่าสมัคร ค่าธรรมเนียมกำหนดวันส่งสัจจะสะสม การนำเงินฝาก วันประชุม และอื่นๆที่จำเป็น

3. เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ฯ

4. จัดทำทะเบียนและบัญชีต่างๆ ซึ่งได้แก่ บัญชีเงินสด ทะเบียนคุมเงินสัจจะสะสม บัญชีรายวัน รับเงิน และบัญชีรายวันจ่ายเงิน

ขั้นตอนที่ 5 การเพิ่มพูนประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์ฯ

1. การประชุมคณะกรรมการบริหาร ควรประชุมกันทุก 3 เดือน เพื่อปรึกษาหารือและแก้ปัญหาาร่วมกัน

2. กรรมการแต่ละคณะประชุมกันเดือนละครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ควรจัดให้มีการประชุมสมาชิกเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 6 เดือนต่อครั้ง เพื่อ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และรายงานผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานให้สมาชิกทราบ ในการประชุมทุกครั้งควรมีการเพิ่มพูนความรู้แก่สมาชิกกลุ่มด้วย

ขั้นตอนที่ 6 การติดตามผลและนิเทศงาน พัฒนาการผู้รับผิดชอบจะต้องคอยติดตามพบปะคณะกรรมการและสมาชิกอยู่เป็นประจำ เพื่อให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างทันท่วงที

วิธีการดำเนินงาน

1. การจัดตั้งกลุ่ม แม้ว่ากลุ่มออมทรัพย์จะมีลักษณะเหมือนกลุ่มทั่วไป กล่าวก็จะต้องเกิดจากพื้นฐานความเข้าใจ ศรัทธา และความต้องการของประชาชน

2. การบริหารงานของกลุ่ม ทำในรูปคณะกรรมการ เรียกว่าคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนา ประกอบด้วยคณะกรรมการ 4 ฝ่าย คือ

2.1 คณะกรรมการอำนวยการ

2.2 คณะกรรมการเงินกู้

2.3 คณะกรรมการตรวจสอบ

2.4 คณะกรรมการส่งเสริม

3. หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ฯ

3.1 ทำงบประมาณ รายรับรายจ่าย ของกลุ่มออมทรัพย์ฯ

3.2 แต่งตั้งที่ปรึกษาของกลุ่มออมทรัพย์ฯ

3.3 กำหนดระเบียบต่างๆ ขึ้นเป็นข้อบังคับสำหรับกลุ่ม

3.4 ด้านที่จำเป็น อาจนำเงินกลุ่มออมทรัพย์ไปลงทุนได้เช่น นำไปให้กลุ่มออมทรัพย์อื่นกู้ ในกรณีกลุ่มตนมีเงินเหลือหรือทำการกู้ยืมหรือขอความช่วยเหลือจากภายนอกโดยไม่มีข้อผูกพัน ฯลฯ (ต้องได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่สมาชิกเสียก่อน)

3.5 จัดให้มีการเลือกตั้งซ่อมตำแหน่งคณะกรรมการที่ว่าง

3.6 ช้างหรือแต่งตั้งพนักงานประจำของกลุ่มออมทรัพย์ เช่น ผู้จัดการและพนักงานหรือลูกจ้างอื่นๆ ตามความจำเป็นและกำหนดข้อบังคับอัตราเงินเดือนสวัสดิการให้กับพนักงานเหล่านั้น รวมทั้งมีสิทธิจะปลดหรือเลิกจ้าง

4. กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์ฯ ในการจัดการกิจกรรมให้เป็นไปตามคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ฯ กำหนด โดยความเห็นชอบของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ กิจกรรมส่วนใหญ่ที่กลุ่มออมทรัพย์จัดขึ้น ได้แก่

4.1 การกู้ยืม หมายถึง การให้กู้เงินแก่สมาชิก การให้กู้เงินนี้คณะกรรมการจะต้องระมัดระวังให้มาก ไม่ดำเนินการให้กู้เงินเกินกำลังความสามารถของกลุ่ม

4.2 กู้ฉุกเฉิน เป็นการกู้เพื่อดับความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน เช่น การเจ็บไข้ได้ป่วย อุบัติเหตุ หรือเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปประชุม หรือรับบริการเกี่ยวกับเรื่องวิชาการต่างๆ การกู้แบบนี้เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น วงเงินที่ได้ไม่เกินวงเงินที่คณะกรรมการกำหนดไว้

4.3 กู้สามัญ เป็นการให้กู้เงินแก่สมาชิกเพื่อจะนำไปใช้จ่ายลงทุนในการปรับปรุงพัฒนาอาชีพของสมาชิก เพื่อการปลดเปลื้องหนี้สิน ใถ่ถอน จำนอง จำน่า และความเดือดร้อนต่างๆ อันเนื่องมาจากการเจ็บป่วยระยะยาวเงินกู้ประเภทนี้จะพิจารณาให้กู้ในระยะสั้นและระยะยาว ตามลักษณะอาชีพที่จะต้องลงทุน หรือตามความจำเป็นของการใช้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน (2524 : 24) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกลุ่มสตรี พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มสตรี ได้แก่ ความสามารถของคณะกรรมการบริหารกลุ่ม กิจกรรมต่อเนื่อง ความสนับสนุนเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ การสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเงินทุนหมุนเวียน ความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม ความสนับสนุนของผู้นำท้องถิ่นและการตลาด

กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน (2529 : 66-72) ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกขององค์กรสตรี ในการพัฒนาชนบทโดยศึกษาจากคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้าน พบว่าปัจจัยเกี่ยวกับรายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การติดต่อกับผู้นำท้องถิ่น การติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน การที่คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้านเป็นผู้นำท้องถิ่นนั้น ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท แต่ปัจจัยด้านการได้รับการฝึกอบรม และความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และการดำเนินงานขององค์กรสตรี มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของสมาชิกองค์กรสตรีในการพัฒนาชนบท

สุภาพ พิมพาทอง (2525) ทำการศึกษาความคิดเห็นและปัจจัยบางประการที่มีผลต่อความคิดเห็นของแม่บ้านที่มีต่อ โครงการส่งเสริมกิจกรรมแม่บ้านสมาชิกสหกรณ์หมู่บ้านศรีฐาน อำเภอป่าคิ้ว จังหวัดยโสธร จากผลการวิจัยปรากฏว่า แม่บ้านส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้วยมากต่อ โครงการส่งเสริมกิจกรรม แม่บ้านสมาชิกสหกรณ์และแม่บ้านสมาชิกสหกรณ์กับแม่บ้านที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์ มีความคิดเห็นต่อ โครงการส่งเสริมกิจกรรมแม่บ้านสหกรณ์ไม่แตกต่างกัน

สุภาพา ดิสถาพร (2530) ได้ทำการศึกษาบทบาทของแม่บ้านเกษตรกรในด้านสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อการส่งเสริมในท้องที่ 4 หมู่บ้าน ตำบลทุ่งกระโจม อำเภอกำแพงแสน จังหวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นครปฐม ผลการศึกษาปรากฏว่าแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่มีฐานะเป็นภรรยาของเกษตรกร อาศัยอยู่ในวัยกลางคน ประมาณครึ่งหนึ่งไม่เคยได้รับการศึกษาจึงอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ มีอาชีพหลักในการทำนา อาชีพรองได้แก่เลี้ยงสัตว์ และรับจ้างปลูก ตัดอ้อย โดยทั่วไปแล้วมีฐานะทางเศรษฐกิจพอกินพอใช้ และแม่บ้านเกษตรกรทุกคนมีบทบาททั้งในการประกอบอาชีพร่วมกับสามี และรับผิดชอบงานภายในบ้าน แต่ใช้เวลาส่วนใหญ่ทำงานในไร่นา มีเวลาพักผ่อนน้อยมาก ไม่ค่อยมีเวลาสังคมนอกบ้าน แม้ว่าจะมีความสนใจด้านวิชาการแผนใหม่แต่ก็ไม่ค่อยมีเวลาไปเข้ารับการอบรมจากเจ้าหน้าที่ ส่วนในด้านอิทธิพลในด้านสังคมและเศรษฐกิจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องภายในบ้านเท่านั้น ส่วนกิจการที่เกี่ยวข้องกับสังคมและเศรษฐกิจทั้งในด้านการประกอบอาชีพและอื่นๆ นอกบ้าน ยังคงยกให้สามีเป็นผู้นำ โดยที่แม่บ้านเกษตรกรอาจจะมีอิทธิพลหนุนอยู่ข้างหลัง

ของใย สวัสดิ์พิริยะ (2535 : 86-87) ศึกษาบทบาทการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอเมืองชัยภูมิ พบว่ากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเห็นด้วยมากคือกลุ่มควรมีข้อมูลเกี่ยวกับการตลาดที่ทันสมัย เพื่อดำเนินการผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด กลุ่มควรมีเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ไม่ต้องลงทุนมากมาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิตที่ปรึกษากลุ่มควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในการให้ความเห็น และช่วยเหลือในแง่พัฒนา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเห็นด้วยมากกับการเข้าอย่างเหลือเฟือในบ้านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ควบคู่ไปกับฐานะแม่บ้าน มารดาที่มีภาระหน้าที่ในงานภายในบ้านถือว่าเป็นบทบาทของสตรี

จรรยา มะลาดวง (2532) ได้ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการด้านการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพสตรีในชนบท โดยใช้พื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นกรณีตัวอย่าง พบว่าสตรีที่เข้ารับการอบรมด้านอาชีพในแต่ละปีมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น บริการที่จัดโดยหน่วยงานต่างๆ ก็มีมากขึ้น วิชาก็สตรีเคยได้รับการอบรมมากที่สุดตามลำดับคือ ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี ทอผ้าที่กระตุก การเลี้ยงและการทอผ้าไหม เกี่ยวกับนำเอาผลการอบรมไปใช้ส่วนใหญ่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน รองลงมาคือนำไปใช้ในการเพิ่มผลผลิตหารายได้เพิ่ม

อาบ นคะจิด (2521 : 3) ได้เสนอแนะจากการวิจัย เรื่องบทบาทของแม่บ้านในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย สรุปได้ว่าแม่บ้านในครอบครัวเกษตรกรจำนวนมากถึง ร้อยละ 74 ของครอบครัวทั้งหมดที่มีอยู่ในประเทศ เป็นผู้มียบทบาทสำคัญมากในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

วิไลวัฒน์ กฤษณะภักดี และคณะ (2529) ได้ศึกษาเรื่องกลุ่ม : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านหินลาด ตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่ากลุ่มสตรีที่ประสบความสำเร็จในการรวมกลุ่มนั้นมีปัจจัยส่งเสริมคือสมาชิกในกลุ่มมีความสนใจร่วมกันและมีความต้องการเหมือนกัน

เบ็ญจา สวัสดิโอ (2524 : 62) กับงานวิจัยภาวะผู้นำของสตรีในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้นำสตรีเชียงใหม่ประสบความสำเร็จคือ การรู้หลักหรือหน้าที่การบริหารงาน ได้แก่ การวางแผนงาน การกระจายหน้าที่และความรับผิดชอบ ทำงานโดยหลักพัฒนาองค์การการศึกษา เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้มีโอกาสดำเนินงานในอาชีพ การอบรมในครอบครัวตามวัฒนธรรมประเพณี ของลานนาไทย ทำให้สตรีเชียงใหม่ประสบความสำเร็จทั้งหน้าที่การงานและครอบครัว โดยเฉพาะ สตรีนักธุรกิจของเชียงใหม่ ประกอบอาชีพโดยใช้วัตถุดิบของท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ จึงมีส่วน ช่วยในการพัฒนาประเทศได้เหมาะสมทั้งในทางเศรษฐกิจและสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3 วิธีการศึกษา

Research Methodologies

ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ สตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง หมู่ที่ 6 ตำบลคูยาศ หมู่ที่ 6 ตำบลคูยาศ หมู่ที่ 6 ตำบลคูยาศ อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 150 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ สตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ตำบล คูยาศ หมู่ที่ 6 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 45 คน ซึ่งหาจากวิธีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของกรมส่งเสริมการเกษตร,2528

การกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ขนาดร้อยละ 25 จากประชากรทั้งหมด 150 ราย ได้ขนาดตัวอย่าง 37 ราย จากนั้นทำการเก็บตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) คือ สุ่ม โดยการจับสลากและเมื่อได้รายชื่อของกลุ่มตัวอย่างจนครบก็จะดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือที่สร้างขึ้น ซึ่งแนวทางการกำหนดขนาดตัวอย่าง มีดังนี้

จำนวนประชากร	เปอร์เซ็นต์ของขนาดตัวอย่าง
<50	80 %
50-99	>50 % แต่ < 80 %
100-999	25%
1,000 – 9,000	10%
≥ 10,000	1 %

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร , 2528

เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จะใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ที่มีคำถามแบบปลายปิด(Close – ended question) และคำถามแบบปลายเปิด (Open – ended question) ที่จัดทำขึ้น โดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมา สภาพทางกายภาพ เศรษฐกิจ ของสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง

ตอนที่ 2 ข้อมูลบทบาทของสตรีในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง

ตอนที่ 3 ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง

ตอนที่ 4 ปัญหา และอุปสรรคของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อคำนวณหาค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐาน มีสูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละ} = (X / N) * 100$$

กำหนดให้ X = จำนวนตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้คำนวณหาค่าเฉลี่ยของข้อมูลต่างๆมีสูตรดังนี้

$$\bar{X} = (\sum_{i=1}^n X_i) / N$$

กำหนดให้ $\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย

X_i = ผลรวมทั้งหมดของข้อมูลที่ต้องการ

N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

I = จำนวนชุดที่ 1 ถึง n

3. ค่าพิสัย (Range)

ใช้คำนวณหาค่าอัตราภาคชั้น มีสูตรดังนี้

ค่าพิสัย = ค่าคะแนนสูงสุด - ค่าคะแนนต่ำสุด

4. คะแนนเฉลี่ย (mean score) ใช้คำนวณการหาค่าเฉลี่ยรวม

$$M.S. = \frac{(T1 * 5) + (T2 * 4) + (T3 * 3) + (T4 * 2) + (T5 * 1)}{N}$$

โดยกำหนดให้ M.S. = คะแนนเฉลี่ย

T1 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบระดับบทบาทมากที่สุด

T2 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบระดับบทบาทมาก

T3 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบระดับบทบาทปานกลาง

T4 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบระดับบทบาทน้อย

T5 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบระดับบทบาทไม่เคย

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลเกี่ยวกับระดับบทบาทของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาหมู่บ้านยางแดง ได้กำหนดระดับคะแนนของบทบาทดังนี้

บทบาทมากที่สุด	มีระดับคะแนนเท่ากับ 5
บทบาทมาก	มีระดับคะแนนเท่ากับ 4
บทบาทปานกลาง	มีระดับคะแนนเท่ากับ 3
บทบาทน้อย	มีระดับคะแนนเท่ากับ 2
ไม่มีบทบาทเลย	มีระดับคะแนนเท่ากับ 1

โดยกำหนดคะแนนเฉลี่ยของระดับบทบาทไว้ดังนี้

คะแนน	4.20 – 5.00	แสดงว่ามีระดับบทบาทมากที่สุด
คะแนน	3.39 – 4.19	แสดงว่ามีระดับบทบาทมาก
คะแนน	2.58 – 3.38	แสดงว่ามีระดับบทบาทปานกลาง
คะแนน	1.77 – 2.57	แสดงว่ามีระดับบทบาทน้อย
คะแนน	1.00 – 1.76	แสดงว่าไม่เคยมีบทบาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลและวิจารณ์ผลการวิจัย

ผลการศึกษาและวิจัยนี้ ได้จากการสำรวจรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ที่ได้ทำการสัมภาษณ์สตรีสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ตำบลคูยายหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นจำนวน 45 คนโดยการนำเสนอผลการศึกษาและวิจัย วิเคราะห์ ข้อมูลต่างๆที่ได้รับจากผู้ให้สัมภาษณ์ จัดรูปแบบข้อมูลในรูปตาราง ประกอบคำบรรยาย เป็นส่วนเดียวกัน ประกอบไปด้วย 5 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 ความเป็นมาของชุมชนและกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดงและข้อมูลของสมาชิก

1.1 ความเป็นมาของชุมชน

- ข้อมูลทั่วไปของชุมชน

1.2 ข้อมูลกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง

- ความเป็นมา

- วัตถุประสงค์

- โครงสร้างของกลุ่ม

- บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

- จำนวนสมาชิก

- แผนงานของกลุ่ม (ปัจจุบันและอนาคต)

- หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่ม

1.3 ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิก

ตอนที่ 2 บทบาทของสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง

ตอนที่ 3 ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ของบทบาทสตรีกับความเข้มแข็งของกลุ่ม

ตอนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ความเป็นมาของชุมชนและกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง และข้อมูลของสมาชิก

1.1 ความเป็นมาของชุมชน

ตำบลคู้ชัยหมีเดิมเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอพนมสารคามต่อมาเมื่อมีการแบ่งแยกอำเภอจึงขึ้นอยู่กับการปกครองของอำเภอสนามชัยเขต ประชากรส่วนใหญ่อพยพมาจากจังหวัดทางภาคอีสาน ภาษาพูดส่วนมากเป็นภาษาไทยพรวน แบ่งการปกครองออกเป็น 16 หมู่บ้านและเป็นตำบลที่เป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอสนามชัยเขต

สภาพทั่วไปของตำบล

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูก มีพื้นที่รวม 99,375 ไร่

อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ	จด ตำบลเกาะขนุน	อำเภอพนมสารคาม
ทิศใต้	จด ตำบลท่าตะเกียบ	อำเภอท่าตะเกียบ
ทิศตะวันออก	จด ตำบลท่ากระดาน	อำเภอสนามชัยเขต
ทิศตะวันตก	จด ตำบลลาดกระทิง	อำเภอสนามชัยเขต

จำนวนประชากรของตำบล

มีจำนวนประชากรของตำบล	15,159 คน
ชาย	7,426 คน
หญิง	7,733 คน

ข้อมูลอาชีพของตำบล

อาชีพหลัก: ทำนา, ทำสวน, ทำไร่

อาชีพเสริม: ปลูกผัก, เลี้ยงสัตว์

ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล

ที่ว่าการอำเภอสนามชัยเขต

1.2 ข้อมูลของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง

-ความเป็นมา

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ได้ก่อตั้งเมื่อปี 2529 โดยสตรีส่วนหนึ่งได้เข้ามามีส่วนในการร่วมกันคิด ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และเข้ามาดำเนินการกันก่อตั้งขึ้นมาเป็นคณะกรรมการกลุ่ม จำนวน 5 คน ดังนี้

- 1.นางบุษบง มาลัย
- 2.นางบุญส่ง ตีเสงี่ยม
- 3.นางบุญลือ คะเสนา
- 4.นางบุญสม รุ่งเรือง
- 5.นางนุชนาฏ เข้มลาย

โดยสมาชิกเหล่านี้ได้รับการแนะนำและสนับสนุนกระบวนการเสริมการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่ม จากเจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาชนบทแควระบบ - สีซัดแรกเริ่มมีสมาชิกร่วมกันก่อตั้งจำนวน 13 คน จนปัจจุบัน (2544) มีจำนวนสมาชิก 150 คน

-ลักษณะกลุ่ม

เป็นองค์กรระดับหมู่บ้าน และเป็นองค์กรเครือข่ายระดับท้องถิ่น

-วัตถุประสงค์ของกลุ่ม

1. เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือช่วยเหลือกันของผู้หญิงในการแก้ไขปัญหาของตนเองและครอบครัวในทิศทางการพึ่งตนเอง
2. เพื่อเสริมสร้างนิสัยและพฤติกรรมการประหยัดออมในระดับครัวเรือนและการระดมทุนภายในชุมชนเพื่อเป็นกองทุนหมู่บ้าน สนับสนุนหมุนเวียน อัตราดอกเบี้ยต่ำในการพัฒนาอาชีพและสวัสดิการชุมชนในแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน
3. เพื่อเสริมกระบวนการศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้หญิงให้มีบทบาทและมีส่วนร่วม เสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัวและชุมชน

-โครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่ม

โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานและคณะกรรมการบริหารจัดการองค์กรร่วมกัน 5 ฝ่ายด้วยกันคือ

1. คณะกรรมการอำนวยการ ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจการแทนกรรมการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายและตามข้อบังคับ ระเบียบและคำสั่งของกลุ่มออมทรัพย์ประกอบด้วย

1. นางวาสนา เสนาวงศ์	ประธานกรรมการอำนวยการ
2. นางนิจ ฝ่ายธานี	รองประธานกรรมการอำนวยการ
3. นางนุชนาฏ เข้มลาย	กรรมการ
4. นางพนารัตน์ จันดา	กรรมการและเลขานุการ
5. นางสนม สมศิริ	เหรัญญิก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.คณะกรรมการเงินกู้ ทำหน้าที่พิจารณาถ่วงดุล และอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน เงินกู้สามัญของสมาชิกให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับและมติของคณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1. นางอารมย์	เข้มทิพย์	ประธานกรรมการเงินกู้
2. นางบุษบง	มาลัย	กรรมการ
3. นางวงเดือน	กุลสารี	กรรมการ

3.คณะกรรมการศึกษา ทำหน้าที่ในการให้การศึกษาแก่สมาชิกตลอดจนการประชาสัมพันธ์งานของกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์เครดิตยูเนียน ประกอบด้วย

1. นางพนารัตน์	จินดา	ประธานกรรมการศึกษา
2. นางจำลอง	จันทวงศ์	กรรมการ
3. นางอนงค์นฤ	คำชะ	กรรมการ

4. คณะกรรมการตรวจสอบ ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการบริหารจัดการของกลุ่มออมทรัพย์ หรือสหกรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ และมติของคณะกรรมการดำเนินงาน

1. นางศิริรัช	โถมเจ็ด	ประธานกรรมการตรวจสอบ
2. นางสาวสันทราย	รุ่งเรือง	กรรมการ
3. นางสาวเรณู	สุขเมือง	กรรมการ

5. คณะกรรมการฝ่ายสวัสดิการ ทำหน้าที่ในการปรึกษาเรื่องของการให้สวัสดิการแก่สมาชิกกลุ่ม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น โดยเป็นไปตามระเบียบของกลุ่ม และมติของคณะกรรมการกลุ่มกับคณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1. นางสมร	สุขเมือง	ประธานกรรมการฝ่ายสวัสดิการ
2. นางวิสัย	แห่นลำไย	กรรมการ
3. นางสาวณัฐรญา	โถมเจ็ด	กรรมการ

- บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

1. การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน : กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยาง

แดง

- ระบบบัญชี การเงิน

- การระดมเงินออมและสนับสนุนเงินกู้อัตราดอกเบี้ยต่ำ

- กองทุนสวัสดิการชุมชน

2. การพัฒนากองทุนหมู่บ้านให้เติบโตเข้มแข็งสามารถสนับสนุนความเข้มแข็งของเศรษฐกิจสังคมชุมชนอย่างยั่งยืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน

4. การสร้างเวทีประชุมประจำเดือน เพื่อเสริมการศึกษาการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในการพัฒนาระบบเกษตรกรรมทางเลือก อาชีพเสริม และอุตสาหกรรมชุมชน

- การรับสมาชิกกลุ่ม

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดงมีการรับสมาชิกอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยวิธีประชาสัมพันธ์พูดคุยทำความเข้าใจของกรรมการและสมาชิกกลุ่ม มีการวางแผนขยายสมาชิกและกำหนดเป้าหมายการรับสมาชิกใหม่ของกลุ่มทุกปี และคณะกรรมการศึกษาของกลุ่มจะให้การศึกษแก่สมาชิกใหม่ ก่อนรับเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม

- การบริหารจัดการด้านการเงิน

1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดงมีคณะกรรมการดำเนินงานมาจากการเลือกตั้งทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุน และดำเนินงานตามแผนงานและเป้าหมายที่วางไว้ โดยแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละส่วน

2. กลุ่มมีระเบียบหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการการเงินและระบบบัญชีและการดำเนินงานของกลุ่มที่ชัดเจน และมีการปรับปรุงเป็นปัจจุบันทุกปีบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจของสมาชิก

3. คณะกรรมการตรวจสอบทำหน้าที่ตรวจสอบระบบบัญชีการเงินของกลุ่มให้เป็นปัจจุบันทุกเดือน

4. กลุ่มรายงานสถานะทางการเงินแก่สมาชิกกลุ่มเป็นประจำทุกเดือน ในเวทีการประชุมประจำเดือนของกลุ่ม

5. การดำเนินการปิดบัญชีสิ้นปีของกลุ่ม เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน จัดทำรายงานสถานะทางการเงิน งบกำไร-ขาดทุน การจัดทำบัญชีและการจัดสรรกำไรคืนแก่สมาชิก

6. การจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี เพื่อรายงานสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่ม การจัดสรรผลกำไรแก่สมาชิก ตลอดจนการจัดทำแผนงานและเป้าหมายการดำเนินการของกลุ่ม ในปีต่อไป

- จำนวนสมาชิก

ปัจจุบันกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดงมีสมาชิกจำนวน 150 คน โดยมีสตรีแม่บ้าน และบุตรของสมาชิกที่แม่ได้นำเข้ากลุ่ม เมื่อเด็กผู้ชายโตขึ้นต้องย้ายไปอยู่กลุ่มออมทรัพย์ฯ พ่อบ้าน

- แผนการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง
ปัจจุบันและอนาคต

แผนการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดงที่ดำเนินการอยู่

1. กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป
2. การปลูกผักพื้นบ้าน / ผักกินยอด
3. กองทุนสวัสดิการเจ็บป่วย
4. เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อพัฒนากลุ่มออมทรัพย์กลาง

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดงได้มีการรวมกลุ่มกับกลุ่มออมทรัพย์อื่นๆที่เป็นเครือข่ายเดียวกัน เพื่อรวมกลุ่มเป็นกลุ่มเดียวกันเพื่อให้การช่วยเหลือกันและกัน โคนได้จัดตั้งเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อพัฒนากลุ่มออมทรัพย์กลางขึ้นมา มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ช่วยเหลือสนับสนุนทุนอาชีพ ความรู้ ทักษะการบริหารจัดการกลุ่มแก่กลุ่มออมทรัพย์สมาชิกเครือข่ายที่มีขนาดเล็ก มีทุนของกลุ่มน้อยให้เกิดความเข้มแข็งมากขึ้น
2. เพื่อเป็นกองทุนช่วยเหลือแก้ไขปัญหาเรื่องหนี้สิน ที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน การทำเกษตรกรรมยั่งยืน การศึกษาในระบบและนอกระบบ และทุนสวัสดิการของชุมชนแก่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เครือข่าย
3. เพื่อสร้างเวที เสริมสร้างความร่วมมือ เกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกันและศึกษาร่วมกันของกลุ่มออมทรัพย์สมาชิกเครือข่าย บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม

โครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์กลาง

ประกอบไปด้วย

1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง
2. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาพ่อบ้านยางแดง
3. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาบ้านสระไม้แดง
4. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาบ้านบางพะเนียง
5. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาบ้านแหลมเข้าจันทร์
6. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อพัฒนาฝั่งหลวง
7. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาบ้านห้วยน้ำใส
8. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาบ้านห้วยกบ
9. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาบ้านอ่างทอง
10. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาบ้านท่าม่วง
11. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาบ้านวังไทร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนา กลุ่มออมทรัพย์กลาง ได้รับการแนะนำและให้คำปรึกษาโดยเจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาชนบทแคว้นระบบสี่ัค ซึ่งได้เป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมกัน การให้ความช่วยเหลือของสมาชิกกลุ่มด้วยตนเอง

-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อพัฒนาแม่บ้านยางแดง

1. หน่วยงานราชการ

- 1.1 ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดฉะเชิงเทรา
- 1.2 ประชาสงเคราะห์จังหวัดฉะเชิงเทรา
- 1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลคูยาศ
- 1.4 ศูนย์ศึกษาเพื่อพัฒนาเขาหินซ้อนฯ จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. องค์กรพัฒนาเอกชน

2.1 โครงการพัฒนาชนบทแคว้นระบบ – สี่ัค

1.3 ข้อมูลพื้นฐานของสตรีสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อพัฒนาแม่บ้านยางแดง

ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อพัฒนาแม่บ้านยางแดงที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยประเด็นต่างๆที่สำคัญได้แก่ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ ที่ดินในครอบครอง ภาระหนี้สิน การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มฯ และจำนวนเงินที่มีภายในกลุ่ม

1. อายุ

ผลการศึกษาพบว่าสตรีสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 36.96 ปี ซึ่งถือว่าเป็นระดับอายุของคนที่มีความพร้อมที่จะดำเนินงานภายในกลุ่มได้ดี โดยอายุของสตรีส่วนมากแล้วร้อยละ 53.34 อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 35 – 54 ปี รองลงมา ร้อยละ 40.00 อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 15 – 34 ปี เป็นอายุของคนรุ่นใหม่ที่มีความพร้อมและความสามารถที่จะดำเนินงานต่อไปได้ดีมากที่สุด และน้อยที่สุด ร้อยละ 4.44 อยู่ในช่วงอายุ 55 – 74 ปี ซึ่งเป็นสมาชิกที่มีความสามารถน้อยลงในการดำเนินงานเพราะจากอายุที่มากขึ้น (ตารางที่ 1)

2. สถานภาพสมรส

ผลการศึกษาพบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ส่วนมากแล้วร้อยละ 86.67 แต่งงานมีครอบครัวอยู่ด้วยกัน และร้อยละ 13.33 เป็นสมาชิกที่มีสถานะภาพ โสด ซึ่งเป็นวัยกำลังศึกษาอยู่ (ตารางที่ 1)

3. ระดับการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ จำนวนมาก ร้อยละ 75.56 มีระดับการศึกษาที่ชั้นประถมศึกษาตอนต้น รองลงมา ร้อยละ 8.89 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และน้อยที่สุด ร้อยละ 2.22 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ ปวส. 1 คน สตรีที่ไม่ได้รับการศึกษามีร้อยละ 6.67 (ตารางที่ 1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 แสดงการกระจายของข้อมูล จำแนกตาม อายุ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา

ตัวแปร	จำนวน (n = 45)	ร้อยละ
1. อายุ (ปี)		
15 – 34	18	40.00
34 – 54	24	53.34
55 – 74	3	6.67
อายุสูงสุด 65 ปี		
อายุต่ำสุด 18 ปี		
อายุเฉลี่ย 36.96 ปี		
2. สถานภาพสมรส		
โสด	6	13.33
หย่าร้าง	-	-----
แต่งงานอยู่ด้วยกัน	39	86.67
แต่งงานแยกกันอยู่	-	-----
3. ระดับการศึกษา		
ไม่เคยเรียนหนังสือ	3	6.67
ประถมศึกษา	34	75.56
มัธยมศึกษาตอนต้น	4	8.89
มัธยมศึกษาตอนปลาย	1	2.22
ปวช.	-	-----
ปวส.	1	2.22
ระดับปริญญาตรี	2	4.44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. สมาชิกภายในครอบครัว

ผลการศึกษาพบว่าสตรีสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯมีสมาชิกภายในครอบครัวเฉลี่ยแล้ว 5 คน โดยส่วนมากมีสมาชิกภายในครอบครัวระหว่าง 2 – 5 คน คือร้อยละ 82.22 และร้อยละ 17.78 มีสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 6 – 9 คน โดยจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวสูงสุดคือ 8 คน สมาชิกภายในครอบครัวต่ำสุดคือ 2 คน (ตารางที่ 2)

5. อาชีพหลัก

ผลการศึกษาพบว่าสตรีในกลุ่มออมทรัพย์ฯนั้น มีอาชีพหลัก ร้อยละ 31.11 มีอาชีพรับจ้าง รองลงมาร้อยละ 24.44 ทำสวนผักผลไม้ และน้อยที่สุดคืออาชีพเลี้ยงสัตว์มีร้อยละ 4.44 ส่วนที่เหลือนั้นก็ประกอบอาชีพตามสัดส่วนคือ ค้าขาย ร้อยละ 15.56 ร้อยละ 8.89 ทำไร่ ร้อยละ 6.67 ทำนา และ ร้อยละ 8.88 ที่เหลือกำลังศึกษาอยู่ และบางคนก็มีอายุมากขึ้น ไปที่จะประกอบอาชีพ (ตารางที่ 2)

รายได้จากการประกอบอาชีพหลักผลการศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้ต่อปีร้อยละ 64.44 คือประมาณ 10,000 – 50,000 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 17.78 รายได้ต่อปีประมาณ ต่ำกว่า 10,000 บาท และ ในจำนวนเท่ากันมีรายได้สูงมากที่สุดร้อยละ 17.78 คือ 60,000 – 200,000 บาท รายได้สูงสุดต่อปี 200,000 บาท รายได้ต่ำสุด 5,000 บาท รายได้ต่อปีเฉลี่ย 35,000 บาท (ตารางที่ 2)

6. อาชีพรอง

ผลจากการศึกษาพบว่าสตรีที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ ส่วนใหญ่มีอาชีพรองร้อยละ 35.56 อาชีพรับจ้าง รองลงมาร้อยละ 26.67 มีอาชีพทำสวนผักผลไม้ และน้อยที่สุด ร้อยละ 6.67 ทำไร่

รายได้จากการประกอบอาชีพสำรอง พบว่า ส่วนมากแล้วสตรีในกลุ่มออมทรัพย์ฯมีรายได้จากการประกอบอาชีพรอง ร้อยละ 42.22 มีรายได้ระหว่าง 10,000 – 50,000 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 40.00 มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท และร้อยละ 17.78 มีรายได้ระหว่าง 50,000 – 200,000 บาท โดยมีรายได้สูงสุดคือ 125,000 บาทต่อปี รายได้ต่ำสุดต่อปี 1,500 บาทต่อปี รายได้ต่อปีเฉลี่ย 27,400 บาทต่อปี (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 2 แสดงการกระจายของข้อมูล จำแนกตาม สมาชิกภายในครอบครัว และอาชีพหลัก รายได้

ตัวแปร	จำนวน (n = 45)	ร้อยละ
4. สมาชิกภายในครอบครัว (คน)		
2 – 5	37	82.22
6 – 9	8	17.78
สมาชิกภายในครอบครัวสูงสุด คือ 8 คน สมาชิกภายในครอบครัวต่ำสุด คือ 2 คน สมาชิกภายในครอบครัวเฉลี่ย 5 คน		
5. อาชีพหลัก		
ทำนา	3	6.67
ทำไร่	4	8.89
ค้าขาย	7	15.56
ทำสวนผักผลไม้	11	24.44
เลี้ยงสัตว์	2	4.44
รับจ้าง	14	31.11
อื่นๆ (เรียน)	4	8.89
รายได้ (บาท)		
ต่ำกว่า 10,000	8	17.78
10,000 – 50,000	29	64.44
60,000 – 200,000	8	17.78
รายได้ต่อปีสูงสุด 200,000 บาท รายได้ต่อปีต่ำสุด 5,000 บาท รายได้ต่อปีเฉลี่ย 35,000 บาท		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 แสดงการกระจายตัวของข้อมูล จำแนกตาม อาชีพรอง และรายได้

ตัวแปร	จำนวน (n = 45)	ร้อยละ
6. อาชีพรอง		
ทำนา	-	-----
ทำไร่	3	6.66
ค้าขาย	6	13.33
ทำสวนผักผลไม้	12	26.67
เลี้ยงสัตว์	4	8.88
รับจ้าง	16	35.56
อื่นๆ (เรียน)	4	8.88
รายได้จากอาชีพรอง		
ต่ำกว่า 10,000	18	40.00
10,000 – 50,000	19	42.22
50,000 – 200,000	8	17.78
รายได้ต่อปีสูงสุด 125,000 บาท		
รายได้ต่อปีต่ำสุด 1,500 บาท		
รายได้เฉลี่ยต่อปี 27,400 บาท		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ที่ดินในครอบครอง

พบว่าสตรีสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ ร้อยละ 84.44 มีที่ดินเป็นของตนเอง รองลงมาร้อยละ 15.56 ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง เนื่องจากอาศัยอยู่กับพ่อแม่

จำนวนที่ดินในครอบครองพบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ร้อยละ 51.11 มีที่ดินตั้งแต่ 1 – 30 ไร่ รองลงมาร้อยละ 28.89 มีที่ดินในครอบครอง 31 – 60 ไร่ และน้อยที่สุดร้อยละ 2.22 มีที่ดินตั้งแต่ 91 – 120 ไร่ ซึ่งพื้นที่ทำกินมากที่สุดจำนวน 95 ไร่ พื้นที่ทำกินน้อยที่สุดคือ 1 ไร่ พื้นที่โดยเฉลี่ยแล้ว ประมาณ 18.88 ไร่ (ตารางที่ 4)

8. ภาระหนี้สิน

พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มี ภาระหนี้สิน ร้อยละ 84.44 และมีร้อยละ 15.56 ไม่มีภาระหนี้สิน

จำนวนผู้ที่มีภาระหนี้สินพบว่า ร้อยละ 40.00 มีหนี้สินมากกว่า 50,000 บาท รองลงมาร้อยละ 28.89 มีหนี้สิน 30,001 – 40,000 บาท น้อยที่สุดคือ ร้อยละ 15.56 มีหนี้ต่ำกว่า 10,000 บาท

โดยพบว่าสมาชิกที่เป็นหนี้สิน ร้อยละ 64.44 เป็นหนี้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนา แม่บ้านยางแดง รองลงมาร้อยละ 15.56 เป็นหนี้ญาติพี่น้องของตนเอง และน้อยที่สุดร้อยละ 4.44 เป็นหนี้ ชกส. ซึ่งจากการสอบถามพบว่าที่เป็นหนี้กลุ่มมากที่สุดเพราะว่าสามารถผ่อนผันได้ ดอกเบี้ยถูกกว่าทางธนาคาร (ตารางที่ 4)

9. เวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่ม

พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ร้อยละ 40.00 เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 – 2533 รองลงมาร้อยละ 33.33 เข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2534 – 2539 และน้อยที่สุด ร้อยละ 26.67 เข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มตั้งแต่ 2540 – 2545

ระยะเวลาของจำนวนเดือนที่สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ได้เข้ากลุ่มนั้น โดยเฉลี่ยเป็น 102 เดือน ทั้งนี้ ร้อยละ 37.78 เป็นสมาชิกกลุ่มตั้งแต่ 73 – 144 เดือน รองลงมาร้อยละ 33.33 เป็นสมาชิกกลุ่มมาตั้งแต่ 145 – 204 เดือน และน้อยที่สุด ร้อยละ 28.89 ตั้งแต่ 12 – 72 เดือน โดยจำนวนที่สมาชิกอยู่นานมากที่สุดคือ 192 เดือน และจำนวนที่สมาชิกเข้ามาน้อยที่สุด 12 เดือน (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 4 แสดงการกระจายตัวของข้อมูล จำแนกตาม ที่ดินในครอบครอง และภาระหนี้สิน

ตัวแปร	จำนวน (n = 45)	ร้อยละ
7. ที่ดินในครอบครอง		
มีที่ดิน	38	84.44
ไม่มีที่ดิน	17	15.56
จำนวนที่ดิน (ไร่)		
1 – 30	23	51.11
31 – 60	13	28.89
61 – 90	8	17.78
91 – 120	1	2.22
จำนวนที่ดินมากที่สุด	95 ไร่	
จำนวนที่ดินน้อยที่สุด	1 ไร่	
จำนวนที่ดินเฉลี่ย	18.88 ไร่	
8. ภาระหนี้สิน		
มีภาระหนี้สิน	38	84.44
ไม่มีหนี้สิน	7	15.56
จำนวนหนี้สิน		
ต่ำกว่า 10,000	7	15.56
10,000 – 20,000	--	----
20,001 – 30,000	--	----
30,001 – 40,000	13	28.89
40,001 – 50,000	--	----
มากกว่า 50,001 บาท	18	40.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (n = 45)	ร้อยละ
ผู้จาก		
ญาติ	7	15.56
ชกส	2	4.44
กลุ่มออมทรัพย์ฯ	29	64.44
นายทุนเงินกู้	—	—
สหกรณ์การเกษตร	—	—
อื่นๆ (ไม่มีหนี้สิน)	7	15.56

10. เหตุผลสำคัญที่ทำให้เข้าร่วมกลุ่มออมทรัพย์ฯ

พบว่าสตรีในกลุ่มออมทรัพย์ร้อยละ 95.56 สนใจในการเป็นสมาชิก และร้อยละ 4.44 ได้รับการชักชวนให้เข้ากลุ่ม จากสมาชิกภายในกลุ่ม

เหตุผลเรียงตามความสำคัญจากข้อมูลแบบสัมภาษณ์ พบว่า

1. มีความต้องการในการออมทรัพย์
2. มีความพึงพอใจในจุดมุ่งหมายกลุ่ม
3. ต้องการความรู้
4. ความพึงพอใจในการทำกิจกรรมกลุ่ม
5. ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ (ตารางที่ 5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 แสดงการกระจายตัวของข้อมูล จำแนกตาม การเข้าร่วมเป็นสมาชิก จำนวนเดือน และ เหตุผลในการเข้ากลุ่ม

ตัวแปร	จำนวน (n=45)	ร้อยละ
9. ระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม (ปี)		
2528 – 2533	18	40.00
2534 – 2539	15	33.33
2540 – 2545	12	26.67
จำนวนเดือน		
12 – 72	13	28.89
73 – 144	17	37.78
145 – 204	15	33.33
10. เหตุผลสำคัญที่ทำให้เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์		
สมัครใจเอง	43	95.56
ได้รับการชักชวนให้เข้ากลุ่ม (จากสมาชิกในกลุ่ม)	2	4.44
เหตุผลสำคัญเรียงจากข้อที่มีผู้ตอบคำถามมากที่สุด		
1. มีความต้องการในการออมทรัพย์	45	100
2. มีความพึงพอใจในจุดมุ่งหมายกลุ่ม	40	88.89
3. ต้องการความรู้	38	84.44
4. มีความพึงพอใจในกิจกรรมกลุ่ม	36	80.00
5. ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	33	73.33

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. มีญาติพี่น้องที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯหรือไม่

พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ร้อยละ 91.11 มีญาติพี่น้องเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มด้วย และร้อยละ 8.89 ไม่มีญาติพี่น้องเป็นสมาชิกกลุ่ม

จำนวนญาติพี่น้องที่มีภายในกลุ่มพบว่า ร้อยละ 84.44 มีญาติพี่น้องระหว่าง 1 – 5 คน และร้อยละ 15.56 มีญาติพี่น้องภายในกลุ่มระหว่าง 6 – 10 คน ทั้งนี้จำนวนญาติพี่น้องสูงสุดคือ 9 คน จำนวนญาติพี่น้องต่ำสุดคือ 1 คน จำนวนญาติพี่น้องเฉลี่ย 4 คน

12. ปัจจุบันท่านมีเงินภายในกลุ่มหรือไม่

พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ร้อยละ 100 มีเงินฝากทุกคน โดยแบ่งเป็นเงินฝาก ค่าเงินปันผล ซึ่งเงินฝากพบว่า ร้อยละ 66.67 มีเงินฝากตั้งแต่ 100 – 5,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 24.44 มีเงินฝากตั้งแต่ 6,000 – 10,000 บาท และร้อยละ 8.89 มีเงินฝากตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 บทบาทของสตรีสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง

2.1 ผลการศึกษาและวิจัยบทบาทของสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง มีผลการศึกษาดังนี้ (ตารางที่ 6)

1. บทบาทการบริหารจัดการกลุ่ม

1.1 จำนวนครั้งในการเข้าร่วมประชุมกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดงมีบทบาทในการเข้าร่วมการประชุมกลุ่มอยู่ในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ทั้งนี้ระดับของบทบาทส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 46.67 รองลงมาอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 26.67 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 4.44

1.2 การเข้าร่วมเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีระดับบทบาทการเข้าร่วมเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายกลุ่มระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 2.74 ทั้งนี้ระดับของบทบาทส่วนมากแล้วอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 33.33 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 31.11 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 6.67

1.3 การเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทการเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่มในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ทั้งนี้โดยมากแล้วอยู่ในระดับบทบาทมากที่สุด ร้อยละ 60.00 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 22.22 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 17.78

1.4 การร่วมวางแผนกำหนดกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทการร่วมวางแผนกำหนดกิจกรรมต่างๆของกลุ่มในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับบทบาทมาก ร้อยละ 31.11 รองลงมาอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 26.67 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 20.00

1.5 บทบาทการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกิจกรรมกลุ่มที่จัดขึ้น

(1) กิจกรรมออมทรัพย์ พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในกิจกรรมออมทรัพย์ระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 64.44 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 26.67 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.89

(2) กิจกรรมกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในกิจกรรมกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.22

(3) กิจกรรมปลูกผักกินยอดแบบยั่งยืน พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในกิจกรรมกลุ่มปลูกผักกินยอดแบบยั่งยืนในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 2.00 ทั้งนี้โดยส่วนมากอยู่ในระดับไม่เคยร่วมเลย ร้อยละ 46.67 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 24.44 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.89

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6 เข้าร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ กติกาของกลุ่มในกิจกรรมต่างๆ พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในการเข้าร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ กติกาของกลุ่มในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.25 ทั้งนี้โดยมากแล้วอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 37.78 รองลงมาอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 22.22 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับไม่เคยเลย ร้อยละ 6.67

1.7 การตรวจสอบการทำงานของกลุ่ม พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในการตรวจสอบการทำงานกลุ่มในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.17 ทั้งนี้ส่วนมากแล้วอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 33.33 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 22.22 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับไม่เคยเลย ร้อยละ 6.67

1.8 เสนอแนะข้อคิดเห็นต่างๆ ในการแก้ปัญหาและพัฒนากลุ่ม พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.02 ทั้งนี้ส่วนมากแล้วอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 37.78 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 26.67 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 4.44

1.9 มีเวลาให้กับกิจกรรมกลุ่ม เวลากลุ่มต้องการความร่วมมือจากสมาชิกในกิจกรรมต่างๆ พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาท การมีเวลาให้กับกิจกรรมกลุ่มในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ทั้งนี้ส่วนมากแล้วอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 44.44 รองลงมา ร้อยละ 22.22 อยู่ในระดับปานกลาง และน้อยที่สุดอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 15.56

1.10 การได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในการรับผลประโยชน์ตอบแทนจากการเป็นสมาชิกกลุ่มในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ทั้งนี้โดยมากแล้วอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 73.33 และอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 26.67

1.11 มีความเชื่อมั่นและยอมรับในการทำงานของคณะกรรมการ พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในด้านความเชื่อมั่นและยอมรับการทำงานของกรรมการในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 66.67 และร้อยละ 33.33 อยู่ในระดับมาก

1.12 สามารถปฏิบัติได้กฎระเบียบที่กลุ่มกำหนดได้ พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในการปฏิบัติได้ตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้ในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.52 ทั้งนี้ส่วนมากแล้วอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 40.00 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 26.67 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 17.78

1.13 ท่านและสมาชิกในกลุ่มคนอื่นๆ มีความสามัคคีในการทำงานร่วมกับกลุ่ม พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทความสามัคคีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.28

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยส่วนมากแล้วอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 48.89 รองลงมาอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 40.00 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 11.11

1.14 ความพอใจในการทำงานของกรรมการบริหารงานกลุ่ม พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในความพอใจการทำงานของกรรมการในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.70 ทั้งนี้ส่วนมากแล้วอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 75.56 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 20.00 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 4.44

1.15รูปแบบโครงสร้างหน้าที่ของกลุ่มเหมาะสมต่อการดำเนินงานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิก พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในด้านนี้ระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.75 ส่วนมากแล้วอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 40.00 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 31.11 และน้อยสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 28.89

1.16เข้าร่วมติดตามประเมินผล พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทด้านการติดตามประเมินผลในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.18 ส่วนมากแล้วอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 31.11 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 26.67 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับไม่เคยมีบทบาท ร้อยละ 4.44

ตารางที่ 6 บทบาทของสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านบางเขน ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

ระดับของบทบาทที่มีต่อกลุ่ม (n = 45)

บทบาท	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เลย		ค่าเฉลี่ยรวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.เข้าประชุม	12	26.67	21	46.67	10	22.22	2	4.44	-	-	3.94
2.กำหนดเป้า หมาย	3	6.67	8	17.78	14	31.11	15	33.33	5	11.11	2.64
3.เลือกตั้ง กรรมการ	27	60.00	10	22.22	8	17.78	-	-	-	-	4.41
4.ร่วมกำหนด กิจกรรม	12	26.67	14	31.11	9	20.00	10	22.22	-	-	3.64
5.กิจกรรม ออมทรัพย์	29	64.44	12	26.67	4	8.89	-	-	-	-	4.54
6.กิจกรรมตัด เช็มเสื้อผ้า	-	-	2	4.44	10	22.22	8	17.78	25	55.56	2.20
7.ปลูกผัก	-	-	6	13.33	11	24.44	-	-	27	60.00	1.86
8.กำหนด กติกากลุ่ม	10	22.22	6	13.33	17	37.78	9	20.00	3	6.67	3.52
9.การตรวจ สอบกรรมการ	9	20.00	8	17.78	15	33.33	10	22.22	3	6.67	3.17
10.การเสนอ แนะข้อคิดเห็น	11	24.44	2	4.44	17	37.78	12	26.67	3	6.67	3.02
11.มีเวลาให้กิจ กรรมกลุ่ม	20	44.44	8	17.78	10	22.22	7	15.56	-	-	3.90
12.รับผลประ โยชน์	33	73.33	12	26.67	-	-	-	-	-	-	4.72
13.ยอมรับใน กรรมการ	30	66.67	15	33.33	-	-	-	-	-	-	4.66
14.ปฏิบัติ ตามกฎ	7	15.56	18	40.00	12	26.67	8	17.78	-	-	3.52

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ระดับบทบาทที่มีต่อกลุ่ม (n = 45)

บทบาท	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เลย		ค่าเฉลี่ยรวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
13.ความสามัคคี	18	40.00	22	48.89	5	11.11	-	-	-	-	4.28
14.พอใจการทำงานของกรรมการ	34	75.56	9	20.00	2	4.44	-	-	-	-	4.70
15.โครงสร้างเหมาะสมกับงาน	13	28.89	18	40.00	14	31.11	-	-	-	-	3.97
16.ติดตามประเมินผล	8	17.78	9	20.00	14	31.11	12	26.67	2	4.44	3.18
รวม											3.62

วิจารณ์ผลการวิจัย

ระดับบทบาทของสตรีในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดงด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า สตรีมีบทบาทต่อกลุ่มด้านการบริหารจัดการกลุ่มในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.62 จึงแสดงให้เห็นว่าสตรีมีบทบาทมากในการบริหารจัดการกลุ่ม ที่ทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง โดยบทบาทที่สตรีในกลุ่มออมทรัพย์มีให้กับกลุ่มมากที่สุดนั้นคือ

บทบาทการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม ซึ่งสมาชิกมีบทบาทในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.72 แสดงให้เห็นว่าทุกคนที่เป็นสมาชิกกลุ่มรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองในเรื่องนี้เป็นอย่างดี เพราะการที่คนเราจะทำอะไรขึ้นมาก็หวังผลตอบแทนกลับมาเช่นกันในทำนองเดียวกับสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ ที่เข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มต่างก็ต้องการผลประโยชน์ตอบแทนด้วยกันทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบใดๆ ก็ตาม

ดังนั้นบทบาทที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของกลุ่ม คือ เมื่อทุกคนมีความรู้สึกตัวเองมีความเป็นเจ้าของกลุ่มและมีสิทธิในการได้รับผลประโยชน์จากกลุ่ม ก็ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของได้ ความหวงแหนจะเกิดขึ้น ก็ส่งผลให้เกิดความรับผิดชอบ เกิดความรู้และเอาใจใส่กลุ่มทำให้กลุ่มมีการพัฒนาตนเองเสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทบาทความพอใจในการทำงานของกรรมการบริหารงานกลุ่ม โดยทุกคนมีบทบาทในระดับมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.70 การที่สมาชิกมีความพอใจในการทำงานของกรรมการ ทำให้เกิดความรู้สึกไว้วางใจซึ่งกันและกัน ในกลุ่มระหว่างสมาชิกกับกรรมการ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสามัคคีของสมาชิกภายในกลุ่ม

นอกจากบทบาทที่สมาชิกมีมากแล้ว ในเรื่องของการบริหารจัดการกลุ่ม ก็มีบางด้านที่สมาชิกยังมีบทบาทน้อย คือ การร่วมทำกิจกรรมกับกลุ่ม เพราะกลุ่มได้มีการจัดทำกิจกรรมตอบสนองความต้องการของสมาชิกขึ้นมา โดยกิจกรรมที่สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทน้อยคือ

กิจกรรมปลูกผักกินยอดแบบยั่งยืน โดยสตรีมีบทบาทในระดับน้อยที่ค่าเฉลี่ย 1.86 ทั้งนี้เนื่องจากว่า กิจกรรมนี้มีผู้เข้าร่วมน้อย และเพิ่งจัดทำขึ้นมาทำให้ยังขาดการบริหารจัดการที่ดี และบทบาทของแต่ละคนก็แตกต่างกันไปตามความสนใจ ทำให้กิจกรรมนี้ยังคงมีการพัฒนากันไป

2. การเรียนรู้และการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ผลการศึกษาระดับของบทบาทสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดงในด้านการเรียนรู้และการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มฯ ได้ผลมีดังนี้คือ (ตารางที่ 7)

2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด หลักการวิธีการของกลุ่ม พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด หลักการกลุ่มในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 44.44 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 31.11 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 6.67

2.2 เข้าร่วมในการประชุมชี้แจงให้ข้อมูลของกลุ่มสู่สมาชิกในเรื่องต่างๆ ผลการศึกษา พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีระดับบทบาทในการเข้าร่วมประชุมกลุ่มชี้แจงเรื่องต่างๆสู่สมาชิกในรับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.22 ทั้งนี้ส่วนมากแล้วอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 35.56 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 24.44 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับ มากที่สุด ร้อยละ 17.78

2.3 ร่วมกับกลุ่มในการจัดอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทต่อการร่วมกับกลุ่มในการจัดอบรมสัมมนาในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 2.95 ทั้งนี้โดยส่วนมากแล้วอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 37.78 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 24.44 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับไม่เคยมีบทบาท ร้อยละ 8.89

2.4 การมีการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารและดำเนินกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 42.22 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 26.67 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 11.11

2.5 การมีการเสนอความคิดเห็น / ความต้องการให้กลุ่มจัดอบรมหรือให้ข้อมูลความรู้ที่ต้องการกับท่าน พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.00 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 40.00 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 24.44 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับไม่เคยมีบทบาทร้อยละ 6.67

2.6 การได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ต่างๆจากการเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่ม พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 51.11 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 26.67 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 22.22

2.7 การแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้กับกรรมการหรือสมาชิกคนอื่นๆ พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ทั้งนี้ส่วนมากแล้วอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 40.00 รองลงมาอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 28.89 และจำนวนน้อยที่สุดอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 4.44

2.8 การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารสู่ผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 2.21 โดยส่วนมากแล้วอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 46.67 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 24.44 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.89

ตารางที่ 7 ระดับบทบาทสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯเพื่อการพัฒนาแม่บ้านขางแดงด้านการเรียนรู้และการติดต่อสื่อสารกับกลุ่ม

=====

ระดับของบทบาทที่มีต่อกลุ่ม (n = 45)

บทบาท	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคย		เฉลี่ยรวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.ความรู้ความเข้าใจ	8	17.78	14	31.11	20	44.44	3	6.67	-	-	3.58
2.เข้าร่วมประชุมชี้แจงสู่สมาชิก	8	17.78	11	24.44	10	22.22	16	35.56	-	-	3.22
3.ร่วมอบรมสัมมนา	5	11.11	8	17.78	17	37.78	11	24.44	4	8.89	2.95
4.รับข่าวสารกับกลุ่ม	19	42.22	12	26.67	9	20.00	5	11.11	-	-	3.99

=====

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ระดับบทบาทที่มีต่อกลุ่ม (n = 45)											
บทบาท	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เลย		ค่าเฉลี่ยรวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
5.เสนอความคิดเห็น	5	11.11	8	17.78	18	40.00	11	24.44	3	6.67	3.00
6.รับข้อมูลข่าวสาร	23	51.11	12	26.67	10	22.22	-	-	-	-	4.27
7.แลกเปลี่ยนความรู้	13	28.89	18	40.00	12	26.67	2	4.44	-	-	3.92
8.ให้ข้อมูลผู้ไม่ได้เป็นสมาชิก	-	-	4	8.89	11	24.44	21	46.67	9	20.00	2.21
รวม											3.42

วิจารณ์ผลการวิจัย

ระดับบทบาทของสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดงด้านการเรียนรู้และติดต่อสื่อสารกับกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.42 โดยส่วนใหญ่มีบทบาทมากด้าน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ต่างๆจากกิจกรรมกลุ่ม ที่ค่าเฉลี่ย 4.27 ซึ่งแสดงว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทมากที่สุดในด้านนี้ ทำให้มองเห็นว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ นั้นต่างมีความต้องการที่จะรับรู้ข้อมูลต่างๆจากกลุ่ม เพื่อประโยชน์ของตนเอง ทั้งนี้ในการแสดงบทบาทออกมาจะเป็นในรูปแบบของการเข้าประชุมกลุ่มทุกครั้งเพื่อรับทราบข่าวสารหรือถามจากกรรมการหรือสมาชิกภายในกลุ่ม ทั้งนี้บทบาทในด้านนี้มีความสัมพันธ์ต่อความเข้มแข็งของกลุ่มในการที่สมาชิกให้ความร่วมมือในการประชุมกลุ่ม มีความรู้และความเข้าใจหลักการกลุ่มทำให้การดำเนินงานของกลุ่มดำเนินไปได้ด้วยดี ตัวของสมาชิกเองก็ได้รับผลตอบแทนด้วยเช่นกัน

รองลงมาระดับของบทบาทในด้านการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารกิจกรรมกลุ่ม โดยสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสตรีเป็นเพศที่มีความละเอียดอ่อนในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องการคิดคามข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือข้อมูลที่ตนเองควรได้รับรู้ ทำให้สมาชิกได้แสดงบทบาทออกมาได้มากทั้งนี้มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของกลุ่ม ในด้านการเรียนรู้ร่วมกัน การช่วยเหลือกันและกัน

บทบาทที่สตรีกลุ่มออมทรัพย์มีน้อยที่สุดคือ บทบาทด้านการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปสู่ผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม ทั้งนี้เนื่องจากตัวของสมาชิกเองไม่มีความคุ้นเคยกับผู้อื่นที่พอ และการที่ผู้อื่นไม่ให้ความสนใจในกิจกรรมที่กลุ่มตนเองทำ ก่อให้เกิดความรู้สึกไม่อยากถ่ายทอดข้อมูลให้รับทราบ หรืออาจเป็นกรณีที่บุคคลอื่นไม่มีเวลาที่จะเข้าร่วมกลุ่มได้เพราะภารกิจหน้าที่ของแต่ละคนที่ต่างกันไป

3. การเข้าร่วมกิจกรรมและพัฒนากิจกรรม

จากการศึกษาจากสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ เพื่อประเมินถึงระดับของการมีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมและพัฒนากิจกรรมต่อกลุ่ม ได้ผลการศึกษาดังนี้ (ตารางที่ 8)

3.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและร่วมกิจกรรมของกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.32 ทั้งหมดนี้ส่วนมากแล้วอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 37.78 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 24.44 และน้อยที่สุดผู้ที่อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 17.78

(1) กิจกรรมออมทรัพย์ (ตารางที่ 8)

- การร่วมกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ของกิจกรรม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 ทั้งนี้ส่วนใหญ่แล้วอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 37.78 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 24.44 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับไม่เคยเข้าร่วม ร้อยละ 8.89

- การเลือกตั้งกรรมการในการดำเนินงาน พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีระดับบทบาทในการเลือกตั้งกรรมการในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ทั้งนี้โดยส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 73.33 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 15.56 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 11.11

- การร่วมกำหนดกติกา กฎเกณฑ์กลุ่ม พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.17 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 42.22 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 22.22 และน้อยที่สุด มีบทบาทในระดับไม่เคยมีบทบาท ร้อยละ 6.67

- การเข้าร่วมประชุมในกิจกรรมกลุ่ม พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในการเข้าร่วมประชุมในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่สุด ร้อยละ 46.67 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 31.11 และน้อยที่สุดในระดับน้อย ร้อยละ 4.44

- การเข้าร่วมประเมินผล พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทการเข้าร่วมประเมินผลในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.19 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 40.00 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 26.67 และ น้อยที่สุดในระดับมากที่สุด ร้อยละ 13.33

- การฝากเงิน พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในการฝากเงินในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.81 ทั้งนี้โดยส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 88.89 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ละ 6.67 และน้อยที่สุดในระดับมาก ร้อยละ 4.44

- การกู้ยืมเงิน ผลการศึกษาพบว่า สตรีสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ ส่วนใหญ่มีระดับของบทบาทการกู้ยืมเงินระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 48.89 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 28.89 และน้อยที่สุดในระดับมากที่สุด ร้อยละ 22.22

- การส่งเงินกู้ยืม พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทการส่งเงินกู้ในระดับมาก เฉลี่ย 3.65 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 40.00 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 26.67 และน้อยที่สุดในระดับน้อย ร้อยละ 8.89

ตารางที่ 8 ระดับของบทบาทสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านอย่างแคงด้านการเข้าร่วมกิจกรรมและการพัฒนากิจกรรม (กิจกรรมออมทรัพย์)

ระดับบทบาทที่มีต่อกลุ่ม (n = 45)											
บทบาท	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคย		ค่าเฉลี่ยรวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. ร่วมกิจกรรมกลุ่ม	9	20.00	8	17.78	17	37.78	11	24.44	-	-	3.32
1) กิจกรรมออมทรัพย์											
- กำหนดเป้า	5	11.11	8	17.78	17	37.78	11	24.44	4	8.89	2.95
หมาย											
- เลือกตั้งกรรมการ	33	75.33	7	15.56	5	11.11	-	-	-	-	4.61
การ											
- กำหนดคคก	6	13.33	10	22.22	19	42.22	7	15.56	3	4.67	3.17

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ระดับบทบาทที่มีต่อกลุ่ม (n = 45)											
บทบาท	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคส		ค่าเฉลี่ยรวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
- เข้าร่วม	21	46.67	14	31.11	8	17.78	2	4.44	-	-	4.18
ประชุม											
- ร่วมประเมินผล	6	13.33	9	20.00	18	40.00	12	26.67	-	-	3.19
- ส่งเงินฝาก	40	89.89	2	4.44	3	6.67	-	-	-	-	4.81
- ถู้อิมเงิน	11	24.44	12	26.67	18	40.00	4	8.89	-	-	3.65
- ส่งเงินกู้ยืม	10	22.22	15	28.89	20	48.89	-	-	-	-	3.72
รวม											3.73

(2) กิจกรรมตัดเชิมนเสื้อผ้าสำเร็จรูป (ตารางที่ 9)

- การเข้าร่วมกำหนดเป้าหมาย วัดดูประสงคข์ของกิจกรรม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทการเข้าร่วมกำหนดเป้าหมาย วัดดูประสงคข์ของกิจกรรมในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.95 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับไม่มีบทบาท ร้อยละ 55.56 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 17.78 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 4.44

- การเลือกตั้งกรรมการกิจกรรม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 2.58 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับไม่มีบทบาท ร้อยละ 55.56 รองลงมาอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 28.89 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 2.22

- การร่วมกำหนดคณูเกณฑ์กลุ่มพบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 2.18 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับไม่มีบทบาท ร้อยละ 55.56 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 26.67 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 4.44

- การเข้าร่วมประชุมในกิจกรรม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 2.58 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับไม่มีบทบาท ร้อยละ 55.56 รองลงมาอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 31.11 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 4.44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การเข้าร่วมตรวจสอบการบริหารงานของกรรมการผลการศึกษาพบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.95 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับไม่มีบทบาท ร้อยละ 55.56 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 22.22 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 4.44

- การเข้าร่วมในการติดตามประเมินผล พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.99 ทั้งนี้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับไม่มีบทบาท ร้อยละ 55.56 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 22.22 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 4.44

- การร่วมลงทุน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 2.17 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับไม่มีบทบาท ร้อยละ 55.56 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 22.22 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 4.44

- การร่วมผลิต พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.90 ทั้งนี้ส่วนมากแล้วอยู่ในระดับไม่มีบทบาทเลย ร้อยละ 55.56 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 20.000 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 4.44

- การร่วมแปรรูป พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.89 ทั้งนี้ส่วนมากแล้วอยู่ในระดับไม่มีบทบาท ร้อยละ 55.56 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 20.00 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 4.44

- การร่วมจำหน่าย/หาคลาค พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.95 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับไม่มีบทบาท ร้อยละ 55.56 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 17.78 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 4.44

ตารางที่ 9 ระดับของบทบาทสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ เพื่อการพัฒนาแม่บ้านชาวแดงค้ำคูณการเข้าร่วมกิจกรรมและการพัฒนากิจกรรม (กิจกรรมตัดเย็บเสื้อผ้า)

ระดับบทบาทที่มีต่อกลุ่ม (n = 45)											
บทบาท	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคย		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	รวม
2) กิจกรรมกลุ่มตัดเย็บผ้าสำเร็จรูป											
- ร่วมกำหนด	4	8.89	2	4.44	8	17.78	6	13.33	25	55.56	1.95
เป้าหมาย											

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ระดับบทบาทที่มีต่อกลุ่ม (n = 45)											
บทบาท	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เลย	ค่าเฉลี่ย					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	รวม
- เลือกตั้ง	13	28.89	6	13.53	1	2.22	-	-	25	55.56	2.58
กรรมการบริหาร											
- กำหนดกฎ	6	13.33	2	4.44	12	26.67	-	-	25	55.56	2.18
เกณฑ์											
- เข้าร่วมประชุม	14	31.11	4	8.89	2	4.44	-	-	25	55.56	2.58
- ตรวจสอบ	2	4.44	4	8.89	10	22.22	4	8.89	25	55.56	1.95
การบริหาร											
- ติดตาม	4	8.89	2	4.44	10	22.22	4	8.89	25	55.56	1.99
ประเมินผล											
- ร่วมลงทุน	8	17.78	2	4.44	6	13.33	4	8.89	25	55.56	2.17
- ร่วมผลิต	2	4.44	6	13.33	3	6.67	9	20.00	25	55.56	1.90
- ร่วมแปรรูป	2	4.44	3	6.67	9	20.00	6	13.33	25	55.56	1.89
- ร่วมจำหน่าย/	4	8.89	2	4.44	8	17.78	6	13.33	25	55.56	1.95
หาตลาด											
รวม											2.11

(3) กิจกรรมปลูกผักกินยอดแบบยั่งยืน (ตารางที่ 10)

- การร่วมกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของกิจกรรม พบว่าสตรีกลุ่ม ออมทรัพย์มีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.90 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับไม่มีบทบาท ร้อยละ 60.00 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 22.22 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 6.67

- การเลือกตั้งกรรมการในการดำเนินกิจกรรมพบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์มีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 2.13 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับไม่มีบทบาท ร้อยละ 60.00 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 33.33 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 6.67

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การกำหนดกฎเกณฑ์ กติกากลุ่มพบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์มีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.90 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับไม่มีบทบาท ร้อยละ 60.00 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 20.00 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 4.44

- การร่วมลงทุนดำเนินการ พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์มีบทบาทในระดับไม่มีบทบาทเลย เฉลี่ย 1.53 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับไม่มีบทบาท คือไม่มีการร่วมลงทุนด้วยกัน

- การร่วมผลิต พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์มีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.79 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับไม่มีบทบาท ร้อยละ 60.00 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 20.00 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 6.67

- การร่วมจำหน่าย / หาดตลาดพบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์มีบทบาทในระดับไม่มีบทบาท เฉลี่ยเท่ากับ 1.40 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับไม่มีบทบาท ร้อยละ 60.00 และอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 40.00

- ในการร่วมการตรวจสอบการดำเนินงานของกรรมการผลการศึกษาพบเห็นว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 61.11 มีบทบาทระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 22.22 มีบทบาทระดับมาก และร้อยละ 16.66 พบว่ามีบทบาทน้อย ซึ่งส่วนมากคนที่เข้ามามีบทบาทนั้นจะเป็นกรรมการเป็นส่วนใหญ่

- การร่วมติดตามประเมินผลพบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์มีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.94 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับไม่มีบทบาท ร้อยละ 60.00 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 22.22 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับ น้อย ร้อยละ 6.67

ตารางที่ 10 ระดับของบทบาทสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดงด้านการเข้าร่วมกิจกรรมและการพัฒนากิจกรรม (กิจกรรมปลูกผักกินสด)

ระดับบทบาทที่มีต่อกลุ่ม (n = 45)

บทบาท	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย	ค่าเฉลี่ย
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	รวม

3) กิจกรรมปลูกผักกินสดแบบยั่งยืน

- ร่วมกำหนด	-	-	10	22.22	3	6.67	5	11.11	27	60.00	1.90
-------------	---	---	----	-------	---	------	---	-------	----	-------	------

เป้าหมาย

- ร่วมเลือก	-	-	15	33.33	3	6.67	-	-	27	60.00	2.13
-------------	---	---	----	-------	---	------	---	---	----	-------	------

ตั้งกรรมการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ระดับบทบาทที่มีต่อกลุ่ม (n = 45)											
บทบาท	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคย		ค่าเฉลี่ยรวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
-ร่วมกำหนดกฎเกณฑ์	-	-	7	15.56	9	20.00	2	4.44	27	60.00	1.90
-ร่วมลงทุนดำเนินการ	-	-	-	-	6	13.33	12	26.67	27	60.00	1.53
-ร่วมผลิต	3	6.67	-	-	9	20.00	6	13.33	27	60.00	1.79
-ร่วมจำหน่าย	-	-	-	-	-	-	18	40.00	27	60.00	1.40
หาตลาด											
-ตรวจสอบงานของกรรมการ	-	-	4	8.89	11	24.44	3	6.67	27	60.00	1.81
-ติดตามประเมินผล	-	-	10	22.22	5	11.11	3	6.67	27	60.00	1.94
รวม											1.80

3.2 การเข้าร่วมบทบาทของสมาชิกปัญหาและร่วมกันในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา กลุ่ม พบว่าสตรีในกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.34 ทั้งนี้โดยส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 46.67 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 24.44 และน้อยที่สุดในระดับมากที่สุด ร้อยละ 13.33

3.3 การร่วมรับผิดชอบจากกลุ่ม พบว่าสตรีในกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 55.56 รองลงมาอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 31.11 และน้อยที่สุดในระดับปานกลาง ร้อยละ 13.33

3.4 กิจกรรมกลุ่มในปัจจุบันเหมาะสมต่อความต้องการของสมาชิกระดับใด พบว่าสตรีในกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 77.78 และอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 22.22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 การมีเวลาและเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มได้อย่างสม่ำเสมอ/ต่อเนื่อง พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 66.67 รองลงมาอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 22.22 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 11.11

ตารางที่ 11 ระดับของบทบาทสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯเพื่อพัฒนาแม่บ้านขงแดงด้านการเข้าร่วมกิจกรรมและการพัฒนากิจกรรม

=====

ระดับบทบาทที่มีต่อกลุ่ม (n = 45)

บทบาท	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคย		ค่าเฉลี่ยรวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.ศึกษาปัญหาและแก้ไข	6	13.33	11	24.44	21	46.67	7	15.56	-	-	3.34
2.รับผลประโยชน์จากกลุ่ม	14	31.11	25	55.56	6	13.33	-	-	-	-	4.17
3.กิจกรรมเหมาะสมต่อความต้องการของสมาชิก	10	22.22	35	77.78	-	-	-	-	-	-	4.22
4.มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม	-	-	30	66.67	10	22.22	5	11.11	-	-	3.54

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง

จากการศึกษาของของกลุ่มออมทรัพย์นั้นว่ามีความเข้มแข็งหรือไม่อย่างไรนั้น ทางผู้ศึกษาได้ทำการออกแบบสัมภาษณ์ในลักษณะระดับคะแนนของความเข้มแข็งซึ่งต้องการให้ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้ว่าช่วงคะแนนใดที่ตนเองสามารถทำได้ โดยจะถามในเรื่องความเข้มแข็งนั้นได้ใช้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของกลุ่ม คือ สมาชิก คณะกรรมการ การบริหารจัดการกลุ่ม การดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่ม และความรู้สึกร่วมในกลุ่ม ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของตัวชี้วัดความเข้มแข็งของกลุ่ม ซึ่งผลจากการศึกษามีดังนี้ (ตารางที่ 12)

1. สมาชิก

1.1 ความรู้และเข้าใจในหลักการทำงานของกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์มีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.70 โดยทั้งนี้ส่วนมากแล้วอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 42.22 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 35.56 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 4.44

1.2 การให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการประชุม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์มีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ทั้งนี้โดยมากแล้วอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 51.11 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 26.67 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 4.44

1.3 การแสดงบทบาทหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกติกากลุ่ม พบว่าสมาชิกภายในกลุ่มร้อยละ 42.22 มีระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 26.66 มีระดับมาก และร้อยละ 13.33 มีระดับน้อย

1.4 การมีเวลาให้กับงานกลุ่ม พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ มีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.82 ทั้งนี้ส่วนมากแล้วอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 35.56 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 33.33 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 8.89

1.5 การยอมรับในคณะกรรมการดำเนินงาน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ มีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.55 โดยทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 68.89 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 17.78 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 13.33

1.6 การให้ความสำคัญกับกิจกรรมกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ มีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.85 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 77.78 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 15.56 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 2.22

1.7 การให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกภายในกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ มีในระดับมากที่สุด เฉลี่ย 3.43 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 66.67 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 22.22 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 11.11

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.8 สมาชิกมีความสามัคคีกัน พบว่าสตรีในกลุ่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 42.22 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 31.11 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 26.67

ตารางที่ 12 ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านขวงแดง ด้านสมาชิก

ระดับของความเข้มแข็ง (n = 45)											
ความเข้มแข็ง	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคย		ค่าเฉลี่ยรวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.ความรู้เข้าใจ หลักการทำงาน ของกลุ่ม	8	17.78	19	42.22	16	35.56	2	4.44	-	-	3.70
2.ร่วมมือเข้า ร่วมประชุม	23	51.11	12	26.67	8	17.78	2	4.44	-	-	4.22
3.แสดงหน้าที่ ตามที่กำหนด	8	17.78	12	26.67	19	42.22	6	13.33	-	-	3.46
4.มีเวลาให้งาน กลุ่ม	16	35.56	10	22.22	15	33.33	4	8.89	-	-	3.82
5.ยอมรับใน คณะกรรมการ	31	68.88	8	17.78	6	13.33	-	-	-	-	4.55
6.ให้ความสำคัญ กับกิจกรรมกลุ่ม	2	4.44	35	77.78	7	15.56	1	2.22	-	-	3.85
7.ให้ความช่วย เหลือแก่สมาชิกกลุ่ม	-	-	30	66.67	5	11.11	10	22.22	-	-	3.43
8.มีความสามัคคี	19	42.22	12	26.67	14	31.11	-	-	-	-	4.10
รวม											3.88

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. คณะกรรมการ

2.1 ความสามารถของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 66.67 และร้อยละ 33.33 อยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 13)

2.2 สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ทั้งนี้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 62.22 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 28.89 และน้อยที่สุดในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.89

2.3 การเข้าประชุมของกรรมการอย่างสม่ำเสมอแข็ง พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับ มากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.95 ทั้งนี้ส่วนมากแล้วอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 95.56 และ น้อยที่สุดอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 4.44

2.4 การแบ่งหน้าที่ของกรรมการชัดเจน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯได้ในด้านการแบ่งหน้าที่ของกรรมการในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.66 โดยส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 66.67 และอยู่ในระดับมา ร้อยละ 33.33

2.5 กรรมการมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.70 โดยส่วนมากอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 82.22 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 11.11 และน้อยที่สุดในระดับมาก ร้อยละ 6.67

2.6 ความสามารถแก้ปัญหาภายในกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับปานกลาง ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 66.67 รองลงมาอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 20.00 และน้อยที่สุดในระดับน้อย ร้อยละ 13.33

2.7 มีการประชาสัมพันธ์สู่สมาชิกอย่างต่อเนื่อง พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีของกรรมการในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 62.22 รองลงมาอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 26.67 และน้อยที่สุดในระดับปานกลาง ร้อยละ 11.11

ตารางที่ 13 ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ด้านคณะกรรมการ

=====

ระดับของความเข้มแข็ง (n = 45)

ความเข้มแข็ง	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคย		ค่าเฉลี่ยรวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.ความสามารถ ของกรรมการ ในการบริหาร	30	66.67	15	33.33	-	-	-	-	-	-	4.66
2.ทำงานได้มี ประสิทธิภาพ	28	62.22	13	28.89	4	8.89	-	-	-	-	4.52
3.เข้าประชุม กรรมการเสมอ	43	95.56	2	4.44	-	-	-	-	-	-	4.95
4.แบ่งหน้าที่ ชัดเจน	30	66.67	15	33.33	-	-	-	-	-	-	4.66
5.มีความรับ ผิดชอบต่องาน	37	82.22	3	6.67	5	11.11	-	-	-	-	4.70
6.สามารถแก้ไข ปัญหา	-	-	30	66.67	9	20.00	6	13.33	-	-	3.52
7.ประชาสัมพันธ์ สู่สมาชิก	28	62.22	12	26.67	5	11.11	-	-	-	-	4.50
รวม											4.50

=====

3.การบริหารจัดการกลุ่ม

3.1 มีการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างชัดเจน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.90 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 91.11 และน้อยที่สุดอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 8.89 (ตารางที่ 14)

3.2 มีแผนงานการดำเนินงานที่ชัดเจน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.64 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 64.44 และอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 35.56

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 มีระเบียบกติกาเป็นลายลักษณ์อักษร พบว่าสตรีกรู่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 66.67 รองลงมาอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 24.44 และน้อยที่สุดอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 8.89

3.4 สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่าสตรีกรู่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 80.00 และอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 20.00

3.5 สามารถดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ได้ พบว่าสตรีกรู่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 64.44 และอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 35.56

3.6 กรรมการจากการเลือกตั้งของสมาชิก พบว่าสตรีกรู่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.83 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 88.89 รองลงมาอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 6.67 และน้อยที่สุดอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 4.44

3.7 มีการกำหนดบทบาทที่สมาชิกต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างชัดเจน พบว่าสตรีกรู่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.80 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 80.00 และอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 20.00

3.8 มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของกรรมการแต่ละชุดอย่างชัดเจน พบว่าสตรีกรู่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.90 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 91.11 และอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 8.89

3.9 มีการตรวจสอบการดำเนินการภายในกลุ่มเป็นระยะๆที่ชัดเจน พบว่าสตรีกรู่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.70 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 71.11 และอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 28.89

3.10 มีกิจกรรม แผนงานของกลุ่มที่สร้างเสริมและพัฒนากระบวนการกลุ่มอย่างต่อเนื่อง พบว่าสตรีกรู่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 53.33 รองลงมาอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 37.78 และน้อยที่สุดอยู่ที่ระดับน้อย ร้อยละ 8.89

3.11 ความรวดเร็วในการดำเนินการที่ได้รับมอบหมาย พบว่าสตรีกรู่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 66.67 รองลงมาอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 28.89 และน้อยที่สุดอยู่ที่ระดับน้อย ร้อยละ 4.44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.12 กิจกรรมที่จัดขึ้นมาจากความต้องการของสมาชิก พบว่าสตรีกลุ่ม ออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 71.11 รองลงมาอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 20.00 และน้อยที่สุดอยู่ที่ระดับน้อย ร้อยละ 8.89

3.13 การบริหารด้านการเงินไปรษณีย์สดเงิน เป็นระบบ พบว่าสตรีกลุ่ม ออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.88 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 88.89 และอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 11.11

3.14 มีการรายงานสถานะทางการเงิน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ได้มีใน ระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.94 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 95.56 และอยู่ที่ระดับ มาก ร้อยละ 4.44

3.15 มีระบบการทำบัญชีที่ถูกต้องชัดเจน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ได้มี ในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 80.00 และอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 20.00

3.16 มีความสามัคคีพร้อมเพรียงกันในการดำเนินงานกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่ม ออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.82 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 84.44 และอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 15.56

ตารางที่ 14 ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

=====

ระดับของความเข้มแข็ง (n = 45)

ความเข้มแข็ง	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคย		ค่าเฉลี่ยรวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.กำหนดเป้า หมายชัดเจน	41	91.11	4	8.89	-	-	-	-	-	-	4.90
2.แผนดำเนิน งานชัดเจน	29	64.44	16	35.56	-	-	-	-	-	-	4.64
3.ระเบียบเป็น ลายลักษณ์อักษร	30	66.67	11	24.44	4	8.98	-	-	-	-	4.56
4.สมาชิกมีส่วน ร่วมวางแผน	-	-	36	80.00	9	20.00	-	-	-	-	4.60
5.สามารถดำเนิน ได้ตามแผน	-	-	29	64.44	16	35.56	-	-	-	-	3.63
6.กรรมการมา จากการเลือก ของสมาชิก	40	88.89	3	6.67	2	4.44	-	-	-	-	4.83
7.มีส่วนตัดสินใจ กำหนดบทบาท	36	80.00	9	20.00	-	-	-	-	-	-	4.80
8.กำหนดอำนาจ หน้าที่คณะกรรมการ	41	91.11	4	8.89	-	-	-	-	-	-	4.90
9.มีการตรวจสอบ การดำเนินงาน	32	71.11	13	28.89	-	-	-	-	-	-	4.70
10.มีกิจกรรมแผน งานของกลุ่มที่ พัฒนาสร้างเสริม กระบวนการกลุ่ม	-	-	17	37.78	24	53.33	4	8.89	-	-	3.28
11.รวดเร็วในการ ดำเนินการ	-	-	30	66.67	13	28.89	2	4.44	-	-	3.60
12.กิจกรรมจัด จากความต้องการของสมาชิก	43	95.56	2	4.44	-	-	-	-	-	-	4.94

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ความเข้มแข็ง	ระดับของความเข้มแข็ง (n = 45)										
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคย		ค่าเฉลี่ยรวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
13.บริหารการ เงินไปรษณีย์	40	88.89	5	11.11	-	-	-	-	-	-	4.88
14.มีรายงาน สถานะการเงิน	43	95.56	2	4.44	-	-	-	-	-	-	4.94
15.การทำบัญชี ถูกต้องชัดเจน	-	-	36	80.00	9	20.00	-	-	-	-	3.80
16.สามัคคีใน การดำเนินงานกลุ่ม	38	84.44	7	15.56	-	-	-	-	-	-	4.82
รวม											4.40

4. การดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม

4.1 เริ่มกิจกรรมที่ดำเนินงานจากความต้องการของสมาชิก พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 44.44 รองลงมาอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 28.89 และน้อยที่สุดอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 26.67 (ตารางที่ 15)

4.2 มีการดำเนินกิจกรรมอย่างค่อเนื่อง พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 2.61 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 62.22 และอยู่ที่ระดับน้อย ร้อยละ 37.78

4.3 ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.32 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 66.67 และอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 33.33

4.4 สมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมที่กลุ่มดำเนินงาน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 80.00 และอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 20.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง พบว่าสตรีกรู่มออมทรัพย์มีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 71.11 รองลงมาอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 22.22 และน้อยที่สุดอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 6.67

4.6 มีการขยายแนวร่วมเครือข่ายในการพัฒนากลุ่ม/ชุมชน พบว่าสตรีกรู่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.01 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 51.11 รองลงมาอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 37.78 และน้อยที่สุดอยู่ที่ระดับน้อย ร้อยละ 11.11

4.7 มีกิจกรรมที่ตอบสนองกับความต้องการของสมาชิกเพิ่มมากขึ้น พบว่าสตรีกรู่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 2.61 ทั้งนี้ส่วนมาอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 62.22 และอยู่ที่ระดับน้อย ร้อยละ 37.78

4.8 กลุ่มสามารถจัดสวัสดิการต่อสมาชิกร่วมกันได้ พบว่าสตรีกรู่มออมทรัพย์ฯ ได้มีในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 2.57 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 57.78 รองลงมาอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 35.56 และน้อยที่สุดอยู่ที่ระดับน้อย ร้อยละ 6.67

4.9 การฝากเงินได้อย่างสม่ำเสมอ พบว่าสตรีกรู่มออมทรัพย์ฯ มีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.84 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 84.44 และอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.56

4.10 การกู้เงินและสงคินสม่ำเสมอ พบว่าสตรีกรู่มออมทรัพย์ฯ มีในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 2.64 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 64.44 และอยู่ที่ระดับน้อย ร้อยละ 35.56

4.11 มีการขยายกิจกรรมตอบสนองความต้องการของสมาชิกมากขึ้น พบว่าสตรีกรู่มออมทรัพย์ฯ มีในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.16 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 55.56 รองลงมาอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 31.11 และน้อยที่สุดอยู่ที่ระดับน้อย ร้อยละ 13.33

ตารางที่ 15 ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ด้านการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม

ระดับของความเข้มแข็ง (n = 45)											
ความเข้มแข็ง	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคย		ค่าเฉลี่ยรวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.เริ่มกิจกรรมตามความต้องการของสมาชิก	20	44.44	13	28.89	12	26.67	-	-	-	-	4.17
2.ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	-	-	-	-	28	62.22	17	37.78	-	-	2.61
3.ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมกันในกิจกรรม	-	-	30	66.67	15	33.33	-	-	-	-	3.32
4.สมาชิกมีส่วนเสนอกิจกรรม	-	-	36	80.00	9	20.00	-	-	-	-	3.80
5.สมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง	32	71.11	10	22.22	3	6.67	-	-	-	-	4.63
6.มีการขยายเครือข่ายพัฒนากลุ่ม	-	-	23	51.11	17	37.78	5	11.11	-	-	3.01
7.มีกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการ	-	-	-	-	28	62.22	17	37.78	-	-	2.61
8.กลุ่มสามารถจัดสวัสดิการร่วมกันได้	-	-	26	57.78	16	35.55	3	6.67	-	-	2.57
9.มีการฝากเงินอย่างสม่ำเสมอ	38	84.44	7	15.56	-	-	-	-	-	-	4.84
10.กู้เงินและตั้งคินสม่ำเสมอ	-	-	-	-	29	64.44	16	35.55	-	-	2.64
11.มีการขยายกิจกรรมตอบสนองความต้องการสมาชิก	-	-	14	31.11	25	55.56	6	13.33	-	-	3.16
รวม											3.39

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ความรู้สึกร่วมในกลุ่ม

5.1 สมาชิกมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รับผิดชอบร่วมกันพบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ย 3.73 ทั้งนี้อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 80.00 รองลงมาอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 13.33 และน้อยที่สุดอยู่ที่ระดับน้อย ร้อยละ 6.67 (ตารางที่ 16)

5.2 สมาชิกเห็นความสำคัญและเต็มใจในการให้ความร่วมมือในการพัฒนา กลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.55 ทั้งนี้อยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 55.56 และอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 44.44

5.3 การประสานงานและเข้าร่วมกับองค์กรอื่นเพื่อพัฒนา กลุ่ม/ชุมชน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.36 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 48.89 รองลงมาอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 44.44 และน้อยที่สุดอยู่ที่ระดับน้อย ร้อยละ 6.67

5.4 สมาชิกกลุ่มสำนึกในความรับผิดชอบต่อส่วนรวม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 51.11 และอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 48.89

5.5 การร่วมกันในการจัดสรรทรัพยากรและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 62.22 และอยู่ที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 37.78

ตารางที่ 16 ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ด้านความรู้สึกร่วมในกลุ่ม

=====											
ระดับของความเข้มแข็ง (n = 45)											
ความเข้มแข็ง	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย	ค่าเฉลี่ย					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	รวม

1.สมาชิกเป็น	-	-	36	80.00	6	13.33	3	6.67	-	-	3.73
อันหนึ่งอันเดียวกัน											
2.สมาชิกเต็มใจ	-	-	25	55.56	20	44.44	-	-	-	-	3.55
ในการพัฒนากลุ่ม											
3.ประสานงาน	-	-	20	44.44	20	48.89	3	6.67	-	-	3.36
และเข้าร่วมกับองค์กร											
อื่นเพื่อพัฒนาชุมชน											
4.สมาชิกสำนึกใน	-	-	23	51.11	22	48.89	-	-	-	-	3.50
ความรับผิดชอบต่อ											
สังคมส่วนรวม											
5.ร่วมกันจัดสรร	-	-	28	62.22	17	37.78	-	-	-	-	3.61
ทรัพยากรและสิ่ง											
แวดล้อมในชุมชน											

รวม											3.55
=====											

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ของบทบาทสตรีกับความเข้มแข็งของกลุ่ม

บทบาทในด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์มีบทบาทด้านการรับผลประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มที่มีบทบาทในระดับมากที่สุด รองลงมาบทบาทความพอใจในการทำงานของกรรมการ และบทบาทการยอมรับในกรรมการบริหารงาน ซึ่งบทบาทดังกล่าวนี้มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งในคณะกรรมการ คือ การยอมรับและเชื่อมั่นในการดำเนินงานของกรรมการ ว่าสามารถดำเนินงานไปได้ดีทำให้เกิดความไว้วางใจในกลุ่มและคณะกรรมการสามารถดำเนินงานไป โดยได้รับความร่วมมือจากสมาชิกเป็นอย่างดี ทั้งนี้ยังส่งผลต่อความเข้มแข็งของกลุ่มในด้านการบริหารจัดการกลุ่มด้วย เพราะคณะกรรมการได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกแล้ว การบริหารจัดการกลุ่มก็เป็นเรื่องที่จะทำได้ง่ายขึ้นเพราะการบริหารจัดการกลุ่มนี้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการอยู่แล้ว

บทบาทของสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ในด้านการเข้าร่วมกำหนดเป้าหมาย การร่วมกิจกรรมที่กลุ่มจัดขึ้นคือ กิจกรรมกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า และกิจกรรมปลูกผักกินยอดที่พบว่าสตรีมีบทบาทน้อยซึ่งมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของกลุ่มในด้านการดำเนินกิจกรรมมีความเข้มแข็งน้อย เพราะบทบาทการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกยังไม่ดีพอ และตัวของสมาชิกไม่ให้ความสนใจกับกิจกรรมที่จัดขึ้น

บทบาทด้านการเรียนรู้และติดต่อสื่อสารกับกลุ่ม

พบว่าบทบาทการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ต่างๆจากการเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มรวมทั้งบทบาทการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดข้อมูลความรู้กับกรรมการหรือสมาชิกคนอื่นๆในกลุ่ม อยู่ในระดับมาก โดยมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของกลุ่มในด้านของสมาชิก คือสมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานกลุ่ม การให้ความร่วมมือในการเข้าประชุม สมาชิกมีความสามัคคี รวมทั้งความเข้มแข็งในด้านของกรรมการ ที่มีการประชาสัมพันธ์สู่สมาชิกอย่างต่อเนื่องและการบริหารจัดการกลุ่ม ที่ให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การวางแผนต่างๆ เปิดโอกาสให้สมาชิกได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารมากขึ้นเพื่อนำมาพัฒนาตนเองและแนะนำแก่สมาชิกอื่นๆ

บทบาทด้านการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มที่มีในระดับน้อยแสดงให้เห็นว่าสมาชิกภายในกลุ่มและกรรมการยังขาดการประชาสัมพันธ์สู่บุคคลภายนอกเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้รับรู้และเข้ามาร่วมกับกลุ่ม ทำให้กลุ่มยังไม่มีความรู้สึกร่วมกับชุมชนมากเท่าที่ควร

บทบาทการร่วมกิจกรรมออมทรัพย์

พบว่ามีบทบาทที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของกลุ่มในเรื่องการส่งเงินฝากกรรมการมาจากการเลือกตั้งจากสมาชิก ที่แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม เพราะสมาชิกมีการส่งเงินฝากเป็นประจำและต่อเนื่องทำให้กลุ่มมีเงินหมุนเวียน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้แก่สมาชิกคนอื่นๆได้ รวมทั้งเป็นฐานที่มั่นคงการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกได้ตามความสามารถ รวมถึงความเข้มแข็งในด้านการบริหารจัดการกลุ่มที่มีความโปร่งใสชัดเจนในเรื่องของระบบบัญชีกลุ่ม ที่สมาชิกสามารถตรวจสอบได้ตลอด และตัวของกรรมการที่ได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกเพราะสมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งขึ้นมาเอง

บทบาทของกิจกรรมออมทรัพย์ด้านการเข้าร่วมกำหนดเป้าหมายของกิจกรรมที่มีในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นถึงความไม่เข้มแข็งของตัวสมาชิกในการแสดงบทบาทหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกลุ่ม และการมีเวลาให้กับกลุ่ม ที่สมาชิกยังไม่มีบทบาทมากนัก

บทบาทการเข้าร่วมกิจกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป

บทบาทของสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ในกิจกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปยังมีในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนสมาชิกที่เข้ามามีส่วนร่วมน้อยและผู้ที่ดำเนินกิจกรรมยังไม่มีความพร้อม รวมถึงกิจกรรมตอบรับที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของกลุ่มในด้านสมาชิก ที่ขาดความร่วมมือ ด้านคณะกรรมการที่ยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินงานทั้งการบริหารจัดการกลุ่มที่ยังไม่สามารถทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมได้มากขึ้นด้วย

บทบาทการเข้าร่วมกิจกรรมปลูกผักกินยอดแบบยั่งยืน

บทบาทของสมาชิก ในกิจกรรมนี้ก็ยังมีน้อยมากร่วมกันทั้งนี้นอกจากกิจกรรมมีผู้ร่วมน้อยแล้วกิจกรรมยังเพิ่งเริ่ม ไม่มีกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากนี้ไปทำให้สมาชิกที่เข้าร่วมมีความรู้ไม่เท่ากัน รวมทั้งยังขาดการจัดการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกผักกินยอดแบบยั่งยืนอีก ทั้งนี้เนื่องจากงบประมาณที่มีน้อย และสถานที่ที่จะให้สมาชิก ไปดูงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมยังไม่มีความพร้อม

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ ที่พบเห็น

1.1 การขาดระเบียบวินัยในการเข้าร่วมประชุมในแต่ละครั้ง เช่น การพูดจาเสียงดัง ไม่ฟังที่กรรมการพูด ทำให้ผู้อื่นไม่ได้รับฟังชัดเจน ไปด้วย

1.2 การขาดการประชุม โดยไม่มีสาเหตุ หรือการฝากเงินคนอื่นมาออม ทำให้ขาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่สมควรจะได้รับ

1.3 สมาชิกบางคนไม่เข้าใจในหลักการของกลุ่มฯ ทำให้เกิดความผิดพลาดบ่อยครั้ง ในการฝากเงิน หรือการกู้เงิน

2. ปัญหาที่เกี่ยวกับคณะกรรมการ

2.1 คณะกรรมการยังขาดประสบการณ์บางด้าน เช่น ด้านการทำบัญชี ทำให้เกิดความล่าช้าในการสรุปยอด

2.2 ขาดบุคคลรุ่นต่อไปในการที่จะเข้ามาดำเนินการแทนในรุ่นต่อไป

2.3 กรรมการบางคนทำงานหลายด้านทำให้มีเวลาไม่เต็มที่

3. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม

3.1 การจัดกิจกรรมที่มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทำให้สมาชิกบางคนไม่มีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากมีภาระการเลี้ยงดูแลบุตร

3.2 การจัดกิจกรรมบางครั้งยังขาดผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่จะมาเป็นวิทยากรแก่สมาชิกได้

3.3 การจัดทำกิจกรรมยังไม่ค่อยพร้อมเพียงเนื่องจากงบประมาณที่จำกัด

4. ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนากลุ่ม

4.1 อยากให้สมาชิกมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ให้มากกว่านี้

4.2 ให้สมาชิกเคารพในกฎเกณฑ์และกติกาในกลุ่ม

4.3 ให้สมาชิกให้ความเกรงใจต่อสถานที่ประชุมและผู้เข้าร่วมประชุมด้วย

5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่กลุ่มของท่านมีการดำเนินงานโดยสตรีเป็นหลัก

ทุกคนมีความรู้สึกภูมิใจที่ตนเองได้เข้ามามีส่วนร่วมตรงจุดนี้แม้บางคนจะไม่มีบทบาทมากแต่ก็รู้สึกดี และมีความรู้สึกว่าตนเองมีโอกาสมากกว่าสตรีที่อื่นๆที่ได้ก้าวมาบทบาทในการช่วยเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว และยังได้รับรู้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองมากขึ้นทำให้เข้าใจมากกว่าเดิม และในการทำงานร่วมกับสตรีด้วยกันนั้นทำให้สามารถพูดคุยกันได้ง่ายขึ้นและด้วยความที่สมาชิกทุกคนรู้จักเป็นอย่างดีทำให้การพูดคุยหลายๆอย่างมากขึ้น อีกทั้งสตรียังมีความละเอียดกว่าผู้ชาย และสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีกว่า ดังนั้นการที่สตรีสามารถเป็นผู้นำกลุ่มได้โดยมีบทบาทหลักมากมายที่จะช่วยเหลือกันและกันในเรื่องต่างๆ ทำให้สตรีกลุ่มนี้มีความผูกพันและรักในกลุ่มของตนเองมาก

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของบทบาทสตรีกับความเข้มแข็งของกลุ่ม
กรณีศึกษา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ตำบลคูยายหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัด
ฉะเชิงเทรา โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 45 คน โดยได้แบ่ง
การศึกษาเป็น 5 ตอน คือ ความเป็นมาของชุมชนและกลุ่มออมทรัพย์ฯ ข้อมูลบทบาทของสตรีที่มี
ต่อกลุ่ม ข้อมูลความเข้มแข็งของกลุ่ม ความสัมพันธ์ของบทบาทกับความเข้มแข็ง และปัญหา
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลุ่ม ได้ข้อสรุปดังนี้

ความเป็นมาของชุมชน

พบว่าประชากรส่วนใหญ่ของตำบลคูยายหมีอพยพมาจากจังหวัดทางภาคอีสาน
ภาษาที่พูดส่วนมากเป็นภาษาไทยพรวน

ลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูก อาชีพหลักของ
ชาวบ้าน คือ ทำนา ทำสวน ทำไร่ อาชีพเสริม คือ ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์

ความเป็นมาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อพัฒนาแม่บ้านยางแดง

กลุ่มฯ ได้ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2529 โดยการรวมกลุ่มของสตรีจำนวน 5 คน เพื่อ
ช่วยเหลือกันเอง และได้รับการแนะนำส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการ
บริหารจัดการกลุ่ม จากเจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาชนบทแควระบบ - สีซัด แรกเริ่มมีจำนวนสมาชิก
13 คน จนปัจจุบัน (พ.ศ. 2544) มีจำนวน 150 คน โดยกลุ่มเป็นองค์กรระดับหมู่บ้าน และเป็น
องค์กรเครือข่ายระดับท้องถิ่น

โครงสร้างของกลุ่ม ประกอบไปด้วย คณะกรรมการ 5 ฝ่าย คือ กรรมการอำนวยการ
กรรมการเงินกู้ กรรมการศึกษา กรรมการตรวจสอบ และ กรรมการฝ่ายสวัสดิการ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มฯ

1. หน่วยงานราชการ

- ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดฉะเชิงเทรา
- ประชาสงเคราะห์จังหวัดฉะเชิงเทรา
- องค์การบริหารส่วนตำบลคูยายหมี
- ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาเขานินซ้อนฯ จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. องค์กรพัฒนาเอกชน

- โครงการพัฒนาชนบทแควระบบ - สีซัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลพื้นฐานของสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง มีผลสรุปดังนี้

สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 36.96 ปี ซึ่งอยู่ระหว่าง 35 – 45 ปี ซึ่งเป็นระดับอายุของผู้ที่มีความพร้อมในการเรียนรู้และพัฒนากลุ่มได้ดี สถานภาพสมรส ส่วนใหญ่แล้วพบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ แต่งงานมีครอบครัวร้อยละ 86.67 ระดับการศึกษาพบว่า ร้อยละ 75.56 มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา คือ สามารถอ่านออกและเขียนหนังสือได้ในระดับหนึ่ง จำนวนสมาชิกภายในครอบครัว พบว่า โดยเฉลี่ยภายในครัวมีสมาชิกจำนวน 5 คน มากที่สุด 8 คน และน้อยที่สุด 2 คน ซึ่งถือว่าสมาชิกจำนวน 5 คนเป็นครอบครัวขนาดกลาง ผลการศึกษาถึงอาชีพหลัก และรายได้ พบว่า อาชีพหลัก คือ รับจ้างกับทำสวนผักผลไม้ ร้อยละ 31.11 ที่มีจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนรายได้เฉลี่ยต่อปีจากอาชีพหลักคือ 35,000 บาทต่อปี อาชีพรองและรายได้พบว่า ร้อยละ 35.56 ประกอบอาชีพรับจ้าง และมีรายได้เฉลี่ยต่อปี 27,400 บาท ที่ดินในครอบครองพบว่า ร้อยละ 84.44 มีที่ดินเป็นของตนเอง โดยร้อยละ 51.11 มีจำนวนที่ดินตั้งแต่ 1 – 30 ไร่ ภาระหนี้สิน พบว่า สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ ร้อยละ 84.44 มีหนี้สิน และพบว่า ร้อยละ 40.00 มีหนี้สินมากกว่า 50,000 บาท โดยพบว่าในจำนวนผู้ที่มีหนี้สินนั้น ร้อยละ 64.44 เป็นหนี้กลุ่มออมทรัพย์ฯ การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มของสตรีพบว่า ร้อยละ 40.00 เข้ามาเป็นสมาชิกตั้งแต่ พ.ศ. 2528 – 2533 โดยเฉลี่ยนับเป็นเวลา 102 เดือน เหตุผลสำคัญที่ทำให้สตรีเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มฯ คือ ร้อยละ 95.56 สนใจในการเข้าเป็นสมาชิกเอง ทั้งนี้เนื่องจาก ต้องการออมทรัพย์ และความรู้ จากการสำรวจจำนวนญาติพี่น้องของสมาชิกที่มีภายในกลุ่มพบว่า ร้อยละ 91.11 มีญาติพี่น้องในกลุ่มฯ จำนวนพี่น้องเฉลี่ย 4 คน โดยร้อยละ 84.44 มีญาติในกลุ่มตั้งแต่ 1 – 5 คน และจำนวนเงินฝากภายในกลุ่มพบว่าทุกคน (ร้อยละ 100) มีเงินฝากในกลุ่ม โดยร้อยละ 66.67 มีเงินฝาก 100 – 5,000 บาท

ตอนที่ 2 บทบาทของสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง

ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดงมีบทบาทด้านการบริหารจัดการกลุ่มในระดับมาก เฉลี่ย 3.62 จะเห็นว่าการบริหารจัดการกลุ่มไปเป็นได้ดี ทั้งนี้บทบาทที่สมาชิกมีส่วนร่วมมากน้อยเรียง ไปด้วย ดังนี้

สตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในการรับผลประโยชน์ตอบแทนจากการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มในระดับ มากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.72

ความพอใจในการทำงานของกรรมการบริหารงานกลุ่ม มีบทบาทในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.70

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเชื่อมั่นและยอมรับในการทำงานของคณะกรรมการ มีบทบาทในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.66

กิจกรรมอบรมทรัพย์สิน พบว่าสตรีมีบทบาทในกิจกรรมอบรมทรัพย์สินในระดับมากที่สุด เฉลี่ย 4.54

การเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่ม มีบทบาทในระดับมากที่สุด เฉลี่ย 4.41

ความสามัคคีระหว่างสมาชิกในการทำงานร่วมกันกับกลุ่ม มีบทบาทในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.28

รูปแบบโครงสร้างหน้าที่ของกลุ่ม เหมาะต่อการทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิก ในระดับบทบาทมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.97

จำนวนครั้งในการเข้าร่วมประชุม มีบทบาทในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.94

การมีเวลาให้กับกิจกรรมกลุ่มเวลาคุ้มครองต้องการความร่วมมือจากสมาชิกในกิจกรรมต่างๆ มีบทบาทในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.90

การเข้าร่วมวางแผนกำหนดกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม มีบทบาทในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.64

การปฏิบัติได้ตามกฎระเบียบที่กลุ่มกำหนด สมาชิกสามารถปฏิบัติได้ในระดับบทบาทมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.52

การเข้าร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ กติกาของกลุ่มในกิจกรรมต่างๆ พบว่ามีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.25

การเข้าร่วมติดตามประเมินผลของกลุ่ม พบว่ามีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.18

การตรวจสอบการทำงานของกลุ่ม พบว่ามีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.17

การเสนอแนะข้อคิดเห็นต่างๆในการแก้ปัญหาของกลุ่ม พบว่ามีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.02

การเข้าร่วมเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายกลุ่ม พบว่ามีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 2.64

กิจกรรมตัดเชิษเสื้อสำเร็จรูป มีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 2.20

กิจกรรมปลูกผักกินยอดแบบยั่งยืน มีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.86

ระดับบทบาทสตรีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดงด้านการเรียนรู้และการติดต่อสื่อสารกับกลุ่ม

พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีบทบาทในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.42 ที่แสดงว่าสตรีมีการติดต่อสื่อสารกับกลุ่ม และมีการเรียนรู้จากกิจกรรมกลุ่มได้ดีมาก ทั้งนี้มีรายละเอียดคือ

การรับข้อมูลข่าวสารและความรู้ต่างๆจากกิจกรรมกลุ่ม พบว่ามีบทบาทในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.27

การติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเพื่อรับรู้อาหาร กิจกรรมกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับ มากเฉลี่ยเท่ากับ 3.99

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด หลักการวิธีการกลุ่ม พบว่าสมาชิกมีบทบาทในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.58

เข้าร่วมในการประชุมชี้แจงให้ข้อมูลของกลุ่มสู่สมาชิก พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.22

การแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้กับกรรมการหรือสมาชิก พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.92

การเสนอความคิดเห็น / ความต้องการให้กลุ่มจัดอบรม พบว่ามีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ย 3.00

เข้าร่วมกับกลุ่มในการจัดอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน พบว่ามีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 2.95

การถ่ายทอดข่าวสารข้อมูลสู่ผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับ น้อย เฉลี่ย 2.21

การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารสู่ผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม มีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 2.21

กิจกรรมออมทรัพย์

พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในกิจกรรมการออมทรัพย์ในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.75 โดยมีรายละเอียดบทบาท ในกิจกรรมออมทรัพย์ดังนี้คือ

ส่งเงินฝาก พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับ มากที่สุด เฉลี่ย 4.81

เลือกตั้งกรรมการในการบริหารกิจกรรม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.61

เข้าร่วมประชุมในกิจกรรม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 4.18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่งเงินกู้ยืม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับ มาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.72
 กู้ยืมเงิน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับ มาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.65
 รับรู้ข้อมูลและร่วมกิจกรรมกลุ่ม พบว่ามีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ

3.32

เข้าร่วมในการประเมินผล พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.19

เข้าร่วมกำหนดกติกา กฎเกณฑ์กลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.17

กำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ของกิจกรรม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 2.95

กิจกรรมกลุ่มตัดเย็บผ้าสำเร็จรูป

พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในการร่วมกิจกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 2.11 โดยมีบทบาทการร่วมกิจกรรมดังนี้

เลือกตั้งกรรมการในการบริหารกิจกรรม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 2.58

เข้าร่วมประชุมในกิจกรรม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 2.58

ร่วมกำหนดกฎเกณฑ์กิจกรรม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 2.18

ร่วมลงทุน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 2.17

เข้าร่วมในการติดตามประเมินผลกิจกรรม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.99

เข้าร่วมกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ของกิจกรรม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.95

ร่วมในการตรวจสอบการบริหารของกรรมการกิจกรรม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.95

ร่วมจำหน่าย / หาดตลาด พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.95

ร่วมผลิต พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.90

ร่วมแปรรูป พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.89

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรมปลูกผักกินยอดแบบยั่งยืน

พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาท ในกิจกรรมปลูกผักกินยอดแบบยั่งยืน ในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.80 โดยมีรายละเอียดบทบาทในกิจกรรมดังนี้

เข้าร่วมเลือกตั้งกรรมการบริหารกิจกรรม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 2.13

ร่วมในการติดตามประเมินผลกิจกรรม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.94

กำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ของกิจกรรม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.90

ร่วมกำหนดกฎเกณฑ์กติกาของกลุ่มกิจกรรม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.90

ร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของกรรมการ พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.81

ร่วมผลิต พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 1.79

ร่วมลงทุนดำเนินการ พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับไม่เคยมีบทบาท เฉลี่ยเท่ากับ 1.53

ร่วมจำหน่าย / หาดตลาด พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับไม่เคยมีบทบาท เฉลี่ย 1.40

บทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรม

พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในการร่วมกิจกรรมกลุ่มในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.81 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ท่านได้เข้าร่วมทบทวนศึกษาปัญหาและร่วมกัน ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา กลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับ ปานกลาง เฉลี่ย 3.34

ท่านได้เข้าร่วมในการรับผลประโยชน์จากกลุ่มในระดับใด พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับ มาก เฉลี่ย 4.17

กิจกรรมของกลุ่มปัจจุบันเหมาะสมต่อความต้องการของสมาชิกระดับใด พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับ มากที่สุด เฉลี่ย 4.22

ท่านมีเวลาและเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มได้อย่างสม่ำเสมอ / ต่อเนื่อง พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีบทบาทในระดับ มาก เฉลี่ย 3.54

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ด้านสมาชิก

พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีความเข้มแข็งของกลุ่มด้านสมาชิกในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ทั้งนี้มีรายละเอียดดังนี้

การขอรับในคณะกรรมการดำเนินงาน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.55

การให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการประชุม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.22

สมาชิกมีความสามัคคีกัน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 4.10 การให้ความสำคัญกับกิจกรรมกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.85

การมีเวลาให้กับงานกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.82 ความรู้ความเข้าใจหลักการทำงานของกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.70

การแสดงบทบาทหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.46

การให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มแม่สมาชิกกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.43

ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ด้านคณะกรรมการ พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีความเข้มแข็งในด้านคณะกรรมการในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ทั้งนี้แสดงรายละเอียดดังนี้

มีการเข้าประชุมของคณะกรรมการสม่ำเสมอ พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.95

กรรมการมีความรับผิดชอบต่องาน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.70

มีการแบ่งหน้าที่ของกรรมการชัดเจน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.66

ความสามารถของคณะกรรมการในการบริหารจัดการ พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.66

สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้มีประสิทธิภาพ พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.52

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสามารถแก้ไขปัญหาภายในกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.52

มีการประชาสัมพันธ์สู่สมาชิกอย่างต่อเนื่อง พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.50

ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการกลุ่มในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.40 โดยทั้งนี้มียุทธศาสตร์คือ

มีรายงานเกี่ยวกับสถานะทางการเงิน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.94

กำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายชัดเจน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.90

มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของกรรมการแต่ละชุดไว้ชัดเจน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 3.90

การบริหารจัดการด้านการเงินโปร่งใส ชัดเจน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.88

กรรมการมาจากการเลือกตั้งของสมาชิก พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีความเข้มแข็งในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.83

มีความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน ในการดำเนินงานกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.82

มีระบบการทำบัญชีที่ถูกต้องชัดเจน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.80

มีการกำหนดบทบาทที่สมาชิกต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.80

มีการตรวจสอบการดำเนินงานภายในกลุ่ม พบว่ามีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.70

แผนการดำเนินงานที่ชัดเจน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.64

สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.60

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระเบียบกติกาเป็นลายลักษณ์อักษร พบว่าสตรีกรุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.56

สามารถดำเนินตามแผนที่ไว้ได้ พบว่าสตรีกรุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.63

กิจกรรมที่จัดขึ้นมาจากความต้องการของสมาชิก พบว่าสตรีกรุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.61

มีความรวดเร็วในการดำเนินงาน พบว่าสตรีกรุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.60

มีกิจกรรมแผนงานของกลุ่มที่พัฒนาสร้างเสริมกระบวนการกลุ่ม พบว่าสตรีกรุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.28

ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านอย่างแดง ด้านการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม

พบว่าสตรีกรุ่มออมทรัพย์ฯมีความเข้มแข็งด้านการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.39 โดยมีรายละเอียดดังนี้

การฝากเงินได้อย่างสม่ำเสมอ พบว่าสตรีกรุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.84

มีสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง พบว่าสตรีกรุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 4.63

เริ่มกิจกรรมที่ดำเนินการจากความต้องการของสมาชิก พบว่าสตรีกรุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 4.17

สมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมที่กลุ่มดำเนินการ พบว่าสตรีกรุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.80

ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม พบว่าสตรีกรุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.32

มีการขยายกิจกรรมตอบสนองความต้องการของสมาชิก พบว่าสตรีกรุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.16

มีการขยายแนวร่วมเครือข่ายในการพัฒนากลุ่ม พบว่าสตรีกรุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.01

กู้เงินและสงคินสม่ำเสมอ พบว่าสตรีกรุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 2.64

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกมากขึ้น พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 2.61

มีการดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 2.16 กลุ่มสามารถจัดสวัสดิการร่วมกันได้ พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับน้อย เฉลี่ยเท่ากับ 2.57

ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านอย่างแดง ด้านความรู้สึกร่วมในกลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีความเข้มแข็งด้านความรู้สึกร่วมในกลุ่มในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.55

สมาชิกมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.73

การร่วมกันในการจัดสรรทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.61

สมาชิกเห็นความสำคัญและเต็มใจในการพัฒนากลุ่ม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.55

สมาชิกกลุ่มสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.50

การประสานงานและเข้าร่วมกับองค์กรอื่นเพื่อพัฒนาชุมชน พบว่าสตรีกลุ่มออมทรัพย์ฯในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.36

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ของบทบาทสตรีกับความเข้มแข็งของกลุ่ม

พบว่าบทบาทด้านการเข้ารับผลประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม มีบทบาทมากที่สุดรวมทั้งบทบาทด้านการยอมรับและความพอใจในกรรมการกลุ่ม ที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของกลุ่มในด้านสมาชิก ด้านกรรมการ การบริหารจัดการกลุ่ม ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อทุกคนเข้ามาอยู่ในกลุ่มต่างก็ต้องการมีผลประโยชน์ตอบแทนสำหรับตนเอง ดังนั้นทำให้การแสดงบทบาทในแต่ละคนจึงมีมาก

บทบาทการเข้าร่วมกิจกรรมที่กลุ่มจัดขึ้นนั้นถือได้ว่ามีในระดับน้อย เนื่องจากสมาชิกไม่มีความเข้าใจในกิจกรรม ไม่ให้ความร่วมมือในการร่วมทำกิจกรรม หรือไม่ให้ความสนใจเลย ทำให้กิจกรรมที่จัดขึ้นไม่ได้รับความร่วมมือจากสมาชิก ทั้งนี้อาจเป็นที่การบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการ ที่ยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่ถูกต้อง และการจัดกิจกรรมที่เกิดจากความต้องการของสมาชิกยังไม่มากพอ

ตอนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง

ปัญหาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง

จากการศึกษาพบว่าปัญหาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดงที่พบส่วนใหญ่คือ

1. ปัญหาของสมาชิก ขาดความเข้าใจในการดำเนินงานของกลุ่ม
2. สมาชิกขาดระเบียบวินัยในการเข้าร่วมการประชุม
3. คณะกรรมการมีภาระหน้าที่มากเกินไปทำให้งานที่ออกมาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
4. สถานที่ในการประชุมกลุ่ม ไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร เพราะสถานที่แคบกว่าจำนวน

สมาชิกจะเข้ามาทั้งหมดได้

5. กลุ่มยังขาดอุปกรณ์ที่ใช้ในการประชุม เช่น ไมโคร โฟน เพราะจำนวนคนที่เข้าประชุมมีมาก การพูดปากเปล่าบางครั้งส่งผลให้ผู้ที่อยู่ไกล ไม่ได้ยิน ทำให้ขาดความสนใจในการประชุม

6. ปัญหาด้านการจัดระเบียบสถานที่การประชุม เช่น การจัดตำแหน่งบริเวณที่ฝากเงิน ตู้เงิน หรือที่ประชุม ยังไม่พร้อม

7. สมาชิกบางคน ไม่ให้ความร่วมมือกับกลุ่มในการประชุม คือขาดการประชุมบ่อย โดยไม่มีเหตุผลอันควร

ข้อเสนอแนะต่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง

จากการที่ได้เข้าไปทำการศึกษาวิจัยข้อมูลของกลุ่ม รวมทั้งได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม ทำให้ผู้วิจัยมีแนวทางที่แนะนำเสนอ ไปยังกลุ่มเพื่อการพัฒนาต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการจัดระเบียบผู้เข้าประชุมให้มีความเคารพในสถานที่ประชุม เพื่อการประชุมจะบรรลุผลตามต้องการ
2. ควรมีการขยายสถานที่ประชุมให้มีสถานที่กว้างกว่าเดิม โดยสามารถทำได้โดยรื้อห้องที่ไม่ใช่ประโยชน์มาทำเป็นที่ประชุมเพิ่มเติม เพราะจำนวนคนที่เพิ่มมากขึ้น สถานที่แคบทำให้ไม่ค่อยมีคนสนใจประชุมเท่าไรนัก
3. จัดสถานที่ประชุมให้เป็นบริเวณที่แน่นอนไม่ปะปนกัน แยกการฝากเงิน ตู้เงินออกมาให้เป็นสัดส่วน เพื่อจะไม่ได้รบกวนผู้ที่เข้าฟังการประชุม
4. ควรหาอุปกรณ์ในการขยายเสียงที่ใช้ในการประชุม เพราะคนจำนวนมากแต่ฟังผู้พูดไม่ได้ยินทำให้การรับฟังไม่มีประสิทธิภาพ และฟังไม่รู้เรื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2528 . หลักและวิธีวิจัยทางการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ. ห้างหุ้นส่วนจำกัด.

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย . 2519. โครงการสารภี รายงานการวิจัยโครงการสารภี ตำบลข้าวม่วง จังหวัดเชียงใหม่ . พระนคร: โรงพิมพ์ท้องถิ่น.

กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน. 2524. รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่สนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกลุ่มสตรี. กองวิจัยและประเมินผล , กรมการพัฒนาชุมชน

กรณีศึกษา ชนิด . 2524. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอท่าช้าง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กาญจนา แก้วเทพ และ กนกศักดิ์ แก้วเทพ. 2530. การพึ่งตนเองศักยภาพในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : สภาคทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา.

กานดา วรรณเกียรติ . 2521 . รายงานผลการวิจัยเรื่องบทบาทสตรีทางด้านเกษตร. กรุงเทพฯ กังสดาล เทพหัสดิน ณ อยุธยา . 2532 . ทิศทางการพัฒนางานสถาบันการเกษตร. กองพัฒนาการบริหารงานเกษตร. กรมส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ.

จิตติ มงคลชัยอรัญญา. 2532. กระบวนการและขั้นตอนในการจัดตั้งกลุ่มและสนับสนุนการดำรงอยู่ของกลุ่ม. กรุงเทพมหานคร.

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง . 2527 . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภาการพิมพ์.

ณรงค์ ศรีสวัสดิ์. 2525. คำบรรยายประกอบวิชาสังคมวิทยาชนบทขั้นสูง. สาขาพัฒนาสังคม , ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ . 2527 . แนวทางวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในงานพัฒนาชุมชน. น. 186 . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภาการพิมพ์

ปกรณ์ ปรีชากร. 2530 . ทฤษฎีแนวคิดและกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับการพัฒนา. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ประเวศ วะสี . 2532 . วิถุคหมู่บ้านไทย ทางออกและอนาคตอยู่ไหน. ชุมชนพัฒนาฉบับพิเศษ กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมู่บ้าน.

ปรีชาดิ วลัยเสถียร และ คณะ. 2543. กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พืงพิศ ดุลยพัทธ์ . 2529 . แนวทางในการพัฒนาสตรีเกษตร. ฝ่ายเคหกิจเกษตร, กองพัฒนาการบริหารงานเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร.
- พืงพิศ ดุลยพัทธ์ . 2526 . สตรีเกษตร .เอกสารประกอบการศึกษาวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร. สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมนิราช.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เอเชีย .
- พัฒน์ บุญรัตพันธ์. 2517 . การสร้างพลังชุมชนโดยขบวนการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพรัตน์ เฉชะรินทร์ . 2526 . นโยบายและแนวทางการปฏิบัติโครงสร้างงานในชนบท. สำนักงานเลขาธิการ สำนักนายกรัฐมนตรื.
- ไพบูรณ์ ช่างเรียน. 2516. สารานุกรมศัพท์ทางสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ผดุงวิทยาของไย สวัสดิ์พิละ . 2535 . บทบาทการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย . มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์ . 2531. กรอบความคิดในการฟื้นฟู สมดุลทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ชนบทไทย . จุลสารทางเลือกการพัฒนา 6 : 42 – 46
- วิรัช ungskะจันทร์. 2524. หลักการส่งเสริมการเกษตร. ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น .
- เสนห์ จามริก . 2529. แนวความคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการเมือง. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการประจำปี 2528 เรื่องทิศทางเศรษฐกิจในทศวรรษหน้า จัด โดย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชา จันทร์เอม และ สุรางค์ จันทร์เอม . 2520 . จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แพร่พิทยา.
- สุรพล พุฒคำ . 2522. บทบาทของสภาการฝึกหัดครู, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพ พิมทาทอง . 2525 . ความคิดเห็นของแม่บ้านที่มีต่อโครงการส่งเสริมกิจกรรมแม่บ้านสมาชิกสหกรณ์ ศึกษาเฉพาะหมู่บ้านศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโททางพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุอาภา คิสถาพร . 2522 . การศึกษาบทบาทของแม่บ้านเกษตรกรในด้านสังคมและเศรษฐกิจเพื่อการส่งเสริมในท้องที่ 4 หมู่บ้าน ตำบลทุ่งกระตังไหม จังหวัดนครปฐม .วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร.บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศิริ ภาสกร . 2527. กลุ่มเกษตรกรกับการพัฒนาชนบท: กรณีกลุ่มเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์. กรุงเทพฯ

: สถาบันวิจัยสังคม , จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อकिन รพีพัฒน์. 2523. ปัญหาการพัฒนามาชนบทการสหกรณ์ในประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี

สหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ.

อากรณพันธ์ จันทรสว่าง . 2522 . คำบรรยายวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

ศึกษาความสัมพันธ์ของบทบาทสตรีกับความเข้มแข็งของกลุ่ม กรณีศึกษา : กลุ่มออมทรัพย์เพื่อ
การพัฒนาแม่บ้านยางแดง ตำบล คูยายหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
วันที่.....มีนาคม พ.ศ. 2545 ผู้สัมภาษณ์.....
เวลา.....ถึง.....นาฬิกา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง
จงทำเครื่องหมาย / ใน ( ) หรือเขียนข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ชื่อ..... นามสกุล..... อายุ..... ปี
- บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบลคูยายหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. สถานภาพการสมรส
- ( ) โสด ( ) แต่งงานอยู่ด้วยกัน
( ) หย่าร้าง ( ) แต่งงานแยกกันอยู่
( ) อื่นๆระบุ.....
3. การศึกษาสูงสุดของท่านคือ
- ( ) ไม่เคยเรียนหนังสือ ( ) ปวช.
( ) ประถมศึกษา ( ) ปวส.
( ) มัธยมศึกษาตอนต้น ( ) ระดับปริญญาตรี
( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย ( ) อื่นๆระบุ.....
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน
5. อาชีพหลัก (หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาในการทำมากที่สุดในรอบปี)
- ( ) ทำนา ( ) ทำไร่
( ) ทำไร่ ( ) ทำสวน
( ) อื่นๆระบุ.....
( ) รายได้ในรอบปีที่ผ่านมา.....บาท
6. อาชีพรอง (หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาในการทำรองลงมาจากอาชีพหลัก)
- ( ) ทำนา ( ) ทำสวนผักผลไม้
( ) ทำไร่ ( ) เลี้ยงสัตว์
( ) ค้าขาย ( ) รับจ้าง
( ) อื่นๆระบุ.....
( ) รายได้ที่ผ่านมารอบปี.....บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ที่ดินในครอบครอง

--	--	--

( ) เป็นของตนเองจำนวน ..... ไร่

( ) เช่าจำนวน.....ไร่

( ) อื่นๆ ระบุ .....

8. ท่านมีภาระหนี้สินหรือไม่

( ) ไม่มี

( ) มี จำนวน

( ) ต่ำกว่า 10,000 บาท

( ) 30,001 - 40,000 บาท

( ) 10,000 - 20,000 บาท

( ) 40,001 - 50,000 บาท

( ) 20,001 - 30,000 บาท

( ) มากกว่า 50,001 บาท

กู้จาก

( ) ญาติ

( ) นายทุนเงินกู้

( ) ชกส.

( ) สหกรณ์การเกษตร

( ) กลุ่มออมทรัพย์ ฯ

( ) อื่นๆ ระบุ.....

9. ท่านเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มตั้งแต่ปี พ.ศ..... จำนวน..... เดือน

--	--

10. เหตุผลที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ท่านเข้าร่วมกลุ่มออมทรัพย์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ เรียงลำดับความสำคัญ)

( ) สนักใจเอง เพราะ ( ) มีความพึงพอใจในจุดมุ่งหมายของกลุ่ม

( ) มีความต้องการในการออมทรัพย์

( ) มีความพึงพอใจในการทำกิจกรรมของกลุ่ม

( ) ต้องการความรู้

( ) ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

( ) อื่นๆ ระบุ.....

( ) ได้รับการชักชวนให้เข้ากลุ่ม

โดย ( ) ประธานและคณะกรรมการกลุ่ม

( ) สมาชิกภายในกลุ่ม

( ) อื่นๆ ระบุ.....

11. ท่านมีญาติพี่น้องที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ฯ ในกลุ่มหรือไม่

( ) ไม่มี

( ) มี จำนวน..... คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. ในปัจจุบันท่านมีเงินที่มีภายในกลุ่มหรือไม่

( ) ไม่มี

( ) มี โดยแบ่งออกเป็น เงินฝาก.....บาท

    ค่าหุ้น.....บาท

    ค่าเงินปันผล.....บาท

    อื่นๆ ระบุ..... บาท

    รวมทั้งสิ้น.....บาท

( ) อื่นๆ ระบุ.....

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 บทบาทของสตรีสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯที่มีความสัมพันธ์ต่อความเข้มแข็งของกลุ่ม

บทบาท	ระดับของบทบาทที่มีต่อกลุ่ม					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย	เหตุผล
1. บทบาทการบริหารจัดการกลุ่ม						
1.1 จำนวนครั้งในการเข้าร่วม ประชุมกลุ่ม	.....	.....	.....	.....	.....	☐
1.2 การเข้าร่วมเพื่อกำหนด วัตถุประสงค์ เป้าหมายของกลุ่ม	.....	.....	.....	.....	.....	☐
1.3 การเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่ม	.....	.....	.....	.....	.....	☐
1.4 การร่วมวางแผน กำหนด กิจกรรมต่างๆของกลุ่ม	.....	.....	.....	.....	.....	☐
1.5 การเป็นสมาชิกและการมีส่วน ร่วมดำเนินงานแต่ละกิจกรรมของกลุ่ม	.....	.....	.....	.....	.....	☐
- กิจกรรมออมทรัพย์	.....	.....	.....	.....	.....	☐
- กิจกรรมกลุ่มตัดเย็บผ้า	.....	.....	.....	.....	.....	☐
- กิจกรรมปลูกผักกินยอดแบบ ยั่งยืน	.....	.....	.....	.....	.....	☐
1.6 การร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ กติกาของ กลุ่มในกิจกรรมต่างๆ	.....	.....	.....	.....	.....	☐
1.7 การตรวจสอบการทำงานของกลุ่ม	.....	.....	.....	.....	.....	☐
1.8 การเสนอแนะข้อคิดเห็นต่างๆใน การแก้ปัญหา และพัฒนากลุ่ม	.....	.....	.....	.....	.....	☐
1.9 การมีเวลาให้กับกิจกรรมกลุ่ม เวลา กลุ่มต้องการความร่วมมือจากสมาชิกใน กิจกรรมต่างๆ	.....	.....	.....	.....	.....	☐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทบาท	ระดับของบทบาทที่มีต่อกลุ่ม					เหตุผล	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย		
1.10 การได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม							☐
1.11 ท่านมีการเชื่อมั่นและยอมรับในการทำงานของคณะกรรมการในระดับใด							☐
1.12 ท่านสามารถทำบทบาทได้ตามกฎระเบียบที่กลุ่มกำหนดได้ในระดับใด							☐
1.13 ท่านและสมาชิกในกลุ่มคนอื่นๆมีความสามัคคีในการทำงานร่วมกับกลุ่ม							☐
1.14 ท่านพอใจในการทำงานของกรรมการบริหารงานกลุ่ม							☐
1.15 ท่านคิดว่ารูปแบบโครงสร้างหน้าที่ของกลุ่มเหมาะสมต่อการทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกในระดับใด							☐
1.16 ท่านได้เข้าร่วมติดตามประเมินผลของกลุ่ม							☐
2. การเรียนรู้และการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มฯ							☐
2.1 ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด หลักการวิธีการของกลุ่ม							☐
2.2 ท่านได้เข้าร่วมในการประชุมชี้แจงให้ข้อมูลของกลุ่มสู่สมาชิกในเรื่องต่างๆ							☐
2.3 ท่านได้เข้าร่วมกับกลุ่มในการจัดอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน							☐
2.4 ท่านมีการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารและดำเนินกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม							☐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรณีใช้งานเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทบาท	ระดับของบทบาทที่มีต่อกลุ่ม					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย	เหตุผล
2.5 ท่านมีการเสนอข้อคิดเห็น / ความต้องการให้กลุ่มจัดอบรมหรือให้ความรู้ ข้อมูลที่ต้องการกับท่าน						☐
2.6 ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร และ ความรู้ต่างๆจากการเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่ม						☐
2.7 ท่านมีการแลกเปลี่ยนถ่ายทอด ความรู้กับกรรมการหรือสมาชิกคนอื่นๆ ในระดับ						☐
2.8 ท่านมีการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารสู่ผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกระดับใด						☐
3.การเข้าร่วมกิจกรรมและพัฒนา						
กิจกรรม						
3.1ท่านได้รับรู้ข้อมูลและร่วมกิจกรรม ของกลุ่มระดับใด						☐
1)กิจกรรมออมทรัพย์						
- ท่านได้ร่วมกำหนดเป้าหมาย						☐
วัตถุประสงค์ของกิจกรรมระดับใด						
- ท่านได้เลือกตั้งกรรมการในการ						☐
บริหารกิจกรรม						
- ท่านได้ร่วมกำหนดคกคิกากฎเกณฑ์						☐
กลุ่มในระดับใด						
- ท่านได้เข้าร่วมประชุมในกิจกรรม						☐
ระดับใด						
- ท่านได้เข้าร่วมในการประเมินผล						☐
- ส่งเงินฝาก						☐
- กู้ยืมเงิน						☐
- ส่งเงินกู้ยืม						☐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานั้น ไม่ได้อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทบาท	ระดับของบทบาทที่มีต่อกลุ่ม					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย	เหตุผล
2)กิจกรรมกลุ่มตัดเย็บผ้าสำเร็จรูป						
- ท่านได้เข้าร่วมกำหนดเป้าหมาย						☐
วัตถุประสงค์ของกิจกรรม						
- ท่านได้เลือกตั้งกรรมการในการ						☐
บริหารกิจกรรม						
- ท่านได้ร่วมกำหนดกฎเกณฑ์						☐
กิจกรรม						
- ท่านได้เข้าร่วมประชุมในกิจกรรม						☐
- ท่านได้ร่วมในการตรวจสอบการ						☐
บริหารของกรรมการกิจกรรม						
- ท่านได้เข้าร่วมในการติดตาม						☐
ประเมินผลกิจกรรม						
- ร่วมลงทุน						☐
- ร่วมผลิต						☐
- ร่วมแปรรูป						☐
- ร่วมจำหน่าย / หาดตลาด						☐
3)กิจกรรมปลูกผักกินยอดแบบยั่งยืน						
- ท่านได้เข้าร่วมกำหนดเป้าหมาย						☐
วัตถุประสงค์ของกิจกรรม						
- ท่านได้เข้าร่วมเลือกตั้ง						☐
กรรมการบริหารกิจกรรม						
- ท่านได้ร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ กติกา						☐
กลุ่มกิจกรรม						
- ร่วมลงทุนดำเนินการ						☐
- ร่วมผลิต						☐
- ร่วมจำหน่าย / หาดตลาด						☐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปแก้ไข ปรโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทบาท	ระดับของบทบาทที่มีต่อกลุ่ม					เหตุผล	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย		
- ท่านได้เข้าร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของกรรมการ							☐
- ท่านได้เข้าร่วมในการติดตามประเมินผลกิจกรรม							☐
3.2 ท่านได้เข้าร่วมทบทวนศึกษาปัญหาและร่วมกันในการแก้ไขปัญหาและพัฒนากลุ่ม							☐
3.3 ท่านได้เข้าร่วมในการรับผลประโยชน์จากกลุ่มในระดับใด							☐
3.4 กิจกรรมของกลุ่มปัจจุบันเหมาะสมต่อความต้องการของสมาชิกระดับใด							☐
3.5 ท่านมีเวลาและเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มได้อย่างสม่ำเสมอ / ต่อเนื่อง							☐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาแม่บ้านยางแดง

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย	เหตุผล
1. สมาชิก						
1) มีความรู้และเข้าใจหลักการ ทำงานของกลุ่ม						☐
2) การให้ความร่วมมือในการเข้า ประชุม						☐
3) การแสดงบทบาทหน้าที่ตามที่ กำหนดไว้ในระเบียบกติกาของกลุ่ม						☐
4) การมีเวลาให้กับงานกลุ่ม						☐
5) การยอมรับในคณะกรรมการ ดำเนินงาน						☐
6) การให้ความสำคัญกับกิจกรรม กลุ่ม						☐
7) การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล แก่สมาชิกภายในกลุ่ม						☐
8) สมาชิกมีความสามัคคีกัน						☐
2. คณะกรรมการ						
1) ความสามารถของ คณะกรรมการในการบริหารจัดการ กลุ่ม						☐
2) สามารถทำงานที่ได้รับ มอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ						☐
3) มีการเข้าประชุมของ คณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ						☐
4) มีการแบ่งหน้าที่ของ คณะกรรมการชัดเจน						☐
5) กรรมการมีการรับผิดชอบต่อ งานที่ได้รับมอบหมาย						☐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้ในงานเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่น การค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย	เหตุผล	
6) สามารถแก้ไขปัญหภายใน กลุ่มให้ดำเนินงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ							☐
7) มีการประชาสัมพันธ์สู่สมาชิก อย่างต่อเนื่อง							☐
3. การบริหารจัดการกลุ่ม							
1) มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจน							☐
2) มีแผนงานการดำเนินงานที่ ชัดเจนหรือข้อตกลงที่เป็นลายลักษณ์ อักษร							☐
3) มีการวางแผนที่เน้นอนชัดเจน							☐
4) สมาชิกมีส่วนร่วมในการ วางแผน							☐
5) สามารถดำเนินงานตามแผนที่ วางไว้							☐
6) ธุรกรรมมาจากการเลือกตั้ง ของสมาชิก							☐
7) มีการกำหนดบทบาทที่สมาชิก ต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่าง ชัดเจน							☐
8) การกำหนดอำนาจหน้าที่ของ กรรมการแต่ละชุดไว้ชัดเจน							☐
9) มีการตรวจสอบการดำเนินการ ภายในกลุ่มเป็นระยะๆที่ชัดเจน							☐
10) มีกิจกรรม แผนงานของกลุ่มที่ สร้างเสริมและพัฒนากระบวนการ กลุ่มอย่างต่อเนื่อง							☐
11) มีความรวดเร็วในการ ดำเนินงาน							☐

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย	เหตุผล	
12) กิจกรรมที่จัดขึ้นมาจากความต้องการของสมาชิก							☐
13) การบริหารจัดการด้านการเงิน โปร่งใส เป็นระบบ ชัดเจน							☐
14) มีรายงานเกี่ยวกับสถานะทางการเงิน							☐
15) มีระบบการทำบัญชีที่ถูกต้อง ชัดเจน							☐
16) มีความสามัคคีพร้อมเพรียงกันในการดำเนินงานกลุ่ม							☐
4. การดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม							
1) เริ่มกิจกรรมที่ดำเนินการจากความต้องการของสมาชิก							☐
2) มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง							☐
3) ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม							☐
4) สมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรม							☐
5) จำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น							☐
6) มีการขยายแนวร่วมเครือข่ายในการพัฒนากลุ่ม/ ชุมชน							☐
7) มีกิจกรรมที่ตอบสนองกับความต้องการของสมาชิก							☐
8) กลุ่มสามารถจัดสวัสดิการต่อสมาชิกร่วมกันได้							☐
9) การระดมหุ้นร่วมกันได้สม่ำเสมอ							☐
10) การฝากเงิน ได้อย่างสม่ำเสมอ							☐
11) การกู้เงินและส่งคืนสม่ำเสมอ							☐
12) การลงทุนร่วมกันด้านอาชีพ							☐
13) มีการขยายกิจกรรมตอบสนอง							☐

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย	เหตุผล
ความต้องการของสมาชิกเพิ่มขึ้น						
5. <u>ความรู้สึกร่วมในกลุ่ม</u>						
1) สมาชิกมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รับผิดชอบร่วมกัน						☐
2) สมาชิกเห็นความสำคัญและเต็มใจในการให้ความร่วมมือในการพัฒนา กลุ่ม						☐
3) การประสานงานและเข้าร่วมกับองค์กรอื่นเพื่อพัฒนากลุ่ม/ชุมชน						☐
4) สมาชิกกลุ่มสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม						☐
5) การร่วมกันในการจัดสรรทรัพยากรและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน						☐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ที่พบมีด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาที่เกี่ยวกับการทำงานของกรรมการ

.....

.....

.....

.....

3. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

4. ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนากลุ่ม

.....

.....

.....

.....

5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่กลุ่มของท่านมีการดำเนินงาน โดยสตรี

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณ

นางสาววิรัชดา ศรีวิสัย

นักศึกษาศาสนาบัณฑิต โสโธพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้